

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 03582

DRAMES

Sholem Asch

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דראמעס

פון

שלום אש.

פאנד I.

ווילנער פערלאג
פון ב. א. קלעצקין.

איבערדרוקען און איבערוועצען
אָהן דער ערלייבעניש פון מחבר
איז פֿערבאטען (געווען פון
20-טען מערץ 1911).
Copy-right in Amerika
by S. Fischer, Berlin.

דרוקעריי פון ב. א. קלעצקי, ווילנא.

אינהאלט:

זייט	
3	יפתח'ס טאָכטער
63	שבתאי צבי
151	אַטנון און תמר

יפתח'ס טאכטער

אביבעל-שטיק
אין צוויי אקטען
מיט פארשפיעל
און נאכשפיעל.

פארשפיעל.

אָנ'אוראלטער וואַלד אויף הויכע בערג. צווישען
געדיכטע בוימער שטעהט דער מענש און בינדט
זיך צונויף זיין הייזעל פון טרוקענע צווייגען
און בלעטער. פון טאָל הערט זיך דער וואסער-
רוישען צווישען די שטיינער, דער געזאנג פון
יפתח'ס טאָכטער, וועלכע שטעהט ביים טייך
און וואַשט זיך די קלייד.
הערליכער זונען-טאָג.

דער גאָט מולך

קריכט ארויס פון צווישען די גרעזער. עס איז אַ שניי-ווייסע חיה אין געשטאלט פון אַ מענש, בעוואַקסען מיט ווייסע הינטשישע קודלעס, איין אויג אין שטערן. קוקט זיך איין צום מענש-שענס אַרבייט, קריכט צו אויף אלע פיער צו איהם.

אַך, אַזוי פלייסגי ביי דער אַרבייט, מענש? וואָס איז—קוקט זיך איין אַלאַך, אַנעץ, אַגעצעלט—צו וואָס? אַך, וואָס, אַזוי אַלט ביזטו שוין, מענש, געוואָרען, אַז דו מוזט דיר פאַר דייע דייער ביינער אַגע-צעלט פלעכטען—בעהאַלטען זיך פאַר די נאַכט-ווינטען, וואָס בלאַ-זען?—צו אַלט געוואָרען, די זונען-שטראַהלען איבערצוטראַגען?—אַך, אַך, אַזוי פריה-צייטיג פערזענדעלט געוואָרען, און נאָך אָהן אַ יורש אַלין. האָסט נאָך גאַרנישט פאַר דיין געשלעכט געזאָרגט. בחנם האָט דיך דיין מוטער דאָ אַהער געבראַכט, אַז דו זאָלסט דעם מענשען אין די בערג פערפלאַנצען—דו וועסט אַלס אַנאַלטער בחור שטאַרבען. און מיט דיר דער מענשען-מין זיך אויסלאָזען אויף דעם אָרט.

דער מענש

אַרבייטענדיג ביים הייזעל.

ניין, גאָט, נישט פאַר מיר בוי איך די הייזעל—האַלט נאָך מיין קנאַכען זון און ווינט אויס—פאַר די יונגע, פאַר די צערטליכע. איידער זייערע לייבער ווערען געהאַרטעט—ווייל איך זיי אין ווייכען בלעטער-געלעגער אויסבעטען.

מולך

פערזענדערט.

פאַר די יונגע, פאַר די צערטליכע, וואָס? פון וואָנען וועסט דו זיי נעהמען? פון די בערג וועסטו זיי געבוירען, פון די בוימער?—אַבער פון ווען אָן געבוירט דאָס אַ מאַן קינדער? ער דערמאַנט זיך. אַ—אפּשר פון דער אַלטער מוטער דייער, וואָס האָט דיך

דאָ אַהער געבראַכט?—איהר סקעלעטען-געביין טריקענט זיך אויף
דעם אָפענעם בערגיל אין מיינע שטראַהלען שוין לאַנג אויס.

ד ע ר מ ע נ ש .

פון דעם שטיין און פון דעם קוסט. און אפשר געבוירט דער מאַן
קינדער. האָב ניט קיין מוראָ; דיר דאָס דייניגע וועט אָבגעגע-
בען ווערען, דאָס ערשט-געבוירענע.

מולך.

דאָס ערשט-געבוירענע... פּערוואַנדערט, ערנסט. מיינסט מיט אַנ'אמת
דעם מענשען-מין צו פּערפלאַנצען אין די בערג?

ד ע ר מ ע נ ש .

עס פיהרט זיך פון אָדום הראשונים צייטען—יעדער זאָל זאָרגען פאַר
זיין געשלעכט און שטאַם.

מולך

בעאוורוהיגט.

מיט מענשען-מין דעם אָרט פּערפולען? דאָס גאַנצע לאַנד אויף
יענער זייט בערג שוין בעזעצט, אונז פּערטריבען פון דעם ברעג
ים—וויילט איהר נאָך די בערג פּערשטינקען מיט אייער מענשען-
געשטאַנק? ניין, וואָסו בעאוורוהיגט, זוכט, שמעקט, דערהערט פון דער-
ווייטענס דעם מיידעל-געלעכטער. הע, וואָס הער איך? קוקט זיך איין. אַך,
דער פּרעמדער געצענדיענער, וואָס האַלט זיך אין דעם טאַל אויף.
דאָס קינד, וואָס ער האָט מיר נישט צום קרבן געבראַכט, איז אויפ-
געוואַקסען—איז צו אַ ווייב געוואָרען. ער קוקט זיך איין. דאָ דער
מאן, דאָרט די ווייב—אַ פאַר היינט, אַ וואָ!

ד ע ר מ ע נ ש .

עס פיהרט זיך פון אָדמ'ס צייטען, יעדער זאָל זיין פאַר געפינען און
קינדער האַבען.

מולך.

צו מיר געהער דאָס קינד—דאָס ערשט-געבוירענע—לויט דעם רעכט
פון דעם אָרט.

ד ע ר מ ע נ ש .

עס איז אָבער צו אַ ווייב אויפגעוואַקסען.

מולך.

מיין קרבן—איז עס פאר מיר גרויס געוואָרען.

דער מענש.

דאָס קינד געהערט נאָר צו דעם גאָט—אַבער נישט די פרוי. נישט פאר קיין מאַלצייט איז זי בעשאַפען—נור אום געשלעכטער צו פערמעהרען.

מולך.

ווייל איך דערמיט מיין שטאַם דערהאַלטען, וויל חתונה האָבען, קינדער געווינען און אַרטיג זיין.

דער מענש

קוקט איהם אָן.

אַ פאר דעם מענשען איז עס בעשאַפען, אַבער נישט פאר דעם גאָט.

מולך.

די מוטער האָט מיך געשטראַפט: „מיט קעלבער לויפסטו אַ גאַנצען טאָג אַרום, צינדסט די בערג אין פלאַמען-פייער אונטער“—זאָגט זי—, פאר געשלעכט און שטאַם זאָרגסטו נישט, און דאָ וואַקסט דיר דער מענש אויף אונטער דיין נאָז,—וועט זיך זיין פאָר געפינען און דעם אָרט בעזעצען מיט זיין מין“. וויל איך מיך אויך סטאַטיגען—חתונה האָבען, קינדער געווינען און אַרטיג זיין.

דער מענש.

עס פיהרט זיך פון אָדם הראשונים צייטען, יעדער פערקעהרט נאָר מיט זיין מין, מיט זיין אַרט.

מולך.

רייצט מיך דער האָר-גלאַטיגער לייב, דער וויסער קנאַכען, די גע-בולט'ע ברוסט. קוקט צו דער מיידעל דורך די ביימער. זי וואַשט זיך אזוי ווייס אין דעם טייך.

דער מענש.

אַז דיין געשטאַנק וועט איהר אַנגענעהם זיין, און דיין האָריג לייב—

מולך.

וויבער האָבען ליעב ליכט, וויל איך מיך אין שטראַהלען פוצען. גיט

ארויס פון זיין האַריגען לייב א שטראהלענדע ליכטיגקייט. קוקט צו דעם מענ-
שען. אַ שענע וועלט וואָלט געקענט זיין: דאָ—דער מאַן, דאָרט—די
ווייב, אַפּאַר מיר היינט—געהט אַב מיט זיין לויכטענדען לייב אין טאַל.
וואָלטען מיר דאָ קינדער געהאַט, געשלעכטער מיר אַנגעמאַכט, די
בערג מיר פּערשטונקען, די וועלדער מיר אויסגעהאַקט, דעם שניי
ברודיג געמאַכט און די געטער פּערטריבען מיט זייער רעש. דאָ—
דער מאַן, דאָרט—די ווייב. אַ שענע וועלט וואָלט געקענט זיין!
מולך, דו ביזט אין ספּנה...

ער זיפּט אַב מיט זיין שטראַהלענדער ליכט צום מיידעל

ערשטער אקט.

דער געצעלט פון יפתח אין א שייער אין טאל
הינטער די בערג. דער טויער אין אפען אין די בערג.
א ווילדע פעלד, א וואסער רינט. די טאָכטער
פון דערווייטענס. די שפיץ בערג אין אונטערגעהענ-
דער זוגען-שיין. אין א ווינקעל שייער דער געצעלט
מאר די פרויען, בעהאנגען מיט שעפסען-פעל.
אין מיטען שייער א גרויסער מיהל-שטיין.

י פ ת ח

קומט אריין מיט דעם פלאקער פייער אין האנד, רופט צו דער טאכטער.
אין געצעלט, די נאכט פאלט צו!

ד י ו ו י י ב

נאך איהם, שלעפט זיין אייווערנע געוועהר.
זי וואשט איהר קלייד אין טיך, פאָטער יפתח.

י פ ת ח.

וואָס, שוין צום מאָן וויל די מויד? עס איז דאָך נאָך נישט צייט.

ד י ו ו י י ב.

דאָכט זיך מיר אזוי. וואָשט צופיעל איהר קלייד אין טיך, פּוצט זיך
דעם קאָפּ מיט פעלד-בלומען, האָט מורא פאַר די בערג געקראָגען—
עס איז אַ סימן.

י פ ת ח

צינדט פייער אויפ'ן מיהל-שטיין.
ווי לאַנג איז עס דען, ווייב, ווי איך האַלט זיך מיט דיר אין די
בערג אויף?

ד י ו ו י י ב.

איך האָב די זומערס און די ווינטערס נישט געצעהלט—נאָר זעהר
לאַנג איז עס שוין, ווען דו ביסט פון יענער זייט בערג אָנגעקומען
צו געהן.

י פ ת ח.

ווען די אַלטע האָבען מיך פון מיין פאָטערס שטאָדט פערטריבען...

ד י ו ו י י ב.

דו האָסט מיר קיינמאָל נישט פערצעהלט פון זיי—האָסט מיך אין
מדבר געפונען און מיט מיר זיך דאָ אין טאָל בעזעצט. איך ווייס
נישט, פון וואָגען דו קומסט צו געהן, ווער דיין שטאָם איז.—דיינע

ברידער זענען קיינמאל נישט פון יענער זייט בערג געקומען צו דיר
צו געהן.

י פ ת ח

דערמאנט זיך.

איך בין א קעניגס א זוהן. מיין פאטער האט די שטאדט אויפגע-
מויערט, וואס ליגט דארט אויף יענער זייט בערג אויסגעצויגען,
וואו די זון געהט אויף. דרייסיג מינע ברידער רייטען איבער
גלעד'ס גאסען אויף דרייסיג מיל-אייזלען ארום. די אלטע לייט פון
מיין שטאדט זיצען אין די געוואשענע שעפסענע פעלען ביי דער
שטאדט טויער צום ראט.

ד י ו י ב.

איך זעה דיך טייל מאל מיט פערבענקטע בליקען, ביי זונען-אונטער-
גאנג, אויף יענער זייט בערג קוקען. פארוואס האסט דו דיין
פאטער-שטאדט פערלאזט און ביזט אין די בערג געגאנגען?

י פ ת ח.

צו אנאנדער שטאם האט מיין מוטער געהערט, צו א פרעמדען גאט
האט זי געדיענט. איך האב מיין מוטערס גאט א ציגעלע א קרבן
געבראכט, דער גאט פון מיין פאטער איז אייפערזיכטיג געווארען—
האבען מיך זיינע פהנים פון דער שטאדט ארויסגעטריבען.

ד י ו י ב.

אייפערזיכטיג זענען די געטער און געהמען נקמה פון די מענשען.
איך האב מורא, אז גאט מולך זאל אויך פון אונז די מיידעל נישט
פאדערן. ערשטגעבוירען איז ביי אונז דאס קינד, און צו איהם
געהערט זי לויט די רעכט פון דעם ארט.

י פ ת ח

בעשמיט.

די מיידעל דארף מען דעם מאן פאר א ווייב אָבעבען, אז ער
זאל מיט איהר קינדער האָבען.

ד י ו י ב.

די בערג זענען וויסט, די געגענד איז ליידג. עס איז קיין מאן
ניטאָ אויף דעם אָרט, וואָס מיט איהם זאל מען די מיידעל בעהעפטען

י פ ת .

ווארסט איהר פאר.

דו האָסט מיר נישט געבוירען קיין מענליכען שפראַצלינג.

די ווייב.

און דו ווערסט אַלט, פאָטער יפּתח, אונוער שטאַם האַלט ביים אויס-
לעשען.

פון דערווייטענס הערט זיך דער לאכען פון דער טאַכטער אין די בערג.

י פ ת ח .

וואָס לאַכסט דו, מויד, אין דרויסען?—מיט וועמען שפיעלט זיך די
מויד?

די ווייב.

דער גאָט איז אַודאַי געקומען פון די בערג אַראָבצולויפען, האַלט
זיך דאָרטען אויף—און האָט מיט דער מויד שפאַס געמאַכט—ביים
וואַשען ביים טייך. זי רופט דורכ'ן טויער. הע, מויד, אין געצעלט אַריין
די נאַכט פאַלט צו, גענוג זיך אין די בערג אויפגעהאַלטען.

די טאַכטער

קימט מיט איהר געוואשענעם קלייד אויפ'ן קאַפּ.

קוקען מיר די בערג נאָך, שושקען זיך אין דער שטיל—וויילען
מיר שלעכטס טון.

די מוטער.

מוזט דיך פאַר זיי היטען, זיי קענען דיך נאָך טראָגעדיג מאַכען—
אַז דו וועסט דיך שפּעט צווישען זיי אויפהאַלטען.

די טאַכטער.

דער גאָט איז מיר געקומען נאַכצולויפען, האָט זיך ביים
וואַסער אַוועקגעשטעלט, ווי איך, וואַשט מיר מיין קלייד, בעטראַכט
מיך, בעלעקט מיך מיט זיין נאַסער צונג און זאָגט: הוּמ... הוּמ...

די מוטער.

ווער הייסט דיך מיט געטער אַרומלויפען?

די טאַכטער.

ער האָט געוואַלט דאָ אַריינקומען—מיט פּאָטער-מוטער זיך בעקענען.

נור דער פאָטער איז אַ געצענדיענער, האַלט פון זיינע געזעצען נישט. ער זאָגט, עס איז איהם קאַלט דאָרט אויבען אין די נאַסע לעכער אַליין צו נעכטיגען, דער אייז נעצט זיין פעל אַדורך, דער טוי מאַכט זיינע האָר נאַס. שעמעוויג. ער זאָגט, איך בין שוין דערוואַק-טען—ער וויל, איך זאָל מיט איהם געהן אין די נאָרעס אַריין, ביי זיין זייט זיך שלאָפען לעגען.

די ווייב.

וואָס נאָך? זאָל ער זיך מיט זיינע קינדער-פגרים לעגען, וואָס ער פּרעסט זיי אויף זיבען אַ נאַכט.

די טאַכטער.

ער זאָגט, מען האָט מיך נישט צו דער צייט איהם אָפגעגעבען—בין איך פאַר זיינעטוועגען אויפגעוואַקסען. ער וויל מיט מיר אין די בערג געהן, וויל זיך אין פלאַמען-פייער שפיעלען. ער זאָגט, ער לייעט צו הערען דעם קנאַקען פון פייער אין דער טונקעלער נאַכט און דערביי זיך זיינע נאַסע וואָל וואַרימען און זיין לייבטריקענען.

די מוטער

מיט חזק.

און אפשר גאָר עפּיס דערביי שמעקען. גאַמאכענדיג מולכין. אָנגענעהם איז עס אין די ווינטער-נעכט ביים פייער זיך צו וואַרימען און קינדער-לייבעלעך אין פייער צו שמעקען.

די טאַכטער.

ער האָט זיך געשטאַטיגט. די מוטער האָט איהם געשטראָפּט, אַז ער טוט אָן די מענשען-קינדער לייד—וויל ער, ווי אַנדערע געטער, מיט אַקס און קאַלב זיך בעגענוגען לאַזען, חתונה האָבען, קינדער געווינען און מענשליך זיין.

די מוטער.

חתונה האָבען און קינדער געווינען? ער וועט זיי דיר אַליין אויפ-פּרעסען, אויף איהם איז אַלץ זיך צו ריכטען.

יפתח

כאַפּט זיך אויף, פּלוצלים.

ווילד זענען דאָ די געטער פון דעם אָרט, פּרעסען אונז די קינדער

אויף פיעל געזעצטער זענען געווען די געטער פון מיין היים—האָבען געוואוסט, ווי מיט מענשען אומצוגעהן.

די ווייב.

בעט דאָך צו די געטער פון דיין היים—לאָזען זיי אונז פון מולכן שיצען.

יפתח.

שוין לאַנג איז, ווי איך האָב צו זיי קיין קרבן ניט געבראַכט, איך האָב צו זיי נישט גערופען. זיי וועלען מיך נישט הערען. זיי האָבען מיך שוין אַרדאי פּערגעסען.

די ווייב.

אַבער שלעכט איז, פּאַטערל יפתח, אין די מדבריות אָהן גאַט צו וואוינען. די בערג זענען ווילד, די געגענד איז פון מענשען ליידיג. מיר האָבען נישט קיינעם, ווער עס זאָל זיך אָננעהמען פאַר אונז.— איך האָב מורא, אַז דער גאַט זאָל אונז נישט די מידעל פּערפיה-רען. צו דער טאַכטער. אין די בערג זאָלסטו מיר זיך נישט ווייזען. דו ביזט דערוואַקסען, און דער גאַט לויערט אויף דיר.— צום מאָן. כוועל דער מויד די צעפּ האָר פון קאַפּ אַבשניידען, אפשר בערוהי-גען וועט זיך מולך און זי ביי אונז פאַר דעם מאָן געדיייען לאָ-זען. צו דער טאַכטער. קום, מויד, אין געצעלט, כוועל דיר דעם קאַפּ וואַשען. פּערמאַך דעם טויער, פּאַטער יפתח, די נאַכט איז צוגעפאַלען. ער קען נאָך דאָ אויך קומען אָנצולויפען. געהט אָב מיט דער טאַכטער אין ווייבער-געצעלט. יפתח פּערמאַכט דעם טויער מיט אַנ'אַבגעהאַקטען בוים.

מען קלאַפט אין טויער.

יפתח

כאַפט זיך אויף.

ווער איז דאָרט? רופט צום ווייב, הע, ווייב, זענען אַלע דיניגע אין געצעלט פּערזאַמעלט? האַסטו וועמען אין דער נאַכט אין דרויסען פּערגעסען? מען קלאַפט אין טויער.

די ווייב

שטעקט אַרויס דעם קאַפּ פון ווייבער-געצעלט.

ניין, פּאַטערל יפתח, די מויד איז מיט מיר אין געצעלט. דאָס קלאַפט אָן מולך אין טויער. זי רופט צום טויער. הע, הע, וואָס

שלום אש. דראַמע 1.

שטעקסטו אזוי דיין נאָז נאָכ'ן מיידעל נאָך? איך וועל פאַר דיר
באַלד די צעם האָר שניידען.

י פ ת ח

רופט.

ווער איז דאָרט?

דעם מענשענס שטימ.

לאָז אריין, פאָטערל יפתח, דער מענש קלאַפט אין דיין טויער.

י פ ת ח.

דער מענש?—פון וואָנען קומט דאָ אַהער אַ מענש? וואָס זוכסטו
אונטער מיין באַלקען?

דעם מענשענס שטימ.

אונטער דיין באַלקען וואַקסט אויב אויף פאַר מיר, כּיבין נאָכ'ן
ווייב געקומען.

י פ ת ח.

ווער ביזטו דען, אַ גאָט פון די בערג?

דעם מענשענס שטימ.

ניין, אַ מענש ווי דו, יפתח.

י פ ת ח.

אַ מענש ווי איך?—עפען איך אויף ברייט דעם טוילר. עס קומט אריין
דער מענש, בעוואָרמען אויף זיין באַקעטען לייב אַ פעל פון אַ לעמפערט.

י פ ת ח

בעמערקט איהם מיט פרייד.

אַ מענש, ווי איך! אַ שטאַרק איז דער קנאַכען. ער טאַפט איהם. פון
ווינט און רעגען איז דיין לייב געשמיסען געוואָרען, אַבער פון
זונען-שטראַהל איז דיין ביין האַרט געוואָרען. פעסט האַלט זיך
דער קאַפּ אויף דיין רוקען, געזונט וועט זיין דער שטאַם, וואָס
וועט פון די נירען געבויט ווערען. קום אין מיין געצעלט, מענש,
לאָז מען זיך ביים שטיין זעצען. רופט אין ווייבער-געצעלט. הע, ווייב!
פיהר די טאַכטער פונ'ם געצעלט, אַנ'אורח איז צו גאַסט געקומען,
אַ געעהרטער אורח האַלט זיך אונטער אונזער באַלקען אויף. הע.
ווייב!

די מויד וואָשט דעם קאָפּ אין געצעלט, פאָטער יפתח, שעמט זיך פאַרן אורח מיט איהר נאַקעטען לייב צו ווייזען זיך, הילט זי זיך מיידעלאַרטיג אין די שעפּסען-פעלכלעך אַיין, פּוצט זיך אין די בלאַכען אויס, אַז זי זאָל אין דעם אורח'ס אויגען חן געפינען.

י פ ת ח .

לויט מענשליכען פיהרען אָבער זען זיך, געעהרטער אורח, ביים פּייער, פּערצעהל אונז, ווער דו ביזט, פון וואָנען דו קומסט. איך וויל וויסען, וועמעס בלוט וויל זיך מיט גלעד'ס בלוט אויסמי-שען; ווער עס וויל פון גלעד'ס הויז זיין שטאַם גרינדען.

ד ע ר מ ע נ ש .

איך בין דער מענש, האַלט זיך אין די בערג אויף, פיהר דאָרט אויבען מיין שאַף און רינד אַרום. פון ברעג פון ים איז מיין מו-טער געקומען צו געהן און האָט מיך אין דער הויך געבאָרען. איך וויל מיין שטאַם אין די בערג גרינדען, קינדער געבוירען—די מוטער האָט עס מיך אַזוי געלעהרנט. איז נישטאָ דאָ, מיט וועמען זיך צו בעהעפטען. דער מענשען-מין פעהלט אין דעם אָרט. די מוטער איז אַלט געוואָרען און איז געשטאַרבען. זוך איך די ווייב אין די בערג אַרום, ביי אַיך אין טאָל וואַקסט זי אויף. פון די בערג האָב איך דערזעהן און אָפּגעוואַרטט טאָג אויף טאָג—ביז זי וועט צייטיג ווערען קינדער צו האָבען. בין איך פון די בערג אַראָב צו אַיך געקומען, מיין ווייב צו נעהמען, מיין הויז און שטאַם צו גרינדען.

י פ ת ח .

רעכט איז עס און לויט מענשליכען פיהרען—יעדער זאָל פאַר זיין געשלעכט זאָרגען. איך וועל זעהן גערן קינדער ביי דיר זעהן. פון דער מיידעל געבוירען. נור ווי עס איז דער מנהג ביי אונז פון אַלטע צייטען, וויל איך ביים ווייב און מיידעל זייערע דעות פרע-גען. ער רופט אין געצעלט. הע, ווייב! פיהר די טאַכטער פון דעם גע-צעלט אַרויס. דער מאַן איז פּערשטאנדיג, פיהרט זיך מיט דרך ארץ אויף. די ווייב פיהרט די אויסגעפּוצטע טאַכטער פון ווייבער-געצעלט אַרויס. דו וועסט פון דער מיידעל קינדער געווינען. ווייס איז איהר קנאָ-

כען, לויט ווייבליכען געשלעכט, אָבער לויטער און שטאַרק איז די בלוט, וואָס פליסט אין די אָדערן פון דעם קינד, פון די אַלטע גלעד-בלוט. עס רודערט זיך הינטער דעם טויער. ווער רודערט דארט הינטער מיין טויער ווידער?

די מוטער

קוקט ארויס דורכ'ן אהל.

עס איז דער גאָט, וואָרט הינטער דער טיר אָב, אויב מען גיט די מיידעל אַנאָדערן אָב.

יפתח.

וואס געהען אונז דען פרעמדע אָן? זעצען מיר זיך ביים שטיין אונזער זאך בעטראַכטען.

דער מענש

בעקוקט די מיידעל מיט ליעבע.

שען און שטאַרק איז דער מיידעל-לייב, וואָס קוקט פון די אָפּע-גע שעפּטען-פעלכלעך אַרויס. צו ריהמען איז דעם פּאַטערס בלוט, ווי דער מוטערס מילך, וואָס האָבען מיר מיין ווייב געזונט און קרעפּ-טיג אויפגעצויגען, איהרע אַרעמס פעסט געמאַכט, דאָס קינד צו האַלטען, איהר בוזים ווייך און שטייף ווי פּאַר'ן קינד, אַזוי אויך פּאַר'ן מאָן. ער נעהמט אַראָב זיין לעמפּערט-פעל און גיט איהם איבער אַ מתנה דעם מיידעל. נעהם צו פון מיר די לעמפּערט-פעל, איך וויל דעם טייל מיידעל-לייב, וואָס די פּאַטערליכע שעפּטען-פעלכלעך האָבען גיט געקלעקט צוזודעקען, מיט מיין לעמפּערט-שפיגעל פּערהילען. ער הילט זי ארום מיט דעם פעל. אַראָבגעריסען האָב איך עס פון דעם לעמפּערט מיט אייגענע הענד, דעם לייב פון מיין פּלה פון מענשענס אויגען צו פּערהילען, נאָר בלויז פאַר איהם צו אנטפלעקען, ווען ער וועט קומען אין איהר געצעלט אַריין אין דער נאַכט פון זייער חתונה. אַ בעוועגונג הינטער דער טיר.

די ווייב.

פּערשטאַנדיג איז דער מאָן, און לויט זיין בענעהמען און רעדען דערקענט מען זיין מוטערס גוטע האַנד. אָבער איך וויל וויסען, אַלס מוטער פון דעם מיידעל—צי האָט שוין דער מאָן פאַר די קינדער געזאָרגט, וואָס ער וועט פון אונזער טאַכטער האָבען? צי האָט ער

שוין ערגיץ-וואו אַנעסט וואַרים געמאַכט, אַ לאַך אין דר'ערד אויס-
אויסגעגראָבען, פאַר די צייהן פון חיות רעות און פון נאָך אַנדע-
רע—וואָס איך וויל נישט דאָ זייער נאָמען דערמאָנען—זיי צו בע-
שיצען?

י פ ת ח .

אין הויזליכע זאכען איז די ווייב שטענדיג בעשיידענער פאַר דעם
מאָן—האָסט גוט געזאָגט. אין דעם בעל-הבית דערקענט מען דעם
פאָטער.

ד ע ר מ ע נ ש .

איך האָב מיין געצעלט הויך אין די בערג אויפגעשטעלט, מיט שטיי-
נער האָב איך עס אַרום בעלעגט, און מיט צווייגען-בלעטער געדיכט
האָב איך די לאַך פערשטעקט, מיט וואַרימער שעפסען-וואָל האָב
איך די שפאַרעס אויסגעפילט. און פון אַ שטאַרקען בוקסענבוים האָב
איך מיר אַ בעט אויסגעהאַקט, אונטער פיער פעלזען-שטיינער האָב
איך עס אַרונטערגעשטעלט, מיט מיין מאַמעס שעפסען-דעק האָב
איך עס צוגעדעקט, עס שטעהט אויבען אין אונזער געצעלט, צו דער
חתונה-נאַכט גרייט.

ד י ו ו י י ב .

עס איז דער מנהג אויף דעם אָרט די געטער צו עהרען, און דעם
גאט מוֹלך: לויט רעכט און געזעץ דאָס ערשט-געבוירענע, מעג עס
זיין פון מענליכען אָדער פון ווייבליכען געשלעכט, איהם אַוועקצו-
געבען, פאַר איהם אין פייער צו פערברענען.—ווייל איך וויסען, אויב
דער מאָן איז גרייט די געטער צו דיענען און זיי דאָס זייעריגע
אין דער צייט אָבצוגעבען.

ד ע ר מ ע נ ש .

אַז עס איז אזוי דער מנהג—ווייל איך, ווי אַנדערע, די געזעצען הי-
טען—דאָס ערשט געבוירענע די געטער אָבגעבען, אַז זיי זאָלען מיר
די איבערגעבליבענע אין שלום און גוטווייליג לאָזען.

י פ ת ח .

נישט פריינדליך זענען דאָ די געטער צו די מענשען. נאָר אַנאַנגע-
קומענער בין איך דאָ, מוז מען זיך צו די מנהגים פון אָרט צופאַ-
סען. כאָטש אַליין האָב איך זיי מיין ערשט-געבוירען קינד ניט אָב-

געגעבען. א פרעמדער בין איך דאן געווען, און איינציג איז ביי אונז
דאס קינד געווען—האָט מען עס פאַר אונז איבערגעלאָזט, אונזער
שטאַם צו ערהאַלטען.

די ווייב.

דערפאַר וויל איך היינט דעם גאָט מולך עהרען און איהם אַטייל
פון זיין קרבן צו דער חתונה-נאַכט אָבגעבען. אַליין איז מען אין
די בערג, און אָהן גאָט איז נישט גוט צו לעבען. דעם שענסטען
צאָפּ פון מיידעלס קאָפּ שנייד איך אָב—זי טוט דאָס—און גיב דיר, גאָט
מולך, דיין טייל אָב. זי וואַרפט דעם צאָפּ אין פייער. גאָט מולך, נעהם
דיין חלק צו און גיב דיין ברכה! דער מענש איז געקומען צו איהר,
צוליעב דאָס ערשט-געבוירענע, וואָס וועט אַרויסקומען פון היינטי-
גען צוואַמענטרעפען.—דער גאָט וואַרפט צוריק דעם צאָפּ דורך דעם פענסטער.
עה, גיט נאָך אַ קוק—ר'האַט אונז דעם צאָפּ צוריקגעוואָרפען! שרייט
אַרויס צו מולכ'ן הינטער דער טיר. עה, וואָס ביסטו ברוגז? עס געפעהלט
דיר נישט דער טייל? דיר—דעם צאָפּ, דעם מענש—די ווייב. עס
איז נישט דאָס רעכט און אויך נישט דער מנהג, גאָט מולך, דיר די
ווייב אָדער די פּלה אָבצוגעבען. פאַר'ן מענשען איז זי בעשאַפען,
קינדער צו האָבען. זיי נישט ברוגז, גאָט מולך! נו, געה דיר אין
דיינע אַיולעכער אַרײַן, מיט דיינע פייערן זיך שפּיעלען. די מיי-
דעל וויל צום מאַן—דאָס ערשט-געבוירענע וועט דיר אָבגעגעבען
ווערען. צו דעם מענשען אין שטוב. ר'האַט'ס געזעהן, וויל אונז די מיידעל
פערפיהרען.

דער מענש

רופט צום גאָט מולך.

וואָס זוכסט דו דאָ, מולך, הינטער יפתח'ס טויער? נאָך נישט איז
די מיידעל טראַגעדיג געוואָרען, אַז דו זאָלסט דיר אויף דעם ניי-
געבוירענעם קומען נאָכפרעגען.

די ווייב

האַרנט זיך אַלץ אײַן.

רשטעהט נאָך אַלץ הינטער אונזער טיר—וויל נישט אָבטרעטען פון
דאַנען.

י פ ת ח

עפענט אויף דעם טויצער—און רופט ארויס צו מולך.

אױעק פון מיין טיר! אַ פּרעמדער בין איך דאָ, אויף דעם אָרט, און די געטער פון דעם לאַנד דייען איך נישט און האַלט זייערע גע-
זעצען נישט.

פון דרויסען הערט מען אַבלויפענדיגע טריט אין נאסען גראָן.

ד י ו י ב.

נישט גוט האָסטו געטאָן, פּאָטער יפתח, דעם גאָט פון הינטער אונזער טיר צו פּערטרייבען. אין אַנ'ע-צרה וועמענס נאָמען וועסטו צו הילף רופען?

י פ ת ח.

דער גאָט איז ווילד. איך האָב איהם געוואָלט בעהאַנדלען, ווי אַ גוטען שכן,—ווערט ער גראָב.

ד י ו י ב.

עס איז דאָך דער גאָט פון אָרט, מען דאַרף מיט איהם אין גוטען אומגעהן.

י פ ת ח.

איך וועל דאָך איהם די מיידעל נישט אַבגעבען!

פון דרויסען הערט מען פּלוצלונג מענשליכע שטימען רופען. אלע שטעהען געפּלעמט און צעשראַקען, האַרען זיך אײן.

ד ע ר מ ע נ ש.

עפּיס וואונדערליכע קולות הער איך. איך האָב נאָך אַזעלכע שטי-
מען אין די בערג נישט געהערט.

ד י ט אַ כ ט ע ר.

פּרעמדע שטימען. עס זענען נישט די געטער, וואָס שאַלען אין די בערג. איך שרעק מיך פאַר זיי.

ד י ו י ב.

איך האָב מורא, אַנ'אונגליק דערנעהנטערט זיך צו אונז. דאָס האָט אונז דער גאָט אָנגעשיקט, ווייל דו האָסט איהם בעליידיגט, יפתח.

פ ו י ז ע.

ד ע ר מ ע נ ש.

פּייערן ווייזען זיך פון דערווייטענס.

די טאָכטער.

איך שרעק מיך פאַר זיי...

די ווייב.

איך האָב מוראַ—די ווילדע געטער רופען.

יפתח

כאפט זיך אויף.

דאָס זענען די שטימען פון מיין פאָלק—איך דערקען זיי—

אלע קוקען איהם אָן.

די ווייב.

ווי מענשען פון יענער זייט בערג. מען הערט „יפתח“ רופען. דיין נאָמען רופען זיי.—

די טאָכטער.

איך שרעק מיך פאַר זיי, די בערג וועקען זיי מיט זייער רופען.

מען קלאפט אין טויער: יפתח! יפתח הגלעדי!

יפתח.

וואָס האָט איהר הינטער יפתח'ס טויער צו זוכען?

שטימען

הינטער'ן טויער.

די אַלטע פון דיין שטאָדט שטעהען הינטער דיין טויער.

רעגיר איבער אונז, יפתח, העלף אונז פון שונאים האַנד, הגלעדי!

יפתח.

די אַלטע פון מיין שטאָדט! וואָס טוען די אַלטע פון מיין שטאָדט

אין די מדבריות זוכען?

די שטימען

הינטער'ן טויער.

יפתח, יפתח הגלעדי, רעגיר איבער אונז—העלף אונז!

יפתח.

איך זאָל רעגירען איבער זיי—דער זוהן פון דער פרעמדער! ער

רופט הינטער'ן טויער. צו מיינע ברידער געהט, דרייסיג איז זייער צאָהל,

אויף די מויל-איזלען איבער גלעד'ס גאסען רייטען זיי אַרום.

די אלטע.

הינטער'ן טויער.

אויסגעלאָזט האָט זיך גלעד'ס גוטע שפראַצונג. גלעד איז טויט.
פּאָטער יפתח, דו ביסט די לעצטע גלעד-בלוט. עפען אונז, יפתח!

יפתח עפענט דעם טויער.

עס רייטען זיך אַרײַן די אלטע פון גלעד מיט צעריטעגע קליידער, מיט אש בעשיט די קעפּ.
ווארפען זיך מיט די פּנימ'ער אויף דער ערד פאַר יפתח'ן. יפתח ווענדט אָב זײַן פנים
פון זיי און זעהט זיי נישט. אלע, אויסער יפתח, דערשראַקען פאַר די אלטע לײַט,
רוקען זיך אָב און בעהאלטען זיך פאַר זיי.

דער מענש.

עס איז דאָס פון דעם מענשען-מין. רעדען ווי מיר און געהען
אויף צוויי פּיס... קוקט זיך מיט נייגעריגקײט פון דערווייטענס צו.

די טאַכטער

צו דער מוטער.

איך שרעק מיך פאַר זיי.

בעהאלט זיך מיט דער מוטער אין אַ ווינקעל אַרײַן.

ערשטער אלטער

הויבט זיך אויף און געהט נאָהענט צו צו יפתח.

די אלטע פון דיין שטאָדט זענען געקומען צו דיר—רעגיר איבער
אונז. דיין פּאָטער איז טויט, דייע בערידער האָט דער שונא אומ-
געבראַכט. עס איז נישטאָ קיינער, ווער עס זאָל אונז געזעץ און
רעכט לעהרנען. דו ביזט די לעצטע גלעד-בלוט, העלף אונז פון
שונא'ס האַנד און רעגיר איבער אונז!

יפתח.

ווענדט אָב זײַן פנים פון זיי.

איך זאָל רעגירען איבער אײך?— מײן פּאָטער איז מיט אַ פרעמדער
ווייב געשלאָפען. איך בין הינטער אַ פּלויט געבוירען. אין דער מדבר
האָט איהר מיך פּערטריבען. נאָך הער איך דעם געלעכטער אויף
אײערע ליפען, ווי איהר האָט מיך ווי דעם הונט פון מײן פּאָטערס
שטאָדט אַרויסגעטריבען. ער ווײַזט אויף די אַרומיגע. מיט פרעמדע גע-
טער בין איך אומגעגאַנגען, צו פרעמדע מנהגים בין איך צוגעוועהנט
געוואָרען. ווי אזוי קען איך רעגירען איבער אײך?

ערשטער אלטער

געהט געהנטער צו צו איהם.

דער שונא האָט דיין פּאָטערס שטאַדט חרוב געמאַכט, די קינדער האָט ער פאַר אוינזערע אויגען געשאַכטען, די פינגער פון די אַלטע לייט האָט ער פון די הענד אָפּגעהאַקט, הונגעריג אונטער זיין טיש זיי געוואָרפֿען, אַז זיי זאָלען די קרימעלעך פון זיינע ברויט מיט די צינגער צונויפלעקען.

י פ ת ח

בייז.

איך בין אַ הונט פון גלעד, איך בין אַ זוהן פון אַ הור, ווי אַזוי קען איך אייך העלפען? קען דען דער הונט איבער דער שטאַדט הערשען—וואָס ער איז אַרויסגעטריבען געוואָרען פון איהר? וואו זאָל איך די קראַפט געהמען, אייך צו העלפען?

ערשטער אלטער.

גלעד'ס בלוט פליסט אין דיינע אָדערן; דו ביזט דער לעצטער פון דעם גוטען שפּראַצלינג, וואָס איז אונז איבערגעבליבען, דיין שטאַדט און דיין שטאַם צו דערהאַלטען.

י פ ת ח

שטאַרקט זיך.

גלעד'ס בלוט! האָט איהר עס דען נישט גענומען מיט אייערע מיילער, פון מיינע ביינער עס אויסגעזויגט און אויסגעשפיגען און הונט-בלוט מיר אין זיי איינגעפליסט? האָט איהר עס דען נישט מיט די בייטשען פון מיינע גלידער אַרויסגעשמיצט? מעהר איז יפתח נישט גלעד'ס בלוט, יפתח איז אין דער מדבר געגאַנגען—די בערג זענען זיין גלעד געוואָרען, די ווילדע געטער זיינע ברידער—

ערשטער אלטער

געהט גאַנץ געהענט צו צו איהם, זאָגט עס איהם, אַקצענטירענדיג יעדעס וואָרט דיין פּאָטער גלעד'ס ביינער האָט ער פון קבר געלאָזט רייסען, זיי צו די ווילדען פון זיינע פּערד געבונדען און איבער גלעד'ס גאַסען געשלעפט.

י פ ת ח

שרייט אויף.

ווער איז ער? ער קוקט זיך אום און דערזעהט די אַלטע זענען דאָס די אַלטע פון מיין פּאָטערס שטאַדט—ווי אַזוי זעה איך אייך?

ער צערייסט די קליידער אויף זיך.

ערשטער אלטער

מיט פרייד, פאלט פאר איהם.

אָ, דו ביזט גלעד'ס בלוט!

די אלטע

פאלען פאר איהם און שרייען אויף.

אזוי זעהסטו אונז; אזוי האָט עמון פון דיין פאָטער-שטאָרט געמאַכט!

פּתח

שרייט אויף.

אַבער ווי אזוי זאָל איך אייך העלפען? וואו זאָל איך די קראַפט
געהענען און אייך אין אייערע קראַנקע ביינער וואַרפען? איך שטעה
אַליין אין דער וועלט, און נור די בערג זענען אַרום מיר. וועמען
זאָל איך אום הילף בעטען? ווער וועט מיין תּפּלה הערען? וואָס
האָט איהר מיר געבראַכט, אז איך זאָל אייך קעגען דעם שונא פיהרען?

די אלטע.

בעט צו דעם גאָט פון דייער עלטערן, פון גלעד דיין פאָטער, צו
דעם איינציגען לעבעדיגען גאָט, וואָס יהושע בן נון האָט אונז גע-
לעהרנט. ער וועט דיר העלפען.

פּתח

דערמאָנט זיך.

צו דעם איינציגען לעבעדיגען גאָט פון מיין פאָטער... מיט שרעק.
איך ווייס נישט, ווי אזוי צו איהם צו בעטען.

ערשטער אלטער

לעהרנט איהם.

לעג דיך פאר איהם אין שטויב און שפרייט אויס דייער הענד, בוק
דיך פאר איהם טיעף צו דר'ערד און בעט צו איהם, ער וועט דיר
העלפען.

פּתח

וואַרפט זיך אַנידער, קלאַפט מיט זיין שטערן אָן דר'ערד.

אזוי ליג איך פאר דיר, גאָט פון מיין פאָטער גלעד, וואָס דו האָסט
מיך פון מייער ברידער פערטריבען, וואָס דו האָסט מיין פאָטערס
שטאָרט מיט שאַנד און שפאָט אין שונא'ס האַנד איבערגעגעבען.
אזוי ליג איך פאר דיר, וואָס דו האָסט מיין פאָטערס ביינער פון
קבר געלאָזט רייסען...

ערשטער אלטער.

יפתח! נישט אזוי האָט דיין פאָטער גלעד צו דעם לעבעדיגען
גאָט געבעטען! דיין האַרץ ברעך פאַר איהם און ווער און-
טערטעניג פאַר איהם, אין אַש און שטויב בוק דיך פאַר איהם!

יפתח

בויגט זיך און דר'ערד.

זיי נישט אזוי פרעמד צו מיר, לעבעדיגער גאָט! בויג נישט אָב דיין
פנים פון מיר! דיר געפעלט מיין תפלה נישט—צו לאַנג בין איך
אין די בערג געזעסען, קען נישט מיט לעבעדיגע געטער אומגעהן.
איך ווייס נישט, ווי אזוי צו דיר צו בעטען. קען דען אַ הונט צו
אַ גאָט פון גלעד בעטען? קען דען אַ הונט איבער אַ פאָלק הערשען?—
ניין, איך האָב אייך נישט מיט וואָס קעגען עמון צו העלפען.

—י אלטע געהען אָב מיט אראַבגעלאָזטע קעפּ.

די ווייב

זאָגט צו איהם.

יפתח! אַז דער גאָט פון גלעד איז שלעכט צו דיר, בעט דאָך צו
דעם גאָט פון די בערג,—ער וועט דיר העלפען.

יפתח

קוט אויף דער טאַכטער.

ער וויל, איך זאָל איהם דאָס זייניגע אָבגעבען.

די טאַכטער

געהט צו דעם פאָטער.

געהט מיך אויף דיינע אייגענע הענד און טראָג מיך אויף דיין
אייגענער ברוסט אין די ווילדע בערג צו איהם,—זאָל ער דיר העלפען

דער מענש

שפּרינגט אויף.

די ווייב?—דעם גאָט!

יפתח

צום מענש.

איך וויל פון מיין שונא נקמה געהמען, איך וויל מיין פאָטערס ביינער
אויסלייזען.

ער עפענט אויף דעם טויער און רופט.

גאָט מולך! איך רוף דיין נאָמען אויס, קום און העלף מיר קעגען
 מיינע פיינד. מיינע פאטערס געטער האָבען מיך פערלאָזט, און אז
 איך וועל פון דער מלחמה צוריק אַהיים קומען, און דו וועסט מיר
 עמון אין מיין האַנד האָבען איבערגעגעבען—וועל איך דיענען צו
 דיר. אַלע אָקסען, אַלע שעפסען און רינדער וועל איך דיר אַוועק-
 געבען. איך וועל מיין הויז פערברענען פאַר דיר, און אַליין וועל
 איך אין די בערג געהן. דו שווייגסט, גאָט פון די בערג? ער האַרנט
 זיך אײן. דו גיסט מיר קיין צייכען ניט, דו ווילסט, איך זאָל דיר דאָס
 דייניגע אָבעבען, פון מיין אייגען בלוט און פלייש? ער דריקט די
 טאָכטער צו זיין האַרץ. איך וויל פון מיין שונא נקמה נעהמען, מיין
 פאָלק בעפרייען, מיין פאָטערס ביינער אויסלייזען—קום און העלף
 מיר, ווילדער גאָט! און אז איך וועל האָבען פון דער מלחמה צוריק-
 געקומען, און דעם שונא'ס קאַפּ וועט זיין אויף מיין שפיו אויפגע-
 שטעקט, מיין קלייד וועט מיט זיין בלוט זיין בעשפריצט, מיינע
 שים און מיינע הענד,—אַלץ, וואָס וועט מיר קומען דאָן אַקעגענגע-
 גאַנגען פון מיין שטוב אַרויס צו מיין העלדען-גאַנג, מעג עס זיין
 פון דעם מינדעסטען שעפסעלע, ביז צו דעם, וואָס קומט דעם פאָ-
 טער אַקעגענגעטאַנצט מיט נאַקעטע פיס און צעפלאָסענע האַר, מיט
 פלייטען-געזאַנג און פויקען-שפיעל צו מיין העלדען-זיג—וועל איך
 עס נעהמען אויף מיינע אייגענע הענד און דיר אין די בערג אַרויס-
 טראָגען!

די ווייב, דער מענש

פאלען צו:

די טאָכטער!

יפתח.

פעהרהאקט די טויערן, פערשליסט די טירען, דער קרבן זאָל אַליין
 זיין מזבח זוכען. הע, ווייב, דעם שפיו דערלאַנג!

ער רייסט דעם פאַנצער פון דער וואַנט און בינדט איהם איבער זיין ברוסט.

פאָר האַנג.

צווייטער אקט.

טיעף אין שיער זיצט די מוטער און שפינט
ביים ראָד. דער טויער איז אָפען. די זון שיינט
אריין. מען זעהט די ברייטע פעלד, וואָס ליגט
פאר'ן טויער. פון דערווייטענס די בערג, באַדענ-
דיג זיך אין שטארק העלער ליכטיגקייט. די
טאַכטער שפיעלט זיך פאר דער טיר מיט די
שטראַהלען. דער לאַכען פון דער טאַכטער דרינגט
אריין אין שיער אינאיינעם מיט דער זון. זי
קומט יעדעס מאל אָנגעלאָפען פאר'ן שיער, אין
ליכט בעשטראַהלט, און לויפט פארביי.

די מוטער

ביים ראָד.

הע, מויד, אין געצעלט אַריין! וואָס טוטו דאָרט אין דרויסען?

די טאָכטער.

אַך, מאַמע, די שטראַהלען שטעכען מיר די אויגען אויס, פערפלאַגן-טערען מיר זיך אין די האָר אַיין. צום שטראַהל. איי, שפיצען-שטראַהל, וואָס דו וואַלגערסט דיך אַ גאַנצען טאָג אין די רינשטאַקען אַרום. אוועק פון מיין לייב!—לויפט פאַרביי.

די מוטער

ביים ראָד.

איי, מויד, שפיעלסט דיך מיט די שטראַהלען? נישט גוט איז צו שפיעלען זיך מיט שטראַהלען, מויד! זיי דרינגען צו טיעף אין בלוט אַריין און וועקען עפּיס דאָרט אויף... אין געצעלט קום אַריין!

די טאָכטער

הערט נישט דער מוטערס רייד. ערשיינט פאַר'ן טויער, שפיעלענדיג זיך ווייטער מיט דעם שטראַהל.

דו שפיצען-עק, וואָס העפסט דו דיך אָן מיין לייב אָן? צום וואַסער געה, וואַש צוערשט דיין ליכט פון דעם זומפ, וואָס דו ליגסט אין איהם דעם גאַנצען טאָג. איך האָב מורא, דו זאָלסט מיך נישט בע-שמוצען.

די מוטער

מויד, הערסטו נישט, צי וואָס? צום שפיג ראָד זען דיך אַהער! מען דאַרף דעם פאַטער די העמד וואַשען, דעם אויבערקלייד איהם שפי-גען, אַנצוטון, ווען ער וועט מיט די אַלטע לייט פון דער מלחמה אַהיים קומען.—הע, מויד, דו הערסט מיך נישט, צי וואָס?

קריכצעט אָב. פּויל איז די מויד, לויפט אַ גאַנצען טאָג אין די בערג
אום, און דאָ איז אַרבייט פיעל, די צייט איז קורץ.
פון דרויסען הערט זיך ווידער דער מידס לאכען און פרייד, זי קומט ווידער
סאר דער טיר אָנגעלאָפּען מיט אַ פּאַק שטראַהלען, וועלכע יאָגען זי נאָך.

די טאַכטער.

הע, שפּיזען-שטראַהל, וואָס דו ליגסט אַ גאַנצען טאָג אין צעבראָ-
כענעם גלאָז און קריסטאַל, אַוועק פון מיין לייב! דו קענסט מיין
הויט צעקראַצען מיט דיין געשליפענעם ליכט-שאַרף—אַוועק פון מיין
געזיכט—איי, ער האָט מיך צעבלוטיגט. לויפט פאַרביי מיט די שטראַהלען.

די מוטער

אומבעהאַלפּען.

הע, מויד, מויד, וואָס טוטסט דו? צום שפּינ ראָד אַהער, די חתונה-קלייד
מאָך דיר גרייט,—דער מענש וואַרט אויף דיר, ער איז געגאַנגען
דעם פּאָטער אויסקוקען—

די טאַכטער

קומט ווידער פאַרביי און האַלט די שטראַהלען, ווי זי וואָלט זיי געהאַט אַיינגעשפּאַנט.
אַך, האָב איך זיי ביי די האַר געפּאַקט! קומט, וועלען מיר יעצט
די בערג אין פּייער צינדען און מיט'ן וואַסער זיך יאָגען! לויפט פאַרביי.

די מוטער.

אַך, מויד, מויד, אין געצעלט אַריין!—וואָס לויפטסטו אין די בערג
אום? די מויד לויפט פאַרביי מיט די שטראַהלען, די מוטער פּעריצווייפעלט.
שולדיג איז מולך, שיקט נאָך איהר די שטראַהלען אויס, וויל זי אין זיין
נעץ פּערנאַרען. אוי, איך בין אַליין און יפתח קומט נישט צוריק!—אַך, אַך,
מענש, מענש! דער מענש ווייזט זיך אין טיר. אַך, מענש, גוט איז, וואָס דו
ביזט געקומען! די מויד איז ווילד, לויפט אַ גאַנצען טאָג אין די בערג
אום—איך האָב מורא, יפתח זאָל נישט אָנקומען, און דער גאַט וועט זי
אויפ'ן וועג פּערנאַרען, דאָן איז זי זיינע. שטעהסט דו אויף דער וואַך?

דער מענש.

איך שטעה אַ גאַנצען טאָג אויף דער וואַך, קריך אין די העכסטע
בערג אַרום, קוק אין די טאָלען אויס, איבער אַלע וועגען, איבער
אַלע שטעגען. מען הערט ניט קיין קול פון זיינע שופרות בלאָזען.
מען זעהט ניט קיין שטיב פון זיינע חילות זיך אויפהויבען.

די ווי ב.

אָבגעהיט דאָרף מען זיין, מענש. אין דער שטיל, פלוצים וועט
יפתח אָנקומען צו געהן, אָהן געזאָנג און אָהן שפּיעל, אז עס זאָל
איהם קיינער נישט קומען אַקעגען צו געהן—היט דין, מענש!
פאלש איז דער גאָט, קען דיר די מיידעל פאַר דער נאָז אַוועק-
פיהרען.

דער מענש.

אך, איך וויל נישט וואַרטען, ווייב, גיב מיר די מיידעל, איך וויל
זי מיר אין די בערג פיהרען, אין מיין געצעלט ברענגען, איידער
יפתח קומט אַהיים.

די ווי ב.

נאָך וואָס מאַכסטו דיר לוסט חתונה צו האָבען? געה צום טייך און
טונק דין אַיין. יפתח'ן געהער די מיידעל, ער האָט זי דעם גאָט
צוגעזאָגט, אז זי וועט איהם קומען אַקעגען צו געהן.

דער מענש

מיט פערדראָט.

וואָס? און די מוטער בעשטעהט שוין דערויף? אַ קאלב זאָל מען
יפתח'ן אַקעגען שיקען! אַ קאלב זאָל ער דעם גאָט פאַר אַ ווייב
געבען. עס גיט אַרויס פון זיך אַ גערוך, אַגעשטאַנק. דער גאָט
האָט לייעב צו שמעקען פון די אָנגענעהמע געשמאַקען און מיט דעם
דאַמף, וואָס יאָגט פון דער בהמישען מיידעל-לייב, זיין לאַך אָן-
צו-וואַרימען.

די מוטער

רייצט זיך מיט איהם.

מען זאָגט, ער האָט זיין געשמאַק געביטען. די מוטער האָט איהם
געשטראָפּט—האָט ער בדעה אַרענטליך צו ווערען, מיט אַ מענשען-
קינד חתונה צו האָבען, אויף מענשען-שטייגער צו לעבען און
געלאַטען צו זיין.

דער מענש.

אין זומפען-לעכער מיט איהר צו וואוינען, ציגען-קינדער מיט איהר
צו האָבען—און אפשר זיי זיך פאַר מאָלצייטען צוגרייטען. דו וועסט
די עלטער-באַבע פון די ציגען-געטלעך זיין. הע, ווייב, וואו איז
די מויד? ברענג זי אין געצעלט אַריין.

די מוטער.

דארף מען אָבגעהייט זיין. דער גאַט לויפט נאָך איהר נאָך, שיקט די שטראַהלען אויס—קושט זי אין דער שטיל,—אזוי שטריקט ער זי ביסלעכווייז אין זיין נעץ אַריין. אָבגעהייט דארף מען זיין, היט די מוד...

דער מענש

געהענדיג אָב מיט דער מוטער.

הע, מענשען-טאַכטער, אין געצעלט אַריין! וואָס לויפסט דו מיט די געטער אַרום? דאַרפסט איהר די אויגען פערבינדען, אין ווייבער-געצעלט זי אַיינשליסען, אַז זי זאָל נישט אויף די שטראַהלען קל-קען. געהען אָב.—ברענגען אַריין די טאַכטער צו פיהרען מיט געוואַלד.

דער מענש

צו דער מויד.

ביי דער מוטערס זייט דארף די פלה-מיידעל זיצען, לערנען זיך ביי איהר, ווי אַ גוטע בעל-הבית'טע צו זיין.

די מוטער.

דער שענסטער מענשען-בחור וואַרט אויף דיר, און דו לויפסט מיט די ווילדע שטראַהלען אין די בערג אַרום! צום שפינן ראָד זען דיר, די פלה-קלייד וועב דיר! שטראַהלען זענען פערפיהרעריש, קאנען דיר פון וועג אַראָבנאַרען. צום מענש. נו, האָסט דו שוין פאַר אַ קרבן געזאַרגט, וואָס מען זאָל יפתח'ן אויפ'ן וועג אַקעגען שיקען?—אַ פעט קאלב מוז עס זיין,—אַבאַרענטליכער קרבן. קום, מענש, אין שטאַל אַריין.

דער מענש.

און פול בעהאנגען מיט פלייש, רונדיג, שפראוודיג מוז עס זיין; און אַרעכט פיינעם געשטאַנק, זאָל עס האָבען ווי ער האָט'ס ליעב. דאָך פאַר אַ פלה נעהמען קוקט אויף דער מויד, — ווי עס פאַסט פאַר איהם אַ ווייב.—געהען ביידע אָב, און לאַזען די מויד אליין, צומאַכענדיג די טיר נאָך זיך. די שטראַהלען קומען אַריינצוגנבען זיך פון אלע שפאלטען און לעכער, בעהאַלטען זיך אין איהר.

די טאַכטער

צו די שטראַהלען.

און דאָ זענט איהר מיר נאָכגעלאָפען אין מיין מאַמעס געצעלט

אריין? אנטלויפט! אנטלויפט! די מאמע וועט קומען, וועט זיך ביי-
 זערן—וועט אייך פון שייער ארויסטרייבען, זי האָט מיך נישט גע-
 הייסען מיט ליכט שפיעלען. איהר זענט פערפיהרעריש, ווילט
 מיך אין די בערג פערנארען. בין שוין א דערוואקסען מיידעל,
 קענט איהר מיר נאָך שלעכטס טון. בין אַ מענשען-טאַכטער, ניט
 פאַר אייך געשאַפען. די שטראהלען דרענגען זיך אין איהר. איי, נישט
 דרענגט אַזוי אין מיר אַריין! עס ווערט מיר אַזוי הייס. איך וועל
 עס פאַר אייער האַר מולכֿן פערצעהלען, איהר האָט מיך אַזוי שטאַרק
 געדרענגט, האָט גערייצט אין מיר די בלוט. ניין, נישט קושט מיך אויף
 מיין זייט! אויף די האַר בעלייכט מיר בלוז, איך וויל מיר אין אייער שוין
 מיינע צעפּ פלעכטען. אָט אַזוי, יעדער איינער אין אַנאַנדער וויי-
 קעל אַריין! זי צעשיקט די שטראהלען אין די ווינקלעך. גאַנץ לייכט זאָלט
 איהר מיר די האַר בעלויכטען, אַרטיג זאלט איהר זיין! זי קעמט
 זיך די האַר און פערצעהלט.

איך בין דאָך אַ קעניגס טאַכטער, דער פּאָטער איז אין מלחמה גע-
 גאַנגען, דעם שונא צו בעזיגען. גאט מולך וועט איהם העלפען, וועט
 מיך דער פּאָטער איהם פאַר אַ ווייב אָבעבען. זי בעט צו דער זון.
 אַ, העלף איהם, גאָט מולך, העלף איהם! אַ גאָט איז מולך, און דער
 גאַנצער הימעל איז זיין מלוכה, דו צינדסט די הימעלען אונטער צו
 דיין אַרויסגאַנג, און צינדסט די בערג אונטער ביי דיין אונטער-
 גאַנג. שטאַרבסט יעדען טאָג און ווערסט יעדען טאָג געבוירען—
 יעדען פריה-מאָרגען אַ נייע זון. העלף איהם, גאָט מולך! איך וועל
 מיך צירען פאַר דיר, איך וועל אַרויסגעהן אין דער זון פאַר דיר
 און וועל מיך לאָזען פון דינע שטראהלען וואַרימען, און ווען דו
 וועסט צום וואַסער אָנקומען, וואו איך וואַש מיין וועש—וועל איך
 נישט אַנטלויפען פון דיר. איך וועל מיך לאָזען שפיעלען מיט דיר.
 די שטראהלען בעהעפטען זיך אין איהר. ע, אַוועק פון מיין זייט, נישט
 קושט מיך אַזוי פעסט! צום שטערן אויף לינקס. טונקעל-בליק, אַלטער
 פריינד פון בלויליכען פאַרנאַכט! פעהיל דיך אין מיינע געדיכטע
 האַר און שימער פון דאָרט אַרויס, ווי די שטערען פון דער נאַכט.—
 צו אַנאַנדער שטראהל. עה, שטראהלען-שמאָדער! דיין ליכט איז ברודיג,
 קריכסט צופיעל אין די ריגשטאַקען אַרומ, וואַלגערסט זיך אין די
 זומפען — ע, אַוועק פון מיין לייב, וואַש דו ערשט דיין ליכט! אַ,
 גלעזערנער קנאַפּ פון צעבראַכענע גלאַז! אַ, איך האָב מורא פאַר

דיר. דיין ליכט איז אזוי שארף—דו קראצסט מיר די לייב. מען
הערט טריט. פס... אוועק, אוועק, די מוטער קומט צו געהן, געשווינד
פערשווינדט, זי וועט אייך פון דעם שייער מיטן בעזים ארויס-
טרייבען.—געשווינד! די שטראהלען פערשווינדען. די מוטער קומט אריין
מיט דעם מענש, פיהרען אריין א קאלב.

דער מענש

פיהרט אריין ער קאלב, צו דער טאכטער.
אָ, קאַרענדיג איז עס, פון אַ שטאַרקען פּאָטער-מוטער מוז דער קנאַ-
כען זיין, אַ פּיינער ביסען וועט עס פאַר דעם האַר גאַט זיין.

די מוטער.

מען וועט איהם נאך מיט די זילבער-בלעכען בעפוצען, מיט בלו-
מען אין די הערנער בעקרענצען, אַז ער זאָל אין מולכ'ס אויגען
חן געפינען.

דער מענש

צו דער טאכטער.
פאַר אַ ווייב עס נעהמען, קינדער דערמיט האַבען,—אויף זיי איז
אַלץ צו גלויבען. די געטער זענען אזוי נישט מענשליך, מען ווייס
אייגענטליך נישט, פון וואַנען זיי קומען.

די מוטער.

מען זאָגט, פון די בערג-ווינטען, ווען זיי צעהיצען זיך אין זונען-
שטראַהלען. מען זאָגט, פון די פאַרעס, וואָס שטייגען פון די
גלעטשערס אויף. אָבער ווער קען אייגענטליך דערפון וויסען? נישט
אונזער קאַפּ צו זיי—געטער זאָלען זיך מיט זייערע אָבגעבען.
ניט איבער דעם קאלב. נעהם פיהר עס יפתח'ן אַקעגען. זעה, עס זאָל
איהם אויפ'ן וועג אַנטרעפען—זאָל ער עס דעם גאַט ברענגען, בכדי
ער זאָל פון מיידעל אַבלאָזען.

דער מענש

פיהרט דאָס קאלב ארויס.
פערלאָז דיך אויף מיר, ווייב. מולך וועט שוין די נאכט אין קעל-
בער-מיסט שלאָפען. ער פיהרט דאָס קאלב ארויס. אַך, אַך! איהם דאָס
קאלב, און מיר די מויד, אַך, אַך.

די מוטער

צו דער טאכטער.

פיהרסט דורך נישט שען אויף, טאכטער—געהסט די געטער אין די בערג נאך. יעדער איינער מוז זיך האלטען אן זיין מין. עס איז מיר א שאנד פאר דעם מענש געוועזען. דער מאן איז פער-שטאנדיג, ווייס, ווי מיט לייטען אומצוגעהן—און מיין טאכטער לויפט די געטער נאך. די געטער זאלען זיך מיט די זייעריגע אָפגעבען, מיט ציגען-טאכטער און קעלבער-מוד. פיה-נקבות זענען אייפער-זיכטיג אויף דיר, דו געהמסט פון זיי דעם מאן אוועק, שעמען זאלסטו דיר! דער מענשען-בחור ווארט אויף דיר, מענשען-קינדער וויל ער האָבען מיט דיר, נישט ציג און באַק, האַלב מענש, האַלב גאָט.

די מויד.

אך, מוטער, האָבען מיר זיך מיט די שטראַהלען געשפיעלט! די בערג האָבען מיר געצונדען, געקליבען די וואַלקענס און אונטער-געברענט זיי אין איין גרויסער ליכט. מולך שיקט די פייער-שטראַה-לען פון זיין לייב אַרויס, און זיי יאָגען זיך, ווי די קאסקאדען, איבער די בערג אַראָב. חתונה איז ביי די געטער היינט. זי וויל אַרויסלויפן.

די מוטער.

טאכטער, מולך האָט דיר שלעכטס געטאָן. ער שיקט די שטראַה-לען נאך דיר אויס, וויל דורך פאַנגען אין זיין נעץ. בעהאַלט דורך, טאכטער, פון זיינע שטראַהלען, פערדעק דאָס לייב, פערשט גל דעם פנים און די האָר פעהילו! אין געצעלט בעהאַלט דורך, טאכטער! זי פיהרט זי אין געצעלט אַרײַן. די שפאַרעס פערשטעק, זאָל קיין שטראַהל צו דיר נישט דערגרייכען. זי פעהענגט דעם געצעלט מיט טיכער און זאָגט און אין ווינקעל בעהאַלט דורך, מיידעל, וויקעל דורך אין טיכער אַיין, פערמאך די אויגען און די הענד און נאָרע דורך אין די שעפסען-פעלכלעך אַיין! קוק נישט, זעה נישט, אַנאָמגליק, אַנאָמגליק קען זיין!

דער מענש

פון דרויסען.

הע, מאַמעלע, מאַמעלע, קום נאָר אַרויס!

די ווייב.

וואָס איז—זעהסט יפתח'ן פון די בערג אויפשטייגען? הערסט זיין שופר בלאָזען?—פּערהאַק די טיר, געשווינד.

דער מענש.

יפתח'ן? ניין, אָבער דאָס קאלב, מאַמעלע, דאָס קאלב, וואָס מיר האָבען איהם אַקעגען געשיקט...

די ווייב.

וואָס איז?

דער מענש.

עס וויל נישט אַקעגען געהן—די ווינטען טרייבען עס צוריק, די בערג פּערשטעלען דעם וועג, און די שטראַהלען פּערבלענדען די אויגען.

די ווייב.

איז נישט גוט. נאָ, אַפּנים, ער וויל זיך נישט מיט קעלבער בעגע-
נוגען לאָזען. נישט קיין קעלבער-גאַט איז מולך. פּאַלש איז
דער גאַט. שטעהט אין דער טיר און שרייט אַרויס. אויף די בערג שטייג,
אויף דער וואַך שטעה, און יפתח'ן קוק אויס! גוט גיב אַכטונג,
גוט!—קומט צוריק אַרײַן. מולכ'ס פּיהרונג געפּעלט מיר גאַר נישט היינט.
מען מוז מיט דער מויד פּאַרויכטיג זיין. קודם פּל לאָז מיך די
טויערן פּערמאַכען. פּערמאַכט דעם טויער. אַזוי, זי רופּט צו דער טאַכטער
אין געצעלט. וואָס טוסט דו דאָרט, מויד? דו שלאָפּסט? גוט טוסטו,
טאַכטער, אַז דו שלאָפּסט, די נאַכט איז שוין צוגעפּאַלען. כ'בין שוין
מיעד, כ'וועל זיך אויך באַלד שלאָפּען לעגען.

די טאַכטער

פון געצעלט.

נאָך איז די נאַכט נישט צוגעפּאַלען, מוטער. נאָך ווייט און ברייט
געוועלטיגט מולך איבער דעם גאַנצען הימעל אַרום.

די מוטער.

פון וואַנען ווייסטו עס, מויד? קוקסט דו דורך די שפּאַלטען אַדורך?
נישט גוט טוסטו, מויד. איי, עס איז דאָך פּינסטער אין געצעלט,
דעם טויער פּערמאַך, די פּענסטער-לאַך פּערהאַק!

די טאַכטער.

אין מיין געצעלט איז ליכט דאָ, מאַמע. די הימעלען פּערשפּרייטען

זיך איבער מיין קאָפּ, און איך זעה די שטראַהלען, ווי זיי גיסען
זיך צו מיר אַרײַן. און הערסטו נישט דעם בערג-געזאַנג? האָרן
דיך אײַן, עס שפּיעלט פון די בערג אַראָב אַ ווייטער געזאַנג,
אַ זיסער געזאַנג...

די מוטער.

ניין, טאַכטער, שטיל ליגען דאָך די בערג אין דעם שטילען אָבענד-
שיין. דער געצעלט איז אין טונקעלהייט פּערשטעקט. זי דערמאנט זיך
עפּיס, מיט פּרייד אײַפֿן פּנים. אַ עס חלומ'ט זיך דיר אַודאי, טאַכטער,
חופּה-ליכט, כּלי-זמר-שפּיעל. שלאָף ווייטער דיין זיסען שלאָף
און חלום פון חתונה-נעכט... פּאַר זיך. די מויד איז דערוואַקסען,
זי וויל צום מאַן.

די טאַכטער.

יעצט הער איך, מאַמע, אַ דין, דין געזאַנג. עס קומט אַהער פון
די בערג צו דרינגען אַ זיסע שטים און פּליסט צו מיר אינאיינעם
מיט'ן זונען-שטראַהל דורך די געצעלטען-שפּאַרעס אַרײַן און זאָגט
צו מיר, און רופּט מיך, און ציהט מיך צו זיך אין די בערג אַרויס.
דער הימעל איז רויט, די זון געהט אונטער, און די בערג פּינק-
לען זיך אין לעצטען זונען-שימער.

די מוטער.

אַ יעצט האָט דיך דער חתן געקושט, לייכט האָט ער זיך מיט
דיינע האָר געשפּיעלט, — אין די אויגען דיר אַרײַנגעקוקט. חלום
גוט... חלום גוט...

די טאַכטער.

יעצט צירט ער מיך די אין חתונה-מתנות אויס. עס שטראַהלט פון
מיינע האָר, עס שימערט פון מיין האַלז, און עס בלישצעט פון מיין
לייב, ווי די טראַפען טוי אין מאַרגען-שיין.

די מוטער.

יעצט האָט ער דיך צו דער חופּה געפּיהרט. מוזט זיך, טאַכטער, אין
דיין שענסטער קלייד אויסצירען, מיט די פּעדערן אין די האָר,
מיט די קרעלען אויף דעם האַלז און מיט דער פּויק אין דער
האַנד. פּאַר זיך. אַ יונג בלוט... יונג בלוט...

די טאָכטער.

און מיט פריידענגעזאנג אויף מיינע ליפען, טאָנצענדיג מוז איך
איהם קומען אָקעגען צוגעהן, און מיט דער פויק אין מיין האַנד...
אזוי פיהרט ער מיך ווייט אין די בערג אַרויס. זיי זענען מיינע
חופה-שטאַנגען. זון איז מיין חופה-טוך. זי ערשיינט פון געצעלט
אַרויס, אויסגעצירט אין טיכער און בלעכען, בעשטראַהלט פון דער זון.

די מוטער

אין אַנגסט.

טאָכטער, אין דיינע חתונה-טיכער, אין דיינע זילבערנע בלעכען—
וואו אַהין?

די טאָכטער.

הערסט דו גיט, מאַמע, זיין שטים רופען?—האַרץ דין אַיין, זיי
קומען אָן פון דער מלחמה צו געהן—זיי שטעהען הינטער מיין
טויער און רופען נאָך מיר.

די מוטער.

אַבער אַ חלום, טאָכטער, אַ חלום האָט זיך דיר געחלומט. נאָך נישט
איז דיין פאָטער פון דער מלחמה אַהיים געקומען, נאָך שאַלט
נישט זיין שופר צווישען די בערג.—געה צוריק אין דיין געצעלט,
פערמאָך די אויגען און טרוים ווייטער דיין זיסען חלום. ליעבליך. עס
איז דיר באַנג, קינד לעבען, צום מאַן האָסט דו בעגעהרען.

די טאָכטער.

און הערסט דו נישט, מאַמע, דעם פריידען-געשריי, וואָס קומט
פון די בערג אַהער צו דרינגען? האַרץ דין אַיין. זי האַרנט זיך אַיין.
עס בלאָזט דער ווינט צווישען די בוימער—ער ווערט געיאַגט פון
די מענער-טריט, וואָס קומען אָן אין די בערג צו געהן. זעה, זי
עס הויבט זיך דער שטויב פון די וועגען אויף, עס קייקלען זיך די
שטיינער איבער די בערג אַראָב, עס בלאָזט דער ווינט, די וואַסער
רוישט, עס ציטערען די בלעטער אויף בוימער—דאָס ווערען זיי פון
דעם פלינקען חילות-טריט געיאַגט... האַרץ דין אַיין. זי געהמט זי צום
גענטער-לאַך און ווייט איהר. פון די בערג קומען זיי אָן צו געהן; אין
ליכט זענען זיי בעאַסען; די זון בעשטראַהלט זייערע זילבערנע
פאַנצערס איבער זייערע ברוסטען; עס פינקלען די בלעכען; עס

בליטצען די שפיטען, און דעם פאָטערס קלייד, אין שונא'ס בלוט
בעשפריצט, ברענגט אין דער זון, ווי אַ ליכט. פון דער הייטענס הערט
זיך אַ גערויש, וואָס קומט אַהער אָן צו דרינגען. האָרן זיך אַיין!..
אַבעריסענע טענער בלאַנזשען, ווי שאַטענס, איבער די היסטע בערב אַרום—זי
שלאָגען זייערע עכאָס אין די טאָלען אָב...

די מוטער

מיט פאָרנט.

טאָכטער—איך הער אַ ווייטען געשריי...

די טאָכטער

מיט טאַנצענדיגער פרייד.

דאָס קומט דאָך אָן דער פאָטער צו געהן פון מלחמה-זיגן בעגאָ-
סען אינגאַנצען מיט שטראַהלען-ליכט, שטייגט ער, ווי אַ גאַט, אי-
בער די בערג, דעם שונא'ס קאַפּ האַלט ער אין זיין האַנד, און
עס טריפט די בלוט אויף זיין קלייד און אויף זיין געזיכט... עס הערט
זיך דער געשריי. הער דעם פריידען-געשריי, דעם טראַמפייטען-
שפיעל, דעם פויקען-קלאַפּען! מיט דעם נצחון-רוף אויף זיינע
ליפען, לויפט ער, ווי אַ לייב, איבער די בערג אַהער. פאָטער,
פאָטער, איך וויל דיר זינגען אַ ליעד! דיין טאָכטער מאַכט זיך
גרייט, זי הערט דיין שבועה און קומט צו דיר אַקעגען צו געהן!
שפרייט אויס די הענד און דריק צו מיין קאַפּ צו דיין פערבלוי-
טיגטער ברוסט און שריי אויס אינאיינעם מיט מיר דעם גרויסען
נצחון-געשריי!

דעם מענטשענס שטים הינטער דער טיר.

פערמאַכט די טויערן! פעהאַק די טירען! יפתח געהט, יפתח
געהט!

די מוטער

כאַפט זיך אויף מיט אַנגסט.

טאָכטער, דו האָסט זיך אויסגעצירט צו דיין פאָטערס נצחון, דו ביזט
ווערט אַ לויב. איך וועל מיך אויך אין מיין שענסטען קלייד אויספוצען
און מיט דיר זיך ביים שטיין אַוועקוועצען, וואַרטען אויפ'ן פאָטער
אין דער שטיל. ליעבליך, אַ, עס איז נישט שען, נישט מיידעל-אַרטיג
דעם גאַנג אַקעגענצולויפען. עס קאָן דיך זעהן איינער פון די העל-
דען, דייע נאַקעטע הענד, אויפגעדעקטע פיס.—ווייסען אַלע, דו

ביזט צו דער חתונה אויסגעוואקסען... לאָז מען זיך דאָ ביים שטיין
אויפהאלטען.

די טאָכטער.

און זעהסט דו נישט, מאמע, ווער עס פיהרט דעם העלדענגאנג?
אינגאנצען אין דער זון בעשטראהלט, געהט ער פאראויס פאר זיי,
ווייס און שטארק. עס שיינט דער נצחון פון זיין ווייסען האַרלייב
אַראָב, אַ פאַקעל פייער האַלט ער אין דער האַנד און בעלייכט דעם
גאַנצען וועג. אַ גאָט איז ער, מאַמע, און דער פאַטער האָט מיך
איהם אוועקגעגעבען, איידער ער איז אין דער מלחמה געגאַנגען,—
מיט דעם זיג זאָל ער די טאָכטער קריגען. שטאַרק איז זיין אַרעם
געווען, מיט זיינע פלאַמען האָט ער דעם שונא פערבלענדט, און
ווי זאַנגען געזונקען אין פייער, זענען זיי געפאלען פאַר איהם.
זי זאָגט, ווי זי וואַלט איהם געהערט. איך הער דיין שטים, ווי דו רופסט
נאָך מיר. איך זעה, ווי דו שטעלסט אָב דעם צוג, אין מיטען
וועג קוקסט זיך אום; דיינע אַרעמס, ווי דו שפרייטסט זיי אויס.
זוכסט מיט דיינע בליקען, דו שיקסט אויס דיין געהאָרן און ווילסט
פערברעהמען אין די בערג די פלייטען-טענער, די פויקען-געשרייען,
וואָס קומען צו דיר אַקעגען געטאַנצט.—מאַמע, דעם טויער עפען
אויף ברייט, איך וויל איהם קומען אַקעגען צו געהן און וויל זינגען
פאַר איהם אַליעד און טאַנצען פאַר איהם אַ טאַנץ...

די מוטער

האלט זי איין.

בעהאַלט, טאָכטער, אין דיר די פרייד! דאָס האָט דיך דער מלחמה-
נצחון אַזוי בערווישט, אַזוי בעגאַסען דיך מיט גליק דיין פאַטערס
זיג. איך וועל עס איהם דערצעהלען, פּרעהען זאָל ער זיך מיט דיר.
דאָס האָט דיך דיין חתונה-האַבען אַזוי בעגליקט. איך פערשטעה
דיך, טאָכטער, איך פיהל דיין לעבען, דיין ווילען, ווי עס ציטערט
אין דיר אויף. אָבער בעהאַלט, טאָכטער, אין דיר דעם גליק. קום,
מיר וועלען זיך בעהאַלטען, טאָכטער, אין דער שטיל, אין דער
טונקעלהייט. אין געצעלט קום, טאָכטער, מיר וועלען זיך בעהאַלטען
אין אונזער קאַמער און וואַרטען אויף אונזער גליק. מיר וועלען
זיך שלאָפען לעגען, אין דער שטיל וועלען מיר אַיינשלאָפען אין
אונזער געצעלט, אַזוי ווי מיר וואַלטען גאַרנישט געווען געוואוסט.

וואָס עס וואָרט אויף אונז. די מענער קומען אָן פון דער מלחמה צו געהן, קלאַפּען אין אונזער טיר אָן, קומען אין דער שטיל אַרײַן, קושען אונז פון שלאָף אויף. מיר בעהאַלטען זיך אונטער די דעקעס, שמייכלען פון שלאָף ארויס. מיר ווייסען גאַרנישט פון אונזער גליק. אין געצעלט קום, טאַכטער!—לויף נישט די מענער אַקעגען. אַ שווערע שבועה האָט יפתח די געטער געשוואָרען: ווער עס וועט איהם קומען אַקעגען צו לויפּען—דעם וועט ער די געטער פאַר אַ קרבן אָבגעבען. זי נעהמט זי אײן און שלעפּערט אײן די טאַכטער אין איהר שויס. אַ באַלד איז אויס דער גאַנג, באַלד פּערלעשט זיך די זון פון די בערג-שפיצען, באַלד בעהאַלטען זיך די געטער אין די אײז-לעכער אַרײַן. דער גערויש פון דרויסען הערט זיך וואָס אמאָל נעהענטער. די פּויקען קלאַפּען, מען בלאָזט אין שופרות. די פּײער-פלאַמען ווייזען זיך אין די פענסטער.

דעם מענשענס שטים הינטער דער טיר.

פּערהאַקט די טויערן! פּערמאַכט די טירען!
יפתח געהט, יפתח געהט!

די טאַכטער

נועקט זיך פון איהר בוים.

איך קען נישט, מאַמע. איז דען יעצט די צײט פון שלאַפּען?—האַרץ דעם נצחון-רוף! ער דרינגט אין מיר אַרײַן, ער וועקט מיין יעדען טראָפּען בלוט אויף און רײסט מיך אין די בערג אַרויס זעה, די פלאַמען פון שטולקאַרצען—זײ דרינגען צו מיר, רײסען מיר די אויגען אויף און פּער'שפור'ן מיך. מאַמע, זעה, ווער עס פיהרט דעם העלדען-גאַנג! אָבגעשטעלט האָט ער דעם גאַנצען צוג, און בעגאַסען אין זײן נצחון-ליכט, שטעהט ער און שטרעקט אויס די הענד און וואָרט אויף מיר... די חתונה-טיכער אַראָב פון מיין לײב. זי וואָרפט די טיכער פון זיך. מיט אַפּענער האַנד און נאַקעטער ברוסט וויל איך איהם קומען אַקעגען צו געהן, מיט פּרײדען-געזאַנג אויף די ליפּען, מיט פּויקען-שפּיעל אין מײנע הענד. עס איז דאָך דער נצחון אויך מײנער! ער האָט איהם געגעבען פאַר מיר, פאַר מיין חתונה-נאַכט, פאַר מיין בלוט, וואָס וועט אויפגעהן אין דעם פלאַם. טאָ בעגיס מיך אויך מיט'ן שונא'ס בלוט, און לאָז טריפען אויף מיין האַרץ זײנע טראָפּען, און זאַלען זײ דאָרט אויסברענען מיין פּרײד!

עס איז דאָך דער נצחון אויך מיינער—דריק צו מיין קאָפּ צו דיין
פערבלוטיגטער ברוסט און שריי אויס מיט מיר אינאיינעם דעם
גרויסען פריידענגעשריין! זי רייסט אויף דעם טויער און לויפט ארויס.

אין דער טונקלער נאכט, דורך דעם אַפּענעם טויער זעהט מען יפתח'ס חיל אנקומען—
אונטער אַ רויט-ווילדער פלאַמענדיגער אונטעררענדיגער זון. דער גאַנצער חיל איז בעגאַ-
סען אינגאַנצען אין די רויטע בלוט-שטראַהלען, וועלכע גיסען זיך פון דער פלאַקערנדיגער
זון. דער צוג איז חילד, איינצעלגע לויפען מיט בעקעפטע שפּיזען איבער די בערג.
ווילדער געזאַנג, אויסגעשרייען אַבגעריסענע, שופּר-בלאָזען. י פ ת ח פּאַראַויס פאַר זיי, אין
אַ ברייטען גאַלדענעם מאַנטעל, בעשפּריצט מיט בלוט, האָט אויף אַ שפּיז אַבגעקאַקטען
קאָפּ.

די טאַכטער

לויפט אַקעצען דעם גאַנג באַרוועס, זינגט און שפּיעלט מיט דער פּויק—פאַר
אַן אומגעזעהענעם. עס פאַלט אויף איהר אַ רויטע שייַן.

אַ זיי געלויבט, זיי געלויבט!

אין אַ חייַלע אַרום זעהט מען יפתח'ן אַרויסטריעטען פון דעם פלאַמענדיגען געבעל. ער
טראַגט אויף זיין ברוסט די טאַכטער, ברענגט זי אין דעם געצעלט אַרײַן, שטעלט זי
פאַר זיך.

י פ ת ח.

טאַכטער, דו ביזט מיר געקומען אַקעגען צו געהן...

די טאַכטער

האַלב נאָך שטור פון ליכט.

עס האָט מיך געצויגען אַ ליכט, דאָס האָט מיך געוועקט דער
געשרײַ.

י פ ת ח.

דו ביזט מיר געקומען אַקעגען צו געהן—

די מוטער.

וואָס ווילסטו מאַכען מיט דער מויד?

י פ ת ח.

שווייגט, קוקט אויף דער מויד.

דו ביזט מיר געקומען אַקעגען צו געהן?

די מוטער.

נעהם די מויד, פאָטער יפתח, און ציה אין דיין לאַנד, געה צו
דיינע עלטערנס גאָט. מולך האָט קיין שליטה נישט דאָרט.

יפתח

צו לאַנג איז יפתח אין די בערג געזעסען, גאָסטפריינדליך זענען
זיי געווען צו איהם, זענען איהם בייגעשטאָנען אין פיעל שלעכ-
טע טעג.

דאָס פאָלק

רוסט.

יפתח הגלעדי, געה מיט אונז, רעגיר איבער אונז, יפתח הגלעדי!
נעהם דיין ווייב און דיין הויזגעזינד און געה מיט אונז, יפתח
הגלעדי!

אַנדערע.

זיין פאָטער האָט אונז שטעדט געמויערט, האָט אונז געזען און
רעכט געלערנט; יפתח האָט אונז פון פיינד בעפרייט—רעגיר אי-
בער אונז, געה מיט אונז!

די אַלטע

וויזען זיך אויף דער שוועל פון זיין טויער.

שוין אַ חדשים צוויי, ווי מיר דרעהען זיך אין די בערג אַרום.
נעהם דיין ווייב און קינד און ציה מיט אונז נאָך גלעד צוריק און
רעגיר איבער אונז.

שטימען פון פאָלק.

ציה מיט אונז, רעגיר איבער אונז!

יפתח.

צי איז דען דער מאָגען זיי לער, צי צום ווייב האָבען זיי אַזעלכע
בעגעהרען? צי זענען זייערע זעק נישט דעם מיט פיינדס גוטס פול?
צו האָבען זיי דען נישט עמון-ווייבער און מוידען אין זייער גע-
זעלט פערשטעקט—וואָס זיי אַיילען זיך אזוי צום טאָפּ און צום בעט?

די אַלטע.

אונזער היים שטעהט פערלאָזט, אונזער ווייב און קינד זענען

אליין—דער שונא קאָן נאָך זיין רעשט זאמלען און בעפאלען
איבער זיי.

י פ ת ח .

נאָך האָב איך די געטער דעגן מוזבא נישט געשטעלט—נאָך האָב
איך דעם קרבן נישט געבראכט.

ע ר ש ט ע ר א ל ט ע ר .

אין גלעד'ס טויער וועט מען דעם מוזבא אויפשטעלען, קעגענאיבער
אין אוהל וועט מען דעם קרבן ברענגען. פערשאלטען זיין דער,
וואָס וועט נישט ברענגען זיין פעטען אָקס, זיין געדריטעלט קאלב
און רויטע קוה טויזענד אָקסען זאָל דער קרבן זיין, צוויי טויזענד
ליק וויין און מעהל אָהן אַ צאָהל.

י פ ת ח .

נישט אין גלעד'ס שטאָדט זאָל דער מוזבא שטעהן. פון גלעד-
שטאָדט בין איך אַרויסגעטריבען געוואָרען—דאָ, הויך אין די ווילדע
בערג וויל איך מיין מוזבא אויפשטעלען. און נישט פון קעלבער
און נישט פון פיה וויל איך דעם קרבן ברענגען. מיין גאָט איז
ווילד, מיין גאָט איז אייפערזיכטיג, פערלאַנגט אייגענס,
נישט פון דעם, וואָס מען קאָן קויפען פאַר געלד, נישט וואָס מען
קאָן געפינען אויפ'ן וועג, פון שונא אוועקנעהמען. מיין גאָט וויל
פון מיר, פון מיין אייגען בלוט און פלייש אַ מענשען-לעבען... און
אַ מענשען-לעבען זאָל דער קרבן זיין.

א ל ט ע ר .

גאָט יהוה, וואָס יהושע בן נון האָט אונז געלערנט, וואָס גלעד
דיין פאָטער האָט אונז געגעבען—פערלאַנגט נישט פון אייגען בלוט
און פלייש, וויל נישט קיין מענשען-קרבן.

י פ ת ח .

יפתח איז מיט אַנדערע געטער אומגעגאַנגען, אַנדערע געטער האָט
ער זיין שבועה געשוואָרען.

א ל ט ע ר .

דו ביזט גלעד'ס האַר—דו קענסט נישט צו אַנדערע געטער קיין
קרבות ברענגען.

י פ ת ח

רופט צום פאלק

צו לאנג איז יפתח אין די בערג געזעסען, גאָר גאָסטפריינדליך זענען זיי געווען צו איהם און האָבען איהם בעשיצט אין פיעל טריבע טעג. און ווען די אַלטע לייט פון מיין פאָטער-שטאָדט האָבען מיט זייערע בייטשען איבער מיינע נאָקעטע פיס געשמיצט, האָבען מיך מיט מיין מוטער, ווי דעם אָנגעלאָפּענעם הונט, פון מיין שטאָדט אַרויסגעטריבען—האָב איך אַברוה געפונען צווישען זיי. און איידער איך וועל די בערג פּערלאָזען, כדי איבער מיין פאָטערס שטאָדט צו רעגירען, וויל איך די בערג אָבגעבען—דאָס, וואָס איך האָב פון די בערג גענומען.

ער נעהמט די טאָכטער ביי דער האַנד און וויינט איהר דעם וועג אין די בערג אַרויס. אין די בערג געה, אין די אייז-לעכער האַלט דיך אויף, און באַד דיין לייב, און וואָש דייןע האָר, און מאַך דיר פאַר דעם גאָט גרייט.—

ד י ט אַ כ ט ע ר

געהט פאָמעליך אַרויס אין די בערג, קוקט זיך אום מיט בענקענדיגע בליקען.

י פ ת ח

שרייט אַרויס צום פאלק און בעפעעהלט זיי.

בויגט אַוועק אַייערע געזיכטער פון איהרן—לאָזט פאלען אַייער בליק, זעהט נישט איהר צעפלאַמט געזיכט, איהר ברענענדיגע האָהר—זי געהערט צום גאָט.

ד י ט אַ כ ט ע ר

געהט אַרויס צווישען דעם פאלק, דאָס פאלק בויגט אַוועק די געזיכטער פון איהר.

י פ ת ח

רופט.

קיינער זאָל איהר טריט, קיינער זאָל איהר שטים נישט הערען—זי געהערט צום גאָט! מען זעהט, ווי זי געהט אָב און די בערג.

י פ ת ח

צום מענטשען.

עמונ'ס טעכטער און מיידען האַלטען זיך אין געצעלט אויף—נעהם

דיין ווייב צווישען זיי—און בעזען דעם אַרט און פערטרייב די
געטער פון דאַנען.

דער מענש.

אָך, די מענשען-טעכטער האָבען זיך געוויזען אויף דעם אַרט!

י פ ת ח

שרייט צום פּאַלק.

שטעהט אויף און געהט — נאָך גלעד צוריק! איבער מיין פּאַטערס
שטאַרט רעגירען!

ד אָ ס פ אָ ל ק .

יפתח הגלעד, רעגיר איבער אונז!

ציהען אָב מיט איהם—

נאכשפיעל.

עס איז אין די בערג פאר זונען-אויפגאנג. הויכע
גראניטען-שטייגער, דער ווייסער שניי בלישצעט
אין דער טונקעלקייט פון דער נאכט, ווי לעבע-
דיגע ריזען רינגלען ארום פערווילדעוועטע און
פערואקסענע בוימער און שטיינער; הויך פער-
וואקסענע גראז שווארצט זיך אין דער טונקעל-
קייט, די בוימער ווארפען זייערע שאטענס איבער
די גראניטען, אלץ זעהט אויס ווי פערשאלטענע
ווילדע ברואים פון אן'אונבעקאנטער וועלט. גרויסע
און קליינע, האבען זיי זיך צוגויפגעקליבען ארום
א וואסער, וואס גלאנצט אין דער נאכט.

די טאכטער

לויפט ארויס פון א בעהאלטענער אייזנארע, צעלאזט די האר, ווילד. רופט :

גאט מולך! ווי האסטו מיך געלאזט?—אין דער טונקלער נאכט צווי-
שען די בערג אליין! איך האב מורא פאר זיי, זיי קוקען מיר
נאך, די נאקטע בערג, און בעטראכטען יעדען מיין שריט, און
שושקען זיך צווישען זיך אויף מיר. די בוימער בעטראכטען מיך,
שפרייטען זייערע פעשנייטע צווייגען אויס—און פערשטעלען מיר
דעם וועג... הע, וואו שלעפסטו מיך?

זי ראנגעלט זיך מיט א בינטעל צווייגען, וואס זי קאן זיך פון זיי נישט ארויסקייגען.
זי טרייבט פון זיך די צווייגען און די נאסע גרעזער, וואס רינגלען זי ארום.

אוועק פון מיר, דו נאקטער ווילדער בוים! צי בין איך דען פאר
איך געשאפען, אז איך זאל זיך מיט אייערע וואלד-לייבער קיהלען?
גאט מולך! גאט מולך! ווי לאזטו מיך אין די בערג אזוי לאנג?
וואס ערשיינסטו נישט, גאט מולך?—די מאך-בעוואקסענע קארע פון
די בוימער דריקט זיך צו מיין לייב אזוי פעסט... דער פעלז האט
מיך ארומגענומען, האט אין מיינע ארעמס גערוהט, איז ביי
מיין זייט געשלאפען.—ער בלאזט אויף מיר מיט זיין קאלטען
אטעם, וואס יאגט פון זיין טיעפעניש ארויס. קאלט און נאס זייט
איהר, אייז-לעכער. א, אוועק פון מיר, שאַל און קארע! צי זאל איך
דען איך טוליען צו מיינע ברוסטען, צו דעם שטעכענדיגען דאָרן
זיך דען צודריקען? מיט מיינע ליפען דעם מאך-בעוואקסענעם
שטיין קושען?—א, אוועק פון מיר!—גיט'ס מיר דעם וועג! נישט
פאר איך בין איך געשאפען.

צו א גרויסען סעלוען-שטיין.

צו דעם נאסען גראָז געה... בעט זיך אין איהם ווייך אויס.

צו די ארומואקסענדיגע היכע ווילדע גראָז.

אין דעם וואסער-זומפ טונקט זיך איין, עס איז וואַרים אונטער
דעם געמויזעכטס,—בעקוועם צו ליגען.

זי קריגט זיך ארויס פון דעם בעוואקסענעם קוסט און דערזעהט די אויסגעהענדיגע זון.
אך, ווידער האָסטו ערשיינט, גאָט מולך! זיי געלויבט, זיי געלויבט!
צו דעם בעוואקסענעם קוסט.

אין די קאלטע אייז-לעכער בעהאלט אייך, איהר משוגענע נאכט-
ברואים! גאָט מולך איז דאָ, ווידער ציהט ער זיך אויס מיט זיין
לייכטענדען לייב איבער דעם גאַנצען הימעל-רייך און בעגיסט
מיט זיין פראַכט און שיין דעם גאַנצען באַרג און וואַלד. יעדער
טראָפען טוי אויף די בלעטלעך שטראַהלט צו איהם אַקעגען
יעדער גרעזעלע און צווייגעלע ציהט זיך צו איהם—און קאַרמעט
זיך פון זיין ליכט. די גרויסע ערד שפאַלט זיך, עפענט איהרע
מיילער אויף.—

צו די קרומע צווייגען פון די בויער.

אָ, איהר אַלטע נאכט-ברואים, וואָס טוט איהר? איהר מאַכט זיך
גרייט צו וואַרימען אייערע קאלטע רוקענס אין די וואַרימע
ליכט-שטראַהלען?

זי קלאַפּט אין די שטיינער און רופט.

הע, ווערימלעך, ווערימלעך, קריכט פון אייערע גאַרעס אַרויס! גאָט
מולך איז ווידער געקומען, — ציהט אייערע רוקענס, נויגט אייערע
קעפלעך צו איהם — און מאַכט אייך גרייט... מאַכט אייך גרייט!
די זונען-שטראַהלען מעהרען זיך, און עס ווערט גלייכטען דער גאַנצער שפיץ,
באַרג. צווישען זיי זעהט מען דעם מענשענס ביידעל פון בלעטער און צווייגען.
אויף דעם העכסטען באַרג טו איך שטייגען, גאָט מולך, און ווי
יעדער ווערעמיל לעג איך מיך פאַר דיר אויך אויף דעם קאַלטען
שניי, קעגענאיבער דיין לייב.

זי שטייגט אויפ'ן באַרג און ציהט זיך אויס אויפ'ן שניי קעגענאיבער דער זון.

אַזוי ליג איך פאַר דיר, גאָט מולך. אָ, דיינע שטראַהלען ציטערען
איבער מיר, איבער מיין ברוסט, איבער מיין לייב. יעדער מיין טראָפען
בלוט טרינקט פון דיין ליכט, יעדער מיין אַדער ערט וואַרים פון
דיין ליכט...

די זון שטראַהלט איבער איהר.

אַזוי בעגיס מיך מיט דיין רעגען, טריף אַזוי אויף מיר, גאָט מולך
טריף, ווי טראָפענס טוי אויף דעם גרעזעלע, ווי דער טראָפען ליכט
אויף דער בלום... זיי געלויבט!...

זי שלאפט אזוי איין אויף דעם קאלטען שניי און ליכט.
פון די בערג הערט זיך דעם מענשענס קול.

— אַך, אַך, די מענשען-טעכטער האָבען זיך געוווּזען אויף דעם
אַרט, אַך, אַך!

דער מענש פיהרט די מיידעל ארויס פון צווישען די בערג, געהילט און געארעמט.

ד ע ר מ ע נ ש .

קום מיט מיר, מענשען-קינד, מיידעל!

ער בעקוקט זי מיט פערנעניגען.

מענשען-בלוט, מענשען-פלייש, קום מיט מיר. אונזער הויז שטעהט
נישט חייט, אַה, איז וואַרים צוגעדעקט. קוק נישט אזוי אויף מיר
אזוי ווילד און פרעמד! איך בין נישט אַ מולך-גאַט, אַ קינדער-
נאַשער, — וואָס וויל דיך אין זיינע נארעס פערנאַרען, קינדער-ביי-
נער דיר צו פרעסען צו געבען. ניין, אַ מענש בין איך, דעריבער
וועל איך דיך אין מיין געצעלט צווישען די שעפסען-פעלכלעך לעגען.
דו וועסט פון מיר קינדער האָבען, אויף לעמפערט-פוטער וועל איך
זיי דיר אויסבעטען, איך וועל אין די בערג געהן—געיעג, רויב פאַר
דיר פאַנגען; פון וועלפישע צייהן, פון מולכ'ס צוגג וועל איך זיי
דיר אָבהיטען.

ד י מ י ד ע ל .

און אַסך וועסט דו מיר זיי געבען?

ד ע ר מ ע נ ש .

יעדען יאָהר איינעם, דורך אַכטצעהן חדשים—צוויי—מאַכט עס דורך
דריי יאָהר—פיער.

מיט פרייד.

אַך, אַך, איך בין נישט ווי דער גאַט.

מיט שפאט.

זיינע נירען זענען פון קעלבער-עקען געמאַכט, בלויזער לופט-שטראָם
בלאָזט אין זיי... זיינע ביינער זענען הויל, קיין מאַרך געפינט זיך
נישט אין זיי. און ווייסט דו נאָך וואָס? אַנעקער איז ער אויך,
און איך האָב פיעל סיבות מסופק צו זיין אין זיין גאַנצען מאַנס-
פאַרשוין.

ער פיהרט זי צו זיין ביידעל צו.

די מײדעל.

נו, נו, זעה נאָר נישט לאַנג פון דעם הויז צו זיין. אין די לאַנגע
ווינטער-נעכט, ווען דו וועסט נישט זיין, קען ער מײַך נאָך פער-
טיהרען, ווען עס וועט מיר באנג זיין. מיט ווייבער קאָן זיך אַלץ
פאַסירען.

דער מענש.

ע, ער לויפט גאַרנישט נאָך נאָך זיי. אַ קינדער-פרעסער איז ער,
אַ ציגען-גאַט, אַ פגרים-נאַשער. אַ, ער וועט דאָ קומען יעדען טאָג
אַנצולויפען פאַר דעם צוים פון אונזער הויז, בעלעקען מיט זיין
וואַסערדיגער צונג זיין ציגען-באַרד און פרעגען זיך אויף דעם
ערשט-געבוירענעם קינד, אויב עס געדייהט גוט.

אין דער שטיל.

מען וועט עס איהם נישט אָבגעבען, מען וועט עס אויפכאפּען
שטילערהייט. עס וועט אויפּוואַקסען, אין די פּערג אַרומלויפען, זיין
שטים וועט די געטער דערציטערן מאַכען, בעהאַלטען וועלען זיי
זיך פאַר איהם אין די אייז-לעכער אַרײַן. און עס וועט גרויס ווע-
רען, וועט עס געוועלטיגען דאָ איבער דעם גאַנצען, גאַנצען לאַנד.
די פּערג וועלען איהם אונטערטעניג זיין, פּערטרייבען וועט ער
דעם געטער-גייסט, וואָס הערשט אויף דעם אונבעריהרטען שניי.
די ערד וועט זיך בעטען מיט בייטען תבואה צו זיינע פיס, די
זון וועט צו איהם דייענען, זי וועט איהם די פרוכטען רייף מאַכען.
ער וועט עלטער ווערען, וועט ער נעהמען זיין פּייל און בויגען
און מיט זיינע ברידער דעם ווילדען גאַט פּערטרייבען. ער וועט
פּערפלאַנצען מיט זיין פרוכט דעם גאַנצען באַרג, וועט ווערען
דער פּאָטער פון זיין שטוב און קעניג איבער דעם אַרט, —
אַך, אַך!

די מײדעל.

יא, גאַט מולך וועט עס אונז אויפּפרעסען, ווי ווילדקרויט וועט ער עס
אויסרייסען און נישט לאָוען זיי אונז אויפּוואַקסען.

דער מענש.

איינס וועט ער אונז אויפּפרעסען, דאָס צווייטע וועט זיך אויס-
האַדעווען. און ווי די גראַז, וואָס רייסט זיך פון די אונטער די

שטיינער ארויס אין פרייהלינגס-צייט, אזוי וועלען זיי זיך ביי אונז
 מעהרען. ער קען שוין שפרינגען איבער אונזער הויז און שטעהן
 אויף דער וואך איבער טאָג און נאַכט, און אָבּהיטען, אז דער
 מענש זאָל נישט אויפּוואַקסען—ער וועט גאַרנישט פּועל'ן.—וואָס,
 אַנ'עקר בין איך, ווי דער גאַט? איינס וועט ער אונז אַוועקאַפּען,
 דאָס צווייטע וועט אונז געבוירען ווערען. מיט וואָס וועט ער דעם
 מין מעהרען? אַנ'עקר איז ער! אַך, אַך. מולך וועט נאָך ביי דעם
 יונג די קינדער וויגען, מיט זיין ציגען-בערדיל וועט ער זיי צום
 לאַכען רייצען, אַך, אַך!

ד י מ י ד ע ל .

שוין גוט, שוין גוט. אָבער בלייב ניט לאַנג פון דער היים. איך
 האָב מורא, ער קען מיך נאָך בעזוכען.

ד ע ר מ ע נ ש

וואַרפט זיין געזעג-געצייג איבער זיך.

איך וויל נאָר זעהן, וואָס לאָזט זיך נאָך פאַר'ן היינטיגען טאָג פאַן-
 גען—און דו געה נישט פון דעם געצעלט... און טאָמער קומט ער
 אָן צו געהן, טאָ זאָג, דו געהמסט נישט אָן קיין געסט, ווען דער
 מאַן איז נישט אין דערהיים. לאָז ער זיך דאָ נאָר נישט קיין
 פיסעל מאַכען.

ער געהט אין די בערג, און דערזעהט יפתח'ס טאָכטער, ווי זי ליגט אויף דעם
 שניי אויסגעצויגען.

אַך, מולך-מויד! באַקס פּלה! גוט טוסטו דעם קאַלטען שניי צו
 דיין האַרץ צו דריקען. אָנגענעהם איז עס מיט אַ דאָרן זיך שלאָפּען
 צו לעגען, וואָס?

צו דער ווייב

די מאַך-בעוואַקסענע קאָרע טוט איהר לייב אזוי אויך גלעטען, און
 די דעמבענע שאַלעכץ הויערט מיט איהר וואַרעמען אָטעם אויף
 איהר יונגען מיידעל-לייב.

צו יפתח'ס טאָכטער געווענדט.

אָנגענעהמע נאַכט, זעטער-מויד, מיט דעם שענעם שטאָכער-חתן!

אוועקגעהענדיג .

א, איהר מוטער איז מיט א באַרג-גאַט געלעגען.

געהט אָב.

די ווייב

געהט צו צו יפתח'ס טאָכטער, וועקט זי.

מענשען-קינד, וואָס טוסט דו אַ פּרעמדען מין האַלזען, מענשען-קינד?

יפתח'ס טאָכטער

וועקט זיך און דערזעהט דעם מענשענס ווייב. פּערוואַונדערט.

ווער ביזט דו? פון וואַנען קומסט דו צו געהן? איך האָב נאָך
קיינמאָל נישט געזעהן אויף דער ערד אַזאַ גלייכעניש, ווי דו.
אין וואַסער זעה איך דיך טיילמאָלס, ווען איך שטעה ביים ראַנד
פון טייך און וואַש מיר מיין קלייד. וואו וואַקסט דו? פון דער ערד
אַרויס, אַזוי ווי דער בוים אין וואַלד, אַדער קומסטו פון וואַסע
אַרויסצוגעהן?

די ווייב.

איך בין אַ מענשען-טאָכטער און קום פון לאַנד אָן צו געהן.

די טאָכטער.

אַ מענשען-טאָכטער ...

בעטראַכט זי, טאַפּט אָן איהרע האַר.

אַזוי ווייך און אַזוי קיהל, ווי מיינע.

ריהרט איהר לייב אָן.

אַזוי גלאַט און ווייך, ווי איך.—מענשען-טאָכטער, פון וואַנען קומסטו
צו געהן, פון הימעל? וואו בליהט איהר אויף—אין וואַלד?—שטייגט
איהר פון די אַייז-לעכער אַרויס?

די ווייב.

מיר קומען אָן פון לאַנד צו געהן.

די טאָכטער.

פון וואַלד? אַדער פון באַרג?

די ווייב.

פון ווייב ווערען מיר געבוירען.

די טאָכטער.

פון וואַנען געהמט אייך די ווייב?

די ווייב.

דער מאן האָט אויך דערין זיין טייל.

די טאָכטער.

וואָס טוסטו אין די בערג אַליין? ביזטו אויך פאַר דעם גאַט בע-
שטימט, און ווי איך, וואַרטסטו צו אויף דיין צייט?

די ווייב.

איך בין מיט דעם מענש אָנגעקומען צו געהן, ער האָט מיך אין
זיין געצעלט געבראַכט און וועט מיר אַ מאַן זיין.

די טאָכטער.

איך ווייס נישט, וואָס דו מיינסט. וואָס איז עס?

די ווייב

מיט ענטציקונג.

ער וועט מיך לאָזען מוטער זיין.

די טאָכטער.

איך ווייס נישט, וואָס דו מיינסט. דערצעהל מיר, וואָס עס הייסט
מוטער זיין?

די ווייב.

איך ווייס אויך נישט, וואָס עס איז מיט מיר, ווען איך פיהל, ווען
עס הויבט זיך אָן אין מיר צו וועבען אַ לעבען פון אייגען בלוט
און פלייש...

די טאָכטער.

וואָס פיהלסטו דאָן?

די ווייב.

איך בעהאַלט מיך אין די ווינקעלעך און איך זאָג קיינעם נישט
אויס פון מיין גליק. איך קלייב אין דער שטיל די זאנגען אויף פון
די פעלדער, און נאָג אויס פון זיי זייער זאַפט, און טרינק אין
מיר אַריין; איך לעק אויף יעדען טראָפען האַניג, וואָס איך טרעף
אויף דעם בוים, איך טרינק אויס יעדען טראָפען מילך פון די
קיהם אַייטער, וואָס איך בעגעגען אויף מיין וועג, און איך טרינק
אין מיר אַריין. איך פיהל, ווי עס רינט דורך מיינע אַדערן אדורך

דאָס בלוט און פליסט אין זיינע אָדערן אַריין. איך פיהל, ווי סען נאָגט דעם זאָפּט פון דעם פּערצעהרטען שפּייז, און עס נעהרט זיך און זעטיגט זיך. און קיין שמייכעל ווייזט זיך נישט אויף מיינע ליפּען. אַז איך זאָל קיינעם נישט אויסזאָגען פון מיין גליק. נור שטיל בע-האַלטען אין זיך דעם גרויסען טוד, ווייך איך די מענשען אויס בעהאַלט איך זיך צווישען די בוימער, צווישען די קשאַקעס. ביי איך פיהל, ווי עס ווערט יעדען טאָג רייפּער אין מיר, ווי עס ציטערט מיט זיינע אָדערן אין מיר, און איך ציטער מיט. ווי עס בעוועגט אין מיר מיט זיינע אברים, און מיין בלוט שטרומט אין מיר אויף - דאָן ווער איך -

די טאַכטער.

פּערצעהל מיר, מענשען-קינד, וואָס איז דיר דאָן?

די ווייב.

דאָן ווער איך שטיל. איך בין געקומען צו מיין ציעל.

די טאַכטער

זי זאָגט, ווי זי וועלט זיך אָן עפּיס דערמאָנט.

שטראַהלען פון אַנאַלטער זון, וועלכע האָבען אזוי פּריינדליך פאַר מיין פּאָטערס הייז געשיינט אַמאָל - לייכטען פאַר מיר אויף. ער בלאָזט אויף מיר אַנאַלטער ווינט, וואָס האָט געפּאָכעט אויף מיר, וועל איך האָב מיין קלייד אין טייך געוואָשען און האָב געוואָרט אויפ'ן מאָן. ווי פון אַנאַנדער וועלט קומט צו מיר אַ ליעד געדערונגען און זי דערפּרעהט מיין געמיט. צי בין איך דען פון אַנאַנדער טייג געקנעטען, צי קיין מענשען-בלוט רינט נישט אין מיינע אָדערן? ווער האָט מיך געבוירען? פון וואָנען בין איך געקומען? צי מיט די געטער פון דעם ווילדען גראָז בין איך אויפגעשטייגט? פון דער נאַסער פאַרע, וואָס געהט פון די שניי-גלעטשערס אויף? - אַ אָן עס וועקט זיך אין מיר ווידער דער פּערשלאַפּענער מענשען-געפּיהל אויף. איך האָב מוראָ פאַר די בערג.

זי קוקט זיך מיט שרעק ארום אין די בערג.

נאָס און קאַלט זענען די אייז-לעכער און האָבען מיר מיין לייב קאַלט געמאַכט. פּערשטיינערט האָבען זיי די קוואַלען פון מיינע ברוסטען, צו זעטיגען מיט זיי קינדער-הונגער. צו שטאַרק האָט מיך

דער קאלטער שטיין צוזיך געדריקט, נאסע שאַלעכץ פון די בוימער
האַט אונטער מיין אַרעם גערוהט, האָט מיך געפרוירען מיט איהר
פייכטען אַטעם.

זי וואַרפט פון זיך די נאסע צווייגען און קשאקעס, וואָס רינגלען זי ארום.
אוי, אַוועק פון מיר! צי בין איך דען פאַר אייך געשאַפּען? מיט
אַייערע וואַלד-לייבער זיך צו לעגען? אָן פרעמד זענט איהר
מיר! די שטים פון מענש וועקט זיך אין מיר ווידער אויף.
זי רופט,

מוטער, מוטער! די געטער האָבען מיר שלעכטס געטאָן, האָבען מיך
פאַר אַ שטיין-שוועסטער געמאַכט. איך וויל נישט! מיינע הענד
שטרעקען זיך מיט בענקעניש אויס מענשען-לייב צו האַלזען, מיין
האַרץ — אַ מענשען-האַרץ צו דריקען. וואָס האַסטו מיך פון מיין קאלטען
שטיין אויפגעוועקט? זי האַכט זיך אַיין. ווער רופט מיך? זי רעדט צו
די אַי-לעכער. אָן וואָס וויינט דאָרט אין די קאלטע שטיינער? ווער
ברומט אַזוי ביטערליך דאָרט? ווי זי וואַלט זיך דערמאַנט. אָן דאָס
וויינען מיינע ברידער, די ווילדע געטער, וואָס האַלטען זיך אין די
צווייגען אויף. דער מענשען-גערויש וועקט זיי פון זייער שלאָף,
פערטרייבט זיי פון זייערע לעכער אַרויס. ניין, ניין, פרעמד איז
מיר אַייער פרייד. צו דער פרוי. שווייג, מענש, די געטער דער-
שרעקען זיך פאַר דיין שטים. זי זאגט, ווי זי וואַלט וועמען געווען. ניין,
נישט ברומט אַזוי ביטערליך! עס רייסט מיין האַרץ, מיין אויג
מאַכט עס נאָך, איך ציטער פון אַייער געוויין. אָט קום איך צו
אייך, איך וועל אייך מיט מיינע יונגע הענד אַרומנעהמען, מיט
מיינע האַר אַייערע נאסע לייבער בעדעקען, מיט מיין אַטעם אַייערע
קאלטע קערפערס וואַרעמען. אַך, וויינט גיט אַזוי ביטער! אָט בין
איך שוין ביי אייך.

זי געהט אַב.

די ווייב

רופט איהר נאָך.

הער, מיידעלע, קום פון די קוסטעס אַרויס!

די סאַכטער.

שווייג, מענשען-שטים, שווייג! די געטער שלאָפען אין מיין שוים
אַיין. זיי פאַרכטען זיך פאַר דיר.

די ווייב.

זי איז שוין מולכ'ס ווייב.

געהט צוריק צו איהר ביידעל.

פון דערווייטענס הערט זיך דעם מענשענ'ס קול.

אך, אך, מענשען-טאָכטער - אך-אך.

דער מענש

קומט אן צום ווייב, נעהמט זי ארום, און זיי געהען ביידע אָפּ מיט געזאָנג אין

זייער ביידעל אריין.

שבתאי

צ ב י

טראגעדיע אין
דריי אקטען און
זעקס בילדער
מיט פארשפיעל
און נאכשפיעל.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that proper record-keeping is essential for transparency and accountability, particularly in the context of public administration and financial management. The text highlights that records should be maintained in a clear, organized, and accessible manner to facilitate audits and ensure compliance with relevant laws and regulations.

2. The second part of the document addresses the challenges associated with record-keeping, such as the volume of data, the complexity of systems, and the risk of data loss or corruption. It suggests that organizations should invest in robust information management systems and implement strict security protocols to protect their records. Additionally, it stresses the need for regular training and updates to ensure that staff are equipped with the necessary skills to handle and maintain records effectively.

3. The third part of the document focuses on the legal and ethical implications of record-keeping. It notes that organizations must be aware of the specific requirements and restrictions imposed by applicable laws, such as data protection regulations. It also discusses the ethical considerations surrounding the use and disclosure of records, emphasizing the importance of maintaining confidentiality and ensuring that records are used only for their intended purposes.

4. The fourth part of the document provides practical guidance on how to implement a comprehensive record-keeping strategy. It outlines key steps, including identifying the types of records to be maintained, establishing clear policies and procedures, and regularly reviewing and updating the system. It also suggests that organizations should consider external audits and certifications to validate their record-keeping practices and demonstrate their commitment to high standards of data management.

5. The fifth part of the document discusses the benefits of effective record-keeping, such as improved decision-making, enhanced operational efficiency, and increased transparency. It notes that well-maintained records can provide valuable insights into organizational performance and help identify areas for improvement. Furthermore, it highlights that accurate records are crucial for legal defense and dispute resolution, as they provide a clear and reliable account of events and transactions.

6. The sixth part of the document addresses the role of technology in modern record-keeping. It discusses the advantages of digital record-keeping systems, such as increased storage capacity, ease of access, and the ability to integrate records with other organizational systems. It also notes that while technology offers many benefits, it also introduces new risks, such as cyber threats and data breaches, which must be carefully managed through robust security measures and incident response plans.

7. The seventh part of the document provides a summary of the key points discussed and offers final recommendations for organizations. It reiterates the importance of a proactive and systematic approach to record-keeping and encourages organizations to regularly assess their record-keeping practices against best practices and industry standards. It concludes by stating that effective record-keeping is not just a technical task, but a strategic imperative that can significantly impact an organization's success and reputation.

8. The final part of the document includes a list of references and sources used in the research. It provides a comprehensive list of books, articles, and online resources that provide further information on record-keeping practices, legal requirements, and technological solutions. This list is intended to serve as a valuable resource for readers who wish to explore the topic in greater depth.

פערזאנען:

שבתאי צבי.

די זעקס רעהרען פון דער
מנורה.

אברהם היכיני,
שמואל פרימו,
מרדכי חסיד,
נתן עזתי,
באשי יוסף רפאל,
מתתיהו אשכנזי.

שרה זיין נביאה'טע, שפעטער זיין פרוי.
לאה,

רחל— זיינע צוויי געוועזענע פרויען.

נחמיה הכהן א נביא פון גאט.

ערשטער זקן.

צווייטער זקן.

דריטער זקן.

א יונגער מאן.

א פרומער מאן.

סולטאן מחמד IV.

חכים באשי גוידאם.

אויבער-פריסטער מופטי וואנני.

קיימאקאם פון אדריאנאפאל— אין דער סוויטע פון סולטאן.

אן אלטער הויכער יוד.

יצחק נהר,

אברהם פיריירה— צוויי שליחים פון די האלענדישע יודען.

פאלק, מענער, פרויען, בחורים, מיידלעך און קינדער.

פאר-שפיל.

דער פותל מערבי.

א הויכע, אלטע וואנט. גרויסע פירעקעדיגע
גראנאטען-שטיינער ליגען איינער אויפ'ן צווייטען,
עדות אויף א חורבן פון א פאלק. א מצבה אויף
א פאלק. פון די שפאלטען פון דער וואנט
שטייגען ארויס גאנצע ווילדע בוימער, בעוואק-
טען מיט א ווילד-מעך. — עפיס ווי אן אויסבליה-
עכץ פון די תפלות, וואס ווערען אין איהרע
שטיינער אריינגעבעטען. שווארצע, ווייסע פלעקען
פערווארפען זיך איבער איהר, ווי טויטע פנימ'ער
פון די, וואס דאוונען אין איהר. שטום, בעהאל-
טען אין זיך דעם סוד פון גלות, געהט זי איי-
זאם אין הימעל ארויף, און איבער איהר, צוקא-
פענס פון דער הויך איבער דער וואנט שטעהען
פיר טענען-בוימער און שאקלען זיך איבער איהר.
ביי דער וואנט שטעהט דאס פאלק ישראל. יודען
פון פערשיידענע געגענדען, אין פערשיידענע קליי-
דער, זיצען אויף קליינע בענקלעך, אויף אַבע-
האקטע שטיינער און ביי ליכטלעך זאָגען איכה,
מיט דעם בעקאנטען איכה-נגון.

א ליכטיגע לבנה-נאכט.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that proper record-keeping is essential for transparency and accountability, particularly in the context of public administration and financial management. The text highlights that records should be kept in a clear, organized, and accessible format, ensuring that all relevant information is captured and preserved for future reference.

2. The second part of the document outlines the various methods and tools used for record-keeping. It mentions traditional paper-based systems as well as modern digital solutions, such as cloud storage and database management systems. The text stresses the need for regular backups and security measures to protect the integrity and confidentiality of the data. It also discusses the importance of training staff to use these systems effectively and consistently.

3. The third part of the document addresses the challenges associated with record-keeping, such as data redundancy, inconsistency, and the risk of loss or corruption. It suggests implementing standardized protocols and procedures to minimize these risks. The text also mentions the importance of regular audits and reviews to ensure that the records are up-to-date and accurate. Additionally, it discusses the role of technology in automating record-keeping processes to reduce human error and improve efficiency.

4. The fourth part of the document focuses on the legal and regulatory requirements for record-keeping. It mentions various laws and regulations that govern the retention and disposal of records, particularly in the public sector. The text emphasizes the importance of compliance with these requirements to avoid legal penalties and ensure the long-term availability of records. It also discusses the role of record-keeping in supporting legal proceedings and investigations.

5. The fifth part of the document discusses the importance of record-keeping in decision-making and strategic planning. It mentions that records provide valuable insights into past performance and trends, which can be used to inform future actions and decisions. The text also discusses the role of records in monitoring and evaluating the effectiveness of programs and services. It emphasizes that accurate records are essential for identifying areas for improvement and implementing corrective actions.

6. The sixth part of the document addresses the issue of record-keeping in the context of digital transformation. It mentions that as organizations move towards digital operations, the volume and complexity of records are increasing significantly. The text discusses the challenges of managing large volumes of digital data and the need for advanced record-keeping solutions. It also mentions the importance of ensuring that digital records are accessible and usable over the long term.

7. The seventh part of the document concludes by summarizing the key points discussed throughout the document. It reiterates the importance of record-keeping for transparency, accountability, and decision-making. The text also provides some final recommendations for organizations to improve their record-keeping practices, such as investing in technology, training staff, and implementing standardized protocols. It emphasizes that record-keeping is a continuous process that requires ongoing attention and resources.

ערשטער זקן

פאר'ן עולם.

„געדענק גאָט, וואָס איז געוואָרען פון אונז, קוק אַראָב און זעה
אונזער שאַנד.“

דער עולם

גאָך איהם, שטיל.

געדענק גאָט, וואָס איז געוואָרען פון אונז, קוק אַראָב און זעה אונז-
זער שאַנד.

צוועטער זקן

פאר'ן עולם.

„אונזער אַרב אַוועק צו פרעמדע, אונזערע הייזער צו פרעמדע.“

דער עולם

גאָך איהם, שטיל.

אונזער אַרב איז אַוועק צו פרעמדע, אונזערע הייזער צו פרעמדע.

דריטער זקן

שטיל.

„יתומים זיינען מיר געוואָרען אָהן אַ פאָטער, אונזערע מוטערס ווי
אַלמנות.“

דער עולם

גאָך איהם, שטיל.

יתומים זענען מיר געוואָרען אָהן אַ פאָטער, אונזער מוטערס — ווי
אַלמנות. עט קומט אָן שבתאי-צבי מיט זיינע תלמידים.

שבתאי צבי

שטעהט אויפ'ן באַרג און רעדט צום פאָלק.

איך זעה די וואַנט. אַ מצבה אויף אַ פאָלק, וואָס שטעהט צווישען
איך און גאָט. איך זעה אייערע תפלות, ווי זיי שלאָגען זיך אָב,
ווי אומגעפליגעלטע טויבען אָן דער וואַנט און קענען נישט דער-

גרייכען צום שער-הרחמים. איך זעה: די וואַנט שטעהט צווישען אייך, און איהר בעט צו איהר און גיסט אין איהר אייערע תפלות און טרערען אויס. און זי טריקענט אַיין אייערע טרערען אין איהרע שטיינער, ווי טראָפּענס רעגענוואַסער. און אייערע הייסע תפלות ווערען אין איהר אָבגעקיהלט, ווי אַן אָהנמעכטיגער ווינט. קיין שטיין ריהרט זיך ניט אין איהר, קיין פלעק ווערט אין איהר נישט מעהר. קיין צייכען ווייזט זי אייך נישט, אַז זי הערט אייער געוויין. זי שטעהט צווישען אייך, די וואַנט, און לאָזט אייך ווייטער נישט קומען. און איך זעה אייערע נשמות, ווי זיי רייסען זיך אין דער-הויך און, ווי מיט פסק-דינים פון טויט אויף זיי בעהויכט, טשעפען זיי זיך אָן איהר און ווערען צו שטויב אויף איהרע שטיי-נער, — וואָס דער ווינט ווישט עס אָב, גלייך מיט דער שטויב פון דער ערד. איך זעה די וואַנט, וואָס שטעהט צווישען אייך און גאָט, פון יאָהרען צייט הונדערט, פון יאָהרען צייט טויזענד — אייער געוויין, אייער געשריי ווערט אָן איהר פערשטומט, און אַ צוגע-שלאָסענע טיר איז זי צווישען אייך און גאָט, צווישען אייך און וועלט. אייערע תפלות, אייערע וודויים, אייער ברומען, אייער קינדס-געוויין, אייער פינגער-בייסען און האַרץ-אויסגעהן בלייבט אין איהר פערשטומט...

איך בין צו אייך געשיקט, אַז איך זאָל הויבען די וואַנט צווישען גאָט און אייך. און איך נעם צוזאַמען אייערע אומגעפליגעלטע תפלות, און הייל זיי, און רייניג זיי, און נעם זיי מיט מיר אין הימעל אַרויף. איך לייז אויס די פערבלאָנדזשעטע נשמות, אויף דער וואַנט אויפגעהאַנגען, צו שטויב געוואָרען, און פיהר זיי מיט מיר אין שלמות...

איך צוברעך די וואַנד צווישען אייך און גאָט, און רייס אויס פון אייער קעהל אייער וויין-געזאַנג און אייערע קלאַג-לידער, און גיב אייך פרעהליכע לידער, נצחון-לידער אויף אייערע צונגען. איך מאַך גלייך דעם צעבראַכענעם קאַרק און בלאָז אַ גייסט פון לעבען אין אייערע טויטע ביינער... און נעם אייערע טרויער-טעג און וויינען-טעג, און מאַך זיי אייך צו פריידען-טאַג און יום-טובים...

איך בין צו אייך פון גאָט געשיקט, איך בין פון איהם אויס-

געוועהלט, צו זיין משיח געמאכט, אייך צו בעפרייען, פון אייערע הענד די רצועות צו רייסען, וואָס געבונדען האָט מען אייך אָהן אַ זינד. פון אייערע קעפּ די קללות אַראַבצונעמען, וואָס פּערשאַל-טען האָט מען אייך אָהן אַ זינד. אין אייערע תּפּלות נשמות אַרייַן-צוגעבען, אַז עס זאָל צו זיי אַגעהער זיין. אין אייערע נשמות גיב איך לעבען איין. און שיט אָב דעם מיסט און קויט פון אייערע קליידער און וואַרף אויף אייך פון מיין גלאַנץ און פּראַכט. און איך גיב אייך פון מיין גייסט און וואַרט. און קינדער ווערט איהר צו גאָט. וואַרום קינדער זענט איהר צו גאָט...

איך פּיהל, עס קומט דאָס יאָהר פון גאָט, מיין פּאָטער, בעשטימט מיין גייסט אויפצולעבען, מיר זיין וואַרט און זיין קראַפט איבערצוגעבען — דורך זיין נביא מיר צו לאָזען זאָגען, אַז איך זאָל מיין קיניגרייך אָנהויבען. איך פּיהל, עס גענעהנט, עס קומט די מינוט, איך וועל מיין וואַרט זאָגען. און די געשטאַרבענע פון דורות, פון אָנהויב וועלט ביז צו דעם לעצטען זיין, וועלען זיך אויפהויבען צו מיינע פּיס. איך גיב אין זיי מיין וואַרט, און לעבען וועלען זיי. און איך וועל אייך אַרויסנעמען פון דער וועלט, וואָס האָט אַן אָנהויב און אַן עק, און וועל אייך ברענגען אין אַ וועלט, וואָס איז אייביגליך און אָהן אַן ענדע. און וועל אייך אויפּעפענען אייערע חישים, און איהר וועט זעהן די אייביגקייט פון גאָט... און וועל אויפהויבען די מדרגה „מענש“ פון ערדישען און ענדליכען — צום הימלישען און אייביגען.. און אייערע נשמות וועל איך הייַליגען צום לעבען אין דעם אייביגען ליכט פון הימעל און גאָט...

וואַרט אויף מיר. עס גענעהנט די צייט, מיין קיניגרייך קומט אָן. איך וואַרט אויף גאָטס וואַרט און מאַכט... ער דערווייטערט זיך מיט זיינע תּלמידים.

דער עולם בלייבט אַ לאַנגע וויילע זיצען אין שטילשטאַנד און קוקט נאָך זיין ווייס בעוואַנד, וואָס שאַטענט זיך איבער דעם אַבנעהענדען וועג.

ער שטער זקן.

ווער איז ער ?

צווייטער זקן.

אז ער ווייזט זיך, אמאָל דאָ, אמאָל דאָרט, און רעדט פון משיח,
וואָס דארף קומען אָט באלד אין יאָהר פינף טויזענד פיר הונדערט
און אכט — איז ער פון גאָט בעשטימט...

דריטער זקן.

מען זעהט איהם נאָר, ווי ער בעהאַלט זיך אין די הייליגע קברים,
אין די היילען, אין די מויערן, מיט זיינע תלמידים, און וויינט און
בעט, און פאסט און טרויערט, און איז זיך טובל אין ירדן, און
שטייגט אויף הר-הזיתים אויף, און קוקט נאָר צו גלעד-בערג אַהין.

צווייטער זקן.

ווער ווייס, אפשר איז די ישועה נאָהענט גאָט האָט זיך אויף זיין
פאָלק מרחם געווען. קרעכצט א.ב. אין פוילין דער מדינה, זאָגט מען
האָבען זיך שוין לאַנג חבלי-משיח אָנגעהויבען.

ערשטער זקן.

צו אונז האָט זיך נאָך קיין צייכען נישט געוויזען, קיין נביא גע-
וואָרען אנטפלעקט, מיר ווייסען נאָר, וואָס אונזערע חכמים האָבען
אונז געהייסען. — היינט האָבען מיר יאָהר-צייט נאָכ'ן בית-המקדש.
לאָזען מיר ווייטער אונזער איכה זאָגען. דער עולם וויינט שטיל, נעמען
די ספרים אין די הענד.

צווייטער זקן

זאָגט איכה.

„אונזערע עלטערן האָבען געזינדיגט, זיי זענען מעהר נישט דאָ --
מיר טראָגען זייער זינד.“

ערשטער אקט.

ערשטער בילד.

א לאנגער ברייטער הויף; די ערד אויסגע-
פלאסטערט מיט שטיינער; פון די ווענט, וועלכע
זענען אויסגעשטעלט פון שטיינער, געהען ארויס
גאנצע בוימער, ווילד בעוואקסען. לינקס פיהרען
אראָב צו דער גאס ברייטע טרעפּ. צופוסען די
טרעפּ, אין דער וואנט, איינגעמויערטע צוויי
מקואות פון רעגען-וואסער, וועלכע קוקען ארויס
ווי לעכער, שוואַרק, ווי רי נאבט. קעגען די
צושייער א טעראסע, אונטערגעשטיצט פון פיר
אלטע האלב-צעבראָכענע זיילען. פון דער טעראסע
פיהרט אראָב אין א טיעפער הייל, בעשטעלט
מיט א שטיין. איבער דער הייל פון איבער דער
גאס שטעהען פיר טענען-בוימער.

עס איז פארנאכט. פון דער הייל הערט זיך
פון צייט צו צייט א גערויש און א זינגען פון
מיסטישע ליעבעס-ליעדער. אויף דער טעראסע,
ביי דער טיר פון דער הייל, זיצען רחל און לאה.

רחל און לאה

זיצען ביידע ביי דער טיר פון אריינגאנג פון הייל אויף צוויי אַבגעבראַכענע שטיקער זיילען.

שבתאי צבי'ס קול

הערט זיך פון דער הייל, זינגענדיג :

איך געה אויף אויפ'ן באַרג,

איך נידער אַראָב אין טאַל,

בעגעגען איך מעליסעלדאַ,

דעם קיניגס טאַכטער.

פון באַד קומט זי, איהרע האָר געוואשען,

איהר געזיכט — ווי דער גלאַנץ פון חלף,

איהרע אויגען — ווי פיילען-בויגען,

איהרע ליפען — ווי קרעלען,

איהר פלייש — ווי מילך.

לא

ווי פאר זיך.

צו דער שוואַרצער קיניגין מיט דער שוואַרצער קרוין אויפ'ן קאַפּ

טוט ער זינגען. די, וואָס האָט מיך פון זיין שלאָף-בעט סגע

טראָגען אין דער ערשטער נאַכט פון אונזער חתונה.

רחל

ווי פאר זיך.

זיין לייב-געשמאַק טו איך שמעקען. אין ים טוט ער זיך באַדען

אויף די בערג טוט ער שטייגען, — פיהל איך ים-געשמאַק און

בערג-געשמאַק, אומבעמערקט בין איך פאר איהם פאַרבייגעגאַנגען

לאה

בעמערקט זי.

ווער ביזטו, מיין קליינע שוועסטער?

רחל

פון מאַרגען-לאַנד קום איך איהם נאַכצוגעהן, פון איזמיר דער

שטאַדט. פערצעהן יאָהר בין איך אלט געווען, אַז מען האָט מיך מיט איהם אונטער דער חופה געפיהרט. מיין לייב האָט מיר די מאמע אין ציגען-מילך געבאַדען. די אויגען האָב איך מיר אין בוימעל געוואָשען. ער האָט מיך נישט בעמערקט. ער האָט מיך נישט געזעהן. אין ים האָט ער זיך געבאַדען, אויף די בערג האָט ער געשטייגט. פאַר וואָס האָסטו מיין שוואַרץ אויג נישט געזעהן? פאַרוואָס האָסטו מיין ווייס לייב נישט בעמערקט? דו ביסט דאָך מיט מיר אונטער דער חופה געשטאַנען, דו האָסט דאָך מיר מיט'ן חופה-טוך מיינע האָר צוגעדעקט?

ל א ה .

קום צו מיר, מיין קליינע אַרימע שוועסטער; איך פיהל דיין לייד, לעג דיין קאָפּ אויף מיינע קניעהן.

ר ח ל .

ווער ביסטו? איך האָב מוראַ פאַר דיר.

ל א ה .

האָט נישט מורא פאַר מיר. אַזוי ווי דו, האָב איך מיט איהם חופה און בעט געטיילט... פון איין גלאַז האָט מען וויין געטרונקען, און מיט חופה-וקדושין בין איך זיינע געוואָרען, דאָך נישט זיינע—מיט ליעבע און לעבען.

ר ח ל .

ווי בוימעל, אַזוי האָט זיין קערפער געשמעקט, ווי די לולב-הדסים, וואָס דער טאַטע נעמט אין סופות-צייט, אתרוגים-געשמאַק און בשמים-געשמאַק האָב איך פון זיינע הענד געפיהלט. איך האָב איהם נישט זוכה געווען, איך בין איהם נישט ווערט געווען.

ל א ה .

איך האָב איהם נאָר ביינאַכט בעטען געהערט, איך האָב נאָר ביינאַכט זינגען געהערט.

ר ח ל .

ביסטו אויך זיין ווייב געווען? ווער ביסטו דען, אַז דו האָסט צו דעם זוכה געווען?

ל א ה .

שמואל טורודי איז מיין פאָטער, פון דער שטאָט סאלאָניקי. און-
זער שטאַם קומט פון פאָרטוגאַליען אַרויס. מיט די אַראַבער פון
די ברעגען פון פּרת און חדקל נאָך הישפּאַניען זענען מיר אַיינ-
געוואַנדערט. אַז ירושלים איז דורך טיטוט קיסר רוים אַיינגענומען
געוואָרען, זענען מיר דאָרט צו זיי געקומען. נישט אין גאַלד,
נישט אין פּאַלאַצען בעשטעהט אונזער רייכטום, נאָר אין אַבריעף
אויף פאַרמעט געשריבען, מיט אונזער בלוט אַיינגעווייהט. אַ קליי-
נער יחוס-בריעף, נעמען אויפגעשריבען, דור נאָך אַ דור, ביז צו דוד,
דעם הירטען-קיניג, דעם קיניג יונג. מיט דוד'ס בלוט אין אונזערע
גלידער אַייגעפליסט — וואַנדלען מיר, טורידי די משפּחה, פרינצעסין-
קינדער, פרינצעסין. וואַנדלער, פון לאַנד אין לאַנד, פון טייך צו טייך.
קוק אויף די ווענט — ווייזט אויף די ווענד — אונזער יחוס שטעהט
אויף זיי געשריבען; זעהסט די פּלעקען שוואַרץ און ווייס? — דאָס
האַבען זיי די העלדען אונזערע, פאַנצער און בויגען אַרומגעהאַנג
גען, מיט טליתים פּערהוילען, אויף זייער קיניג'ס קבר. דוד'ס בלוט
האַב איך איהם אין נדן געגעבען. צו דודס שטאַם האָב איך איהם
קינדער געוואַלט געבוירען, — האָט ער מיך אַבגעשטויסען, האָט ער
מיך אַוועקגעוואָרפען.

ר ח ל

לינט אויף איהרע קניא.

נישט פון דודס שטאַם קום איך אַרויס, דאָך בין איך אַ קיניגס-
קינד — אַ יידיש קינד. נישט דוד'ס בלוט האָב איך איהם נדן געגע-
בען, נישט גאַלד און נישט פּאַלאַצען. מיין יוגענד האָב איך איהם
צו די פיס אַנידערגעלעגט, מיין אייגען בלוט און לעבען. האָט ער
מיך אַבגעשטויסען, האָט ער מיך אַוועקגעוואָרפען.

ל א ה .

מיר זענען איהם נישט ווערט געווען.

ר ח ל .

פאַרוואָס זענען מיר איהם נישט ווערט געווען?

ל א ה .

איך ווייס נישט, אויב — דו וועסט מיך פּערשטעהן. גרויס איז זיין

נשמה, און זי געהט יעדע נאכט אין הימעל אויף. גאָט האָט איהם מיט זיין לייטזעליגקייט בעשאַנקען. פאַר אונז איהם אן אויסלייזער גע- שיקט. לייכט מוזען אונזערע נשמות זיין, אַז מיר זאָלען מיט זיינער מיט אין הימעל קענען אויפגעהן. זיי זענען צו שווער.

ר ח ל .

איך האָב איהם נאָר ביינאכט לערנען געהערט, איך האָב איהם נאָר ביינאכט זינגען געהערט. מיט'ן פנים איז ער צו דער וואַנט געווען פערקעהרט. און ער האָט מיט וועמ' שטיל און ליעב גערעדט: איך האָב קיין מענש נישט געזעהן, נאָר זיין פנים איז שען געווען, און געלויכטען האָט עס, ווי די זון, אין די אויגען האָט ער אַ ליכט געהאַט.

ל א ה .

דאָס האָט ער מיט גאָט גערעדט.

ר ח ל .

איך בין איהם צו די פיס געפאלען, און איהם זיי מיט מיינע האָר צוגעדעקט, — האָט ער מיך לייכט פון זיך אַוועקגענומען און איז פון דער שטוב אַרויסגעגאַנגען.

ל א ה .

האָט ער גאָרנישט צו דיר געזאָגט?

ר ח ל .

ער האָט מיר נאָר אין די אויגען געקוקט און האָט געזאָגט: „דו ביסט נישט די“... און איז אַרויסגעגאַנגען. איך בין איהם נאָכגע- גאַנגען. ווייט איז ער אין די בערג אויפגעגאַנגען. איינזאַם און שטיל אין גראָהען נעבעל איינגעהילט, אין נאכט-טוי איינגעטונקט, איז ער פון מיינע אויגען פערשוואַנדען געוואָרען.

ל א ה .

האָטו איהם שוין מעהר נישט געזעהן?

ר ח ל .

דער טאַטע האָט איהם גענויט, אַז ער זאָל זיך מיט מיר שיידען, וואָרום שבת און ראש-השנה איז ער אין דער שול געגאַנגען און

אויסגערופען, אז די וועלט איז שוין דערהויבען, און גאָט און מענש
אויסגעלייזט. און האָט גאָטס נאָמען, ווי דער כּהן-גדול יום-כּפור
אין בית-המקדש, אויסגערופען. האָבען זיי איהם פון שטאָדט אַרויס-
געטריבען .

ל א ה .

פון אייך איז ער צו אונז געקומען נאָך סאַלאָניקי מיט זיבען הונדערט
זיינע תלמידים. זיי האָבען זיך ביינאַכט אין מאַרק אויסגעשפּרייט .
ווי אַ כּהן-גדול אַ יונגער איז ער געווען אין זיין ווייס געוואַנד, און
ער האָט געפרעדיגט איבער מענש און גאָט. אין די הייזער האָט
ער אַריינגעקלאָפט, מיר און לאָדען האָט ער אויפגעריסען און יונג
און אַלט אין גאָס גערופען, און האָט געוועקט און געזאָגט, אז ער
איז פון גאָט אויסגעוועהלט, מענש און וועלט אויסצולייזען און צו
דערהויבען און אָנצוגרייטען. עס איז נאָהענט די צייט, עס גענעהנט
דאָס יאָהר פינף-טויזענד-פיער-הונדערט-אַכט, אין תשרי אין ערשטען
טאָג פון חודש—פון גאָט איז ער בעשטימט, משיחין פון די קייטען
צו בעפרייען און איהם אויסצודערוועהלען. פאַקלען האָבען זיי גע-
ברענט, טיכער אין אייל אָנעצונדען און גאָט'ס נאָמען אויסגערופען
און זיין הייליגקייט געלויבט .

ר ח ל .

ווי האָט ער אויסגעזעהן ?

ל א ה .

ווי אַ כּהן-גדול האָט ער אויסגעזעהן אין זיין ווייס געוואַנד. איך
בין איהם צו די פּיס געפאלען. איך בין פון דוד'ס שטאַם. ער האָט
מיך אונטער זיין חופה געפיהרט, דאָך האָט ער מיך נישט צו
ווייב געמאַכט .

ר ח ל .

עס איז דיר באַנג, שוועסטער לעבען ?

ל א ה .

מען האָט מיך אין זיין בעט שלאָפען געפיהרט, אין חופה-קלייד,
אין חופה-טוך. די מאַמע האָט אין אויער גערוימט: „הייליג דיין
לייב, הייליג דיין זעל, טאָכטער לעב, טאָכטער לעב“... די קנויט

האַט געצאָנקט אין איילגעשיר, די מוזיק האָט געשפּיעלט אונטער דער טיר... האָט זיך געוווּזען צו מיר די שוואַרצע קיניגען ווי די נאַכט, אין קרוין און גאַלד, מיט שוואַרצען שלייער, און זי האָט מיך געטראָגען פון בעט צו טיר. די קנויט האָט געצאָנקט אין איילגעשיר, די מוזיק האָט געשפּיעלט אונטער דער טיר...

ר ח ל .

אַרים שוועסטער לעב, אַרים שוועסטער לעב...

ל א ה .

ער איז אוועק פון מיין טאטענס הויז: ער האָט געקוקט אויך מיר און געזאָגט „וואָס האָב איך צו דיר, וואָס האָסט דו צו מיר? דו ביזט נישט די, דו ביזט נישט די. זי וועט קומען צו מיר פון גאַט בעשטימט, מיין נשמה מיט איהרער זענען שוועסטערין-פאַר, פון איין ליכט בעהאַהנט, פון גאַט בעגנאהנט.“ עס הערט זיך שבתאי-צב'י'ס קול פון דער הייל.

שבתאי צב'י'ס קול .

וואו זאָל איך זי זוכען, מיין פּלה-פאַר?
איך געה זי זוכען, ווען די זון געהט אויף,
ווען די זון געהט אונטער.
און פרעג דעם טאָג,
און פרעג די נאַכט,
צי איז נאָך נישט די צייט,
איך זאָל מיר שטעלען מיין חופּה-שטאַנג,
איך זאָל מיר וועבען מיין חופּה-פאַרהאַנג,
און זאָל מיר מאַכען מיין בעט ברייט.
איך זאָל זיך מאַכען צו חתונה אָנגעגרייט.

ל א ה .

דאָס מיינט ער „זי“, דאָס מיינט ער „זי“. אָבער זעה, זעה דעם אַלטען זקן, וואָס בעטרעט אין שטרומף און טלית דעם הויף, ווי אַווייס געשפענס. ווער איז ער?

נחמיה הכהן

ער איז אין ווייסע זאָקען און טלית אָנגעטאָן, מיט אַ ברייטער, לאַנגער, ווייסער באָרד.
בעטרעט דעם הויף מיט זעהר לאַנגזאמע טריט און רופט.

וואו ביסטו, שבתאי מיין זוהן? וואו ביסטו, שבתאי מיין זוהן?

ר ח ל.

שוועסטער לעבען, איך האָב מורא!

ל א ה.

קום, לאָזען מיר זיך בעהאַלטען הינטער דער מויער — גאָט טוט
איהם רופען. ל א ה און ר ח ל בעהאַלטען זיך הינטער אַ מויער.

נחמיה הכהן

רופט ווייטער.

שבתאי מיין זוהן, שבתאי מיין זוהן, וואו ביסטו?

שבתאי צבי'ס קול

פון דער הייל.

דאָ בין איך. ווער רופט מיך?

נחמיה הכהן

רופט אין דער הייל.

איך רוף, איך בין פון גאָט געשיקט. אזוי טוט ער זאָגען: שבתאי
מיין זוהן, וואָס בעהאַלטסטו דיך אין גריבער און היילען? שיט אָב
דעם אַש פון דיינע קליידער און וואַרף אַראָב די קייטען פון דיינע
הענד און ווער אַנטפלעקט. און בוי, וואָס דו האָסט צו בויען, און
צעשטער, וואָס דו האָסט צו צעשטערען.

שבתאי צבי'ס קול.

איך הער, גאָטס שטים געהט אַרום איבער דער טיר פון הייל; איך
בין גרייט. ער קומט אַרויס פון דער הייל, ער איז אין ווייסען אָנגעטאָן, אין
לאַנגע, שוואַרצע האָר, ער בלייבט שטעהן אין דער טיר פון הייל, אַרומגערינגעלט
מיט זיינע תלמידים, וואָס האַלטען וואַסקענע ליכט אין די הענד, אין שוואַרצען
אָנגעטאָן. קוקט אַרײַם נחמיה-הכהן. ווער ביסטו?

נחמיה הכהן.

איך בין צו דיר פון גאָט געשיקט.

שבתאי צבי.

רעד, איך בין גרייט.

נחמיה הפהן

בעהט צו איהם צו.

און עס איז געווען די פערציגסטע נאכט, צו מאַרגענס איז אַ שטיל-קייט געוואָרען איבער דער וועלט און אַ פינסטערקייט. און עס דערהערט זיך גאַטס שטים, און זי האָט פון ימים געשאַלט, פון בערגער גענידערט, און טוט אַזוי זאָגען: אין דעם יאָהר פינף-טויזענד-פיר-הונדערט און אַכט, און אַ זעהן איז געגעבען געוואָרען צו מרדכי פון דער שטאָדט איזמיר, וואָס ליגט אין מאַרגען-לאַנד ביים ים, און איך האָב גערופען זיין נאָמען שבתאי צבי; ער וועט אונטערטעניג מאַכען די גרויסע ים-פיש, וואָס זענען אין די טייכען; נישט מיט אַיזען און נישט מיט שטאַל וועט ער געהן מלחמה פיהרען, נאָר מיט מיין וואָרט, וואָס איז מיט איהם, און מיט מיין פבוד, וואָס רוהט איבער איהם. און עס איז געווען דערנאָך, ווען די זון איז אויפגעגאַנגען, און דאָס קול האָט געזאָגט צו מיר אַזוי: נעם דאָס קריגעל מיט בוימעל אין דיין האַנד און דעם שופר מיט דיר, און געה צו שבתאי מיין זעהן און זאלב איהם פאַר אַ פאַטער און אַן עלטסטען איבער מיין פאָלק, און פאַר אַ פאַסטוך פאַר מיין הייליגער טשערעדע. וואָרום איך האָב מיך בעדענקט און האָב גע-זעהן זייער פיין און שאַנד, און איך האָב מיך בעדענקט איבער מיין נאָמען, וואָס ווערט גערופען איבער זיי.

און איך האָב געזאָגט: גאָט פון מיינע אבות! וואו זאָל איך מיך ווענדען, און איך זאָל געפינען דיין אויסגעוועהלטען? — און אַ קול האָט מיר געענטפערט:

געה אין דעם לאַנד פון די יהודים, אין ירושלים דער שטאָדט, אין די קברים פון די מלכים, וואָס זענען פון צפון-זייט דער שטאָדט, און שטעל דיך אַנידער ביי דער טיר פון הייל, אָבער אַריינקומען זאָלסט דו נישט אין איהר. און דו וועסט דאָרט טרע-פען זיינע צוויי פרויען, וואָס געהען נאָך די טריט פון זיינע פיס, און זאָלסט רופען אַזוי: „שבתאי מיין זעהן! מיין גלאַנץ איז גע-קומען איבער דיר, געה און פעהערליך מיין נאָמען! עס איז שוין

געקומען די צייט, וואָס זי איז פון מיר בעשטימט. — און עס איז געווען אין מיין רופען צו דיר, און דו האָסט זיך געוויזען אויף דער שוועל פון הייל.

און איצט, געלויבט זאָל זיין גאָטס נאָמען אויף אַלע וועלטען און אויף תמיד און אויף אייביג, וואָס ער האָט וואָהר געזאָגט דורך זיין קנעכט, צו מאַכען דיך טרעפען אין דעם היינטיגען טאָג, און אויסגעלייזט זיין פּאָלק ישראל, אום צו זאָלבען דיך פאַר זיין משיח, צו הערליכען זיין נאָמען!

שבת אי צבי

ווארפט זיך אויף די קנייה.

אַ! לאַנג האָב איך געוואַרט אויף גאָטס וואָרט. געלויבט זאָל ער זיין, וואָס ער האָט מיך אויסגעוועהלט פאַר אַ היטער איבער זיין סטאַדע, און עס זאָל זיין זיין פּבּוד און גלאַנץ אויף מיר, און ער זאָל זיין מיט מיר אויף אימער און אייביג — פון וועגען מיין פּאָ-טער דוד'ס הויז, און ער זאָל וואָהר מאַכען, וואָס ער האָט געזאָגט צו מיינע עלטערן, אברהם, יצחק און יעקב.

נחמיה הפהן

נעמט דעם האָרן אייל און גיסט אויף שבתאי'ס קאָפּ און רופט.

איך זאָלב דיך, אין דעם נאָמען פון גאָט פון אברהם, יצחק ויעקב פאַר אַ קעניג-משיח איבער דעם אויסגעוועהלטען פּאָלק ישראל, און גיב דיר גאָטס-וואָרט איבער אין דיין מויל, און גאָטס שווערד אין דיין האַנד; זיין קראַפּט איז אין דיר. געה און טו אין גאָטס-נאָמען. ער בלאָזט שופּר. עס זאָל לעבען דער מלך-משיח, עס זאָל לעבען דער מלך — המשיח!

די תלמידים

הויך אויפ'ן קייל.

עס זאָל לעבען דער מלך-המשיח, עס זאָל לעבען דער מלך-משיח!

נחמיה הפהן.

און גאָטס וואָרט איז געווען צו מיר אַזוי: געה צו מיין ווהן און זאָג איהם אַזוי: איצט האָסט דו מיין וואָרט, און מיין מאַכט איז מיט דיר, און די ברירה איז ביי דיר, אויסצולייזען די וועלט דורך

מצוה אָדער דורך עברה, דורך ריינקייט אָדער דורך זינד. נאָר
איך קען דיין האַרץ, זאָגט גאָט, און דיין געהן נאָך מיר אַלע
דיינע טעג. נאָר צו הייליגען מיין נאָמען און גרויס צו מאַכען
מיך צווישען די גוים אויף דער גאַנצער וועלט, וועסט דו זיך בע-
נוצען מיט מיין וואָרט, וואָס איז ביי דיר, און מיט מיין מאַכט,
וואָס איז מיט דיר, פּדי דער מענש און וועלט זאָל קענען דער-
הויבען און אויסגעלייזט ווערען אין מיין הייליגקייט און מיין
ריינקייט. נחמיה הכהן געהט אַב.

שבתאי צבי

ווענדט זיך ארום.

איך בין פון גאָט אויסגעוועהלט. אין מיר לעבט זיין וואָרט, אין
מיר איז זיין מאַכט, און איך בעפריי אַלץ פון אונטערטעניגקייט.
איך דערהויב די וועלט פון איהר געפאלענע קייט צום הימעל אויף
און רייניג און הייל דאָס פערפלעקטע און פערשוועכטע, און מאַך
פולקומען דאָס אומפולקומענע און דערהויב דאָס נידעריגע. און
איך בעפריי נשמות פון זייער געפאַנגענשאַפט און הייליג זיי און
דערהויב זיי. ענדיגען זאָל זיך דאָס שלעכטס, און קומען זאָל דאָס
גוטס! איך האָב עס בעפוילען, און אזוי זאָל עס געשעהן.

די תלמידים.

רבי, מיר זעהען ליכט!

שבתאי צבי.

און איך גיס אויף אַיך מיין גייסט, און טייל אַיך אַב פון מיין
הייליגקייט, און זאָלב אַיך צו מיינע נביאים, אז איהר זאָלט טראָגען
מיין וואָרט און געבאָט אויף אַלע פיר עקען וועלט און מבשר זיין
מיין בשורה דעם פערשטויסענעם פאַלק ישראל, אז עס איז געקומען
איבער זיי זייער פראַכט און גלאַנץ. און איך וועל זיי צוזאַמענעמען
פון אַלע פיר עקען וועלט און וועל זיי ברענגען אין לאַנד אַרײַן,
וואָס גאָט מיין פאַטער האָט פערשפראַכען צו אַברהם יצחק און
יעקב, און איך אַליין וועל רעגירען איבער זיי.

די תלמידים.

רבי, מיר זעהען ליכט! רבי, מיר זעהען ליכט!

שבת אי צבי.

אברהם היכיני, דער זוהן פון יצחק, דער זוהן פון אהרן! איך זעה
אין דיר די נשמה פון נתן, דעם נביא פון דוד מיין פאָטער, און
איך מאַך דײַך צו איינעם פון מיינע יונגען, און דו זאָלסט שטענדיג
זיין ביי מיין זייט.

אברהם היכיני

בוקט זיך.

דער קיניג-משיח האָט עס בעפוילען, אזוי זאָל עס בלייבען, לעבען
זאָל דער קיניג אייביג! געהט אָב אָן אַ זייט, צווישען זיינע תלמידים.

שבת אי צבי.

זאָל אַרויסגעהן פון מיינע יונגען שמואל פרימו, דער זוהן פון דוד,
דער זוהן פון זרח.

שמואל פרימו

שטעלט זיך בוקענדיג פאר איהם.

בעפעהל, מיין קיניג-משיח, איך בין גרייט צו טון דיין שליחות.

שבת אי צבי.

איך זעה אין דיר די נשמה פון יהושפט, דער זוהן פון אחילוד,
דער מזכיר ביי דוד מיין פאָטער. מאַך דײַך פאַר דעם מזכיר פון
מיר. געה, נעם די פעדער אין האַנד און נעם פאַפיר און שרייב
וואָס איך וועל דײַך הייסען.

שמואל פרימו

בוקט זיך.

דער קיניג-משיח האָט עס בעפוילען, אזוי זאָל עס בלייבען. לע-
בען זאָל דער קיניג אייביג! ער געהט אָב. ברענגט פון דער הייל
טאָועל און גריפעל זעצט זיך אויף אַ זייל, צוויי תלמידים לייכטען איהם מיט
קארצען.

שבת אי צבי

דיקטירט איהם.

אין דעם ערשטען מאָג פון אויפלעבען מיין גייסט און ליכט, דאָס
איז דער צווייט און צוואַנציגסטער טאָג פון תמוז אין חודש, דעם

לייב פון די חדשים, אין סדר מיר האָבען גערייזט פון איזמיר און גערוהט אין סאלאָניק. מיר האָבען גערייזט פון סאלאָניק און האָבען גערוהט אין דער שטאָדט ירושלים, ביי די קברים פון די מלכים. פון דוד, דעם זוהן פון ישי, דער דערהויבענער פון די קיניגען פון דער וועלט, געזעצט אויף דער ברכה און לויג. דער משיח פון גאָט פון יעקב, שבתאי צבי, צו זיין אויסגעוועהלט פאָלק ישראל, וואָס איז פערשפרייט אין די לענדער פון דער וועלט. צו יעדען לאַנד, וואו זיין שריפט און געבאָט וועט דער-גרייכען.

אייער ליכט איז געקומען, און אייער זון איז אויפגעשיינט. איך, אייער האַר און קיניג, פון גאָט אויסגעוועהלט, געזאלבט צום משיח פון גאָט פון יעקב, בין געקומען. איך טו זיך דער. באַרמען אויף אייך און וועל מיך אָנקליידען מיט קנאה, און וועל נקמה נעמען אייער נקמה, און וועל אייך טרייסטען, ווי אַמוטער טוט טרייסטען איהר קינד, און וועל אייך צוואַמענעמען פון די ערטער, וואו איהר זייט פערשפרייט און צעוואַרפען, אין דעם גוטען לאַנד אַרײן, אין כנען. גלויבט אין מיר און האַפט אויף מיר, וואָרום ער וועט נישט ליגען זאָגען, דער שטיצער פון יעקב און דער העלפער פון ישראל. און עס וועט זיין, אין אייער לוי-בען גאָט, יעדען פריהמאָרגען און פאַרנאַכט, בעט'ס צו אין אייער געבעט אַ ברכה אויף מיין קיניגרייך. און אזוי זאָלט איהר זאָגען אין אייער געבעט: געלויבט איז אונזער האַר, געלויבט איז אונ-זער קיניג, געלויבט איז אונזער העלפער, דער משיח פון גאָט פון יעקב, דערהויבען זאָל ווערען זיין שענקייט, און דערהויבען זאָל ווערען זיין קיניגרייך, און זיין האָרן זאָל הויך זיין אין כבוד, און זיין שטול זאָל זיין גרייט און שטאַרק, פון היינט ביז אייביג.

שמואל פרימו האָט געענדיגט שרייבען.

נעם דעם בריעף און חתמ'ע מיט מיין חתימה-„שלאַנג“, אַז איך וועל נקמה נעמען פאַר זיי, ווי אַ שלאַנג. שמואל פרימו חתמ'עט דעם בריעף.

שבתאי צבי

צו אברהם היכני.

קום דו מיט אויפ'ן כּתב.

אַברהם היכיני

שרשט צו און ליענט הויך.

פון דעם קנעכט פון זיין האר, איך יונגער אַברהם היכיני.

שבתאי צבי

גיט איבער דעם בריעף זיינע תלמידים.

טראָגט'ס מיין וואָרט אין אַלע פיר עקען וועלט און פערשפרייט'ס מיין כבוד און גלאַנץ און זייט מבשר די הייליגע בשורה. מיט אייך איז מיין גייסט. און איך גיב אייך צו היילען און צו בויען, צו קראַנקען און צו צעשטערען. און זאָגט זיי: פאַר מיין ער-שיינען וועל איך ליידען פאַר זיי, צו דערהויבען זייערע נשמות, און פדי עס זאָל מקוים ווערען דעם נביא'ס וואָרט: „המלך אָסור ברהיטם“ וועל איך מיך לאָזען בינדען. נאָר אייערע הערצער זאָלען נישט שרעקען און ווייך ווערען. איך וועל אויפשטעהן, ווי אַ לייב פון זיין נאָרע, און ווי אַ לעמפערט וועל איך מיך שטאַר-קען, און מיין נקמה איבער מיר און איבער אייך. מתתיה בלאַך, מרדכי חסיד און נאָך צוויי תלמידים נעמען בריעף אין די הענד.

מתתיה בלאַך.

מיר געהען טראָגען דיין וואָרט און געבאַט צו די פעלקער פון דער וועלט, אַז זיי זאָלען דערקענען דיין גלאַנץ און פראַכט, און זאָלען דינען צו דיר, אונזער קיניג-משיח און רבי!

שבתאי צבי.

געהט, מיין גייסט איז מיט אייך. מתתיה בלאַך, מרדכי חסיד און נאָך צוויי תלמידים געהען אָב, הינטערוויילעכס, מיט'ן פנים צו שבתאי-צבי.

שבתאי צבי.

נתן מיין נביא, יהושפט מיין מזכיר, זייט שטענדיג גרייט ביי מיין זייט! — קומט, מיר וועלען געהן נשמות מעלה זיין. געהט אָב מיט זיינע תלמידים.

רחל און לאה

קריכען ביידע אפּויר פון הינטער דער וואַנט, וואַרפען זיך פאַר זיינע פיס און קושען דעם זוים פון זיין קלייד.

קיניג און מאַן, גיב אויף אונז פון דיין הייליגקייט!

שבת אי צבי

צו שמואל פרימו.

ווער זענען דאָס די?

שמואל פרימו.

דאָס זענען דיינע צוויי געוועזענע פרויען, וואָס געהען ווי אַ שאַ-טען נאָך דיינע טריט און קושען די טריט, וואָס דו האָסט גע-שטעלט, מיין קיניג און רבי.

שבת אי צבי.

וואָס ווילען זיי?

שמואל פרימו.

זיי ווילען דיך זוכה זיין.

שבת אי צבי.

איך זעה אין זיי די נשמות פון די בנות-צלפחד. צו שמואל. זאָלען זיי אויך האָבען אַטייל, דערהויב זיי, ווייל זיי האָבען זוכה געווען צו קושען די זיימען פון מיין קלייד. און מאַך זיי צו דינערינס פאַר דער, וואָס וועט קומען נאָך זיי און איז בעסער פאַר זיי. ער געהט אַב מיט זיין סחיטע, רחל און לאה נאָך זיי.

פאַרהאַנג.

ערשטער אקט.

צווייטער בילד.

בית-עולם. עס איז נאכט. נעפלען שוועבען איבערן הימעל, דאָ פּערשטעלען זיי, דאָ ענדיגען זיי דעם הימעל מיט שטערן. ווייט אין הינטערגרונד אויף אַ פּינסטערן פּאָן שניידט זיך אויס אַ ווייסער הויכער קלויסטער, אין טייל פענסטער פלאַמט רויט ליכט. אַ תּפּלה-געזאַנג פּון מנישקעס. באלד דערויף ווערט עס פּערשטומט. הינטער הויכע מצבות, וועלכע בלייבען זיך, אין דער נאכט בע-האַלטען, שטעהען גרופּעס יודען. זיי ווערען געזעהן דורך די ווייסע קיטלען, אין וועלכע זיי זענען אָנגעטאָן: טיילמאַל ווייזט זיך אַ שטראַל ליכט פּון אַ ברענענדיגער לאַמטערן פּון די גרופּעס אַרויס. אָפּטמאַל ווערען די גרופּעס דורך קלאַמבען קרושאַקעס פּער-ביטען, וועלכע, בעוועגענדיג זיך, מאַכען זיי דעם אַינדרוק, ווי אַ מנין צוזאַמענגעבונדענע לציים. הינטער אַ מצבה ביי אַן אַינזאַמען בוים שטעהט נחמיה-הפהן. עס ווייזט זיך נאָר זיין ווייסער קיטעל אַרויס, וועלכער בעוועגט זיך רעגעלמעסיג אַהן ווערטער אַהין און אַהער. דורך דער צייט, ווען עס הערט זיך דאָס געזאַנג אין דער קירכע, און דאָס פּייער דערוועהט זיך אין די פענסטער פּון קלויסטער, איז דער בית עולם אומבעוועגליך. דאָס קול ווערט באלד פּער-שטומט, די ליכט ווערען אין קלויסטער פּערלאַשען. דאָן הויבען זיך אַן אַינציגווייז אַרויסצושלייכען אַינצעלנע געשטאַלטען פּון הינטער די מצבות, וואַרפענדיג אַ שאַטען-בליק אויף אַ מצבה. וואָס אַמאַל עפּטער גרופּירען זיך. פּון גאַנץ ווייט זעהט זיך אַן אויסגעהענדיגע פּלאַם פּון אַ פּער-ברענטער שטאַדט.

ערשטער יוד

קוקט ווייט.

זעהט, זעהט, די פלאם פערלעשט זיך שוין אין אונזער שטאָדט.
דאָכט זיך, דער שונא געהט שוין אוועק, מיר וועלען מיט גאָטס
הילף ניצול ווערען.

צווייטער יוד.

מיר קענען נישט וויסען, די רציחה פון די קאָזאָקען ברענט אויף
אונז, ווי אַ פייער. מיר מוזען צו אַלץ גרייט זיין.

אַ פרומער מאַן.

דווי דאַרף מען זאָגען, אָנגעגרייט דאַרף מען זיין צום טויט.

אַ פרומער מאַן.

אָנגעגרייט זיינען מיר אַלע, און תכריכים טראָגען מיר שוין.

אַ דריטער יוד.

עס קען אפשר קומען צום נסיון. — ער ווייזט אויפ'ן קלויסטער. דאָס,
אָדער דער טויט. בני אברהם, יצחק, יעקב, זייט גרייט!

אַ טייל פון עולם.

מיר זענען גרייט, מיר זענען גרייט, טאטע אין הימעל! עס ווערט
שטיל צווישען עולם. דער עולם לאָזט אראָב די קעפּ, ווי זיי וואָלטען געמאכט
צווישען זיך אַ חשבון הנפש פאר'ן טויט. דאָס שוויבען געדויערט אַ לאַנגע טע-
קונדע. פּלוצלונג דערהערט מען פון גאנץ ווייט, ווי ברענענדיגע פלאמען פון
שטורקאצען געהען דורך ווייט אין דער נאכט.

איינער

מיט פערשטיקטען פריידענגעשריי

זעהט, זעהט, די קאָזאָקען געהען אָב. דער עולם וואַרט זיך אין איין
כוואליע קוקען.

עטליכע

געלויבט...

אן אנדערער

האסטיג.

בעהאלט אייך, זיי וועלען בעמערקען אונזער ווייס געוואנד. דער
עולם אין ווייסען בעהאלטען זיך הינטער מצבות. טייל ציהען זיך אויס אויף
דער ערד, רופענדיג מיט א פערשטיקטער שטים. געלויבט ביסטו, השם
יתברך!.. א לאנגע וויילע דויערט עס אזוי, דער עולם ליגט, ביז די ליכט
פון די שטולקאצען פון דעם דורכציהענדיגען חיל ווערט פערלוירען. זיי הויבען
זיך אויף איינציגווייז, קריכען ארויס פון פערשיידענע קאנטען און מצבות. עס
הערט זיך א געמורמעל.

דער פרומער מאן.

דאך מוז מען נאך זיין גרייט. מען ווייס נישט, וואָס עס קאָן זיך
מאַכען. דער עולם ווערט ווייטער א מינוט שטיל.

ערשטער.

פערשיידען זענען זיינע וועגען, קיינער קען זיי נישט פערשטעהן.
גאָט, דו ביזט גערעכט, און דיין משפט איז גערעכט! דער עולם
ווערט שטיל אויף א וויילע, קרעכט ביטער אָב.

א יונגער מאן

זיצענדיג אויף דער ערד.

די דעכער האָבען זיי איבער אונזערע קעפּ צעבראַכען, דאָס בעט-
געוואַנד האָבען זיי אונז צעריסען. נאַקעט און בלוז, וואַלגען מיר
זיך אין די פעלדער אַרום.

דער פרומער מאן.

אין אונז מוזען מיר זוכען די זינד.

דער יונגער מאן.

אונזערע ווייבער האָבען זיי געשענדט, אונזערע טעכטער האָבען
זיי פאַר אונזערע אויגען פערקויפט. אונזערע בחורים האָבען זיי
צו זייערע פערד געשפּאַנט.

דער פרומער מאן.

איבער אונזערע זינד, איבער אונזערע זינד.

דער יונגער מאן.

צו שאַנד און שפּאַט זענען מיר געוואָרען אין גוימ'ס אויגען. דריי

טעג און דריי נעכט האָבען מיר געפאַסט צו איהם, דריי טעג און דריי נעכט האָבען מיר גערופען צו איהם, און קיין קול, קיין ענטפער, — זיין פנים האָט ער אָבגעקעהרט פון אונז, אומבעשיצטע זענען מיר אין גוי'אישקע הענד געוואָרען איבערגעגעבען. — אזוי ווי מיר וואָלטען זיך, חלילה, צו האָלץ געבוקט, ווי מיר וואָלטען צו שטיין געבעטען, שטעהען מיר אַליין אין דער וועלט.

דער קל גער יוד

צום ארומיגען עולם.

אין אונז מוזען מיר זוכען די זינד. ווייבלעך אין דער קימפעט שטארבען נישט אומזיסט, עס האָט געמוזט אַודאי זיין אַ חטאת-הקהל. ווייבעלעך טראָגען די אייגענע האָר. אָדער אין טהרת-הנדה איז נישט דאָ קיין זינד? מילכיג און פליישיג אָבגעהיטען? טאַמער איז דער ערוב צעריסען? אָדער פאַפיר, שטאַט'ס די קריאת-שמע און די תפילין? האָט עס, יודען, איינער מוזות נאָכגעקוקט? אָדער פשר די חלה פון טייג גענומען? ווער ווייסט? מען מוז נעמען שופרות אין די הענד, די שול מיט שוואַרצע ליכט בעצינדען, און קללות און חרמות אויסרופען. עס איז געקומען אַן עת-צרה אויף יודען, מען מוז עס אין די שולען אויסרופען.

דער יונגער מאַן.

אין די הימלען קוקען מיר אויס גערעכטיגקייט. קיין מורח זענען אונזערע אויגען געווענדט. פאַר אַ שטומער וואַנט שטעהען מיר, דור איין, דור אויס. אונזערע געזיכטער זענען געווענדט צו איהר ביי אונזער געבעט. אונזערע קעפּ לעגען מיר צו איהר נאָך אונזער טויט. אונזערע טרערען ווערען אין איהרע שטיינער איינגעזאפט. אונזערע קרעכצען, אונזערע תפילות—אין איהרע שפאַלטען.—און זי שווייגט תמיד... עס ווייזט זיך נישט איבער אונז קיין אות פון השגחה. מען ווייזט אונז נישט קיין וועג. מען זאָגט אונז נישט קיין וואָרט דורך דור-דורות. אונזערע נביאים זענען אויסגעשטאַרבען. אונזער אָרן-קודש איז אַוועקגענומען געוואָרען, און אַליין שטעהען מיר אין דער וועלט אָהן אַ וואָרט... אָהן גאַט...

דער פרומער מאַן.

רעד נישט אזוי, וועסט דיך, חלילה, פּערוינדיגען. מיר לעבען אין אַדור פון גרויסע רבנים.

דער אנדערער.

פון טויטע אותיות זוכען זיי אונז פשטים. פון טויטע אותיות, דורך געשטאָרבענע געקריצט, זוכען זיי אונז פשטים אויף דעם לעבעדיגען היינט פון דעם געשטאָרבענעם נעכטען. קיין וואָרט ווערט אונז נישט איבערגעגעבען, קיין צייכען, קיין ווינק. צי זענען מיר נאָר אויס-קראַצעכטס פון פּערגאַנגענע דורות? און יאָהרען שוין הונדערטער לעבען מיר, אַפּאָלק, אויף פשטים פון אַמאָליגע ווערטער, פון אַמאָליגע מענשען. פאַרוואָס ווייזט זיך אונז נישט היינט דאָס וואָרט? צי האָבען נישט אונזערע קינדער ליעבער די העלזער צום חלף געשטרעקט—איידער די קעפ פאַר דעם קרייץ געבויגען? צי האָבען זיך נישט אונזערע טעכטער אין וואָסער געוואָרפען—איידער די לייבער דורך די ערלים צו פּערשמוצען? צי זענען מיר נישט עפּענטליך אין פייער געשפרונגען, און זיין נאָמען אויף אונזערע ליפען געלייבט? פאַרוואָס שווייגט ער, דאָרט איבען? פאַרוואָס בע-האַלטען ער זיך אין די וואַלקענס אַזוי שטום? און מיט זיין נאָמען אין אונזער האַרץ, בעהאַלטען מיר זיך—אויף בית-עולמות. ווי מיר וואַלטען אין טויטע אויערן גערופען. ווי מיר וואַלטען צו אוממעכ-טיגע הענד געבעטען—צו טאַנד און שפּאַט פאַר אונזערע קינדער!

דער פרומער מאַן.

טרעט אַרויס פון זיינע פיר איילען, ריהרט זיין קלייד נישט אָן!—פּערשטאַפט אייך די אויערן און הערט זיין וואָרט נישט!—וועה איז צו אונז, ער טוט גאָטס נאָמען לעסטערן! צווישען עולם ווערט אַ בעוועגונג.

אַנדערע.

לאָזט איהם אָב! לאָזט איהם אָב. דאָס רעדט ער פון טרויעריגען געמיט, פון צעבלוטטיגען האַרץ.

ערשטער מקובל.

איבער ענוי-הגוף קלאַנגט נאָר זייער מויל. — גאָט, הייליג דיין נאָמען! ער איז ווי מיר אין גלות, וואַלגערט זיך אַרום און געפינט קיין רוה, ער, ווי מיר—הינטער דעם פּרוכת פון אַרון קודש, און וויינט מיט אונז, און ליידיט מיט אונז—און מיט אונז צוזאַמען בעהאַלט ער זיך דאָ, צווישען די קברים, און וואָרט, ביז מיר וועלען קומען

אויף אַ מדרגה. — הייליגט אייך, די שעה איז נאָהענט, שנת-הגאולה גרייכט אָן! ווער ווייס, אפשר זענען עס חבלי משיח? דער עולם רינגעלט איהם ארום.

אַ צווייטער מקובל.

צו אונז איז געקומען אַ יוד צו געהן פון ווייט, אין ווייסע קליידער געהט ער אָנגעטאָן, און ארץ-ישראל-ערד האַלט ער אין דער האַנד. און האָט פּערצעהלט, אַז אויף ימים פּאָהרען שיפען מיט זיידענע לייווענטער, אויף זיידענע פּעהנער שטעהען געשריבען די נעמען פון די עשרת-השבטים, מאַטראָסען האַבען זיי געטראָפּען — לשון-קדש איז זייער שפּראַך, און אַ גאַנצע וואָך איז שבת. אַזוי פּאָהרען די שיפען און נייגען זייערע פּעהנער קיין מורח... איבער ירושלים איז אויפגעגאַנגען אַ שטערן גרויס, ווי אַ פנים, און לייכט איבער איהר ווי אַ זון. בת-קולות געהען אַרויס פון קברים, אַז ערגיץ וואו האָט זיך משיח אַנטפלעקט.

אַ דריטער.

ביי אונז איז ער אויך געווען און האָט געזאָגט. מען ווייס נישט, פון וואַס ער איז געקומען — וואוהין ער איז געגאַנגען.

אַ פּערטער

דערזעהט נחמיה-הכהן.

ווער איז דאָס, וואָס שטעהט דאָרט ביים בוים אין די תּכריכים? איז ער פון אונזער קהלה? דער עולם קוקט אויף נחמיהן.

איינער.

איך קען איהם נישט.

אַ צווייטער.

איך אויך נישט.

אַ דריטער.

איך האָב איהם שוין לאַנג בעמערקט — ער שטעהט די גאַנצע צייט און דאווענט.

אַ פּערטער.

איך בין דורכגעגאַנגען פאַר איהם, ער בעט נאָר איין וואָרט: „רבוננו של עולם, הייליג דיין נאָמען אויף דער גאַנצער וועלט!“

אַן אַנדערער.
דאָס פנים האַלט ער בעהאַלטען אין זיין טלית, מען קען איהם
נישט זעהן.

צווייטער מקובל.
איך וועל אהין געהן צו איהם.

אַנדערע פון עולם.
געהט נישט!

צווייטער מקובל
געהט אהין צו ר' נחמיה'ן.

שלום-עליכם!
ר' נחמיה ענטפערט נישט.

צווייטער מקובל.
זאָג אונז, ווער ביסטו? ר' נחמיה ענטפערט נישט. ווער ביסטו פון אונז-
זערע, צי ביסטו פון זייערע? מיר זענען גוזר אויף דיר, זאָג אונז,
ווער דו ביסט.

נחמיה הפהן.
ווער וועקט מיך פון מיינע פונות?

צווייטער מקובל.
רבי, מיר זענען אין אן עת-צרה!

נחמיה הפהן.
פיהלט איהר דען נישט גאָטס נאָהנטקייט צו אייך? און די מדת-
הרחמים, וואָס שוועבט איבער אייך? ער האָט אייערע תפלות צו-
זאָמענגענומען, — פגימות זענען אין זיי— ער האָט זיי אין וואַסער
געטובליט און פון יעדען שלעכטען געדאַנק זיי געלייטערט. ער
האָט זיי אין זיין האַנד צום שער-הרחמים געטראָגען, ניין מעלות
איז ער אויפגעגאַנגען, ביים צעהנטען שער האָט ער אַמלאך גע-
טראָפען. — ווער האָט מיך פון די פונות געוועקט?

צווייטער מקובל.
רבי, מיר זענען אין אן עת-צרה.

נחמיה הכהן.

און אָהן תקון זענען טייל פון אייערע נשמות געוואָרען, און וואָל-
גערן זיך אַרום צווישען די קברים, און קאָנען צום בית-דין של-
מעלה נישט אָנקומען. און אָהן תקון וואָלגערן זיך די תפלות אַרום,
און שלאָגען זיך, ווי אומגעפליגעלטע טויבען, אין שערי-רחמים.
און עס כאַפען זיי אויף די רוחות-רעות און טראָגען זיי צום סמאל
אַהין... און שווער ווערען די קייטען פון משית. ער ווערט פליצלונג
שטיל.

צווישען עולם.

וועה איז צו אונז!

ערשטער מקובל.

איך דערקען איהם — דאָס איז דער יוד, ביי אונז איז ער געווען,
פון משיח'ן האָט ער פערצעהלט.

דריטער מקובל.

ער ברענגט אונז אַ בשורה פון גאַנץ ווייט.

נחמיה הכהן.

עולמי עולמות ווערען אויסגעלייזט, פון טמאים הענד ווערען זיי
בעפרייט, און שטייגען אויף מדרגות, מדרגות. פערוואָגעלטע נשמות
קומען צו זייער רוה... פערבלאָנדזשעטע תפלות דערשלאָגען זיך
זייער וועג צום כסא הכבוד. און הימלען דערהויבען זיך, און די
ערד דערהויבט זיך, און אַלץ ווערט אויסגעלייזט, אַלץ ווערט בע-
פרייט און קומט צו צו זיין גאַנג. הערט דאָס געזאַנג! — דאָס
זינגט דאָס שלמות פון בריאת-העולם. אזוי האָט עס גאַט געמיינט.

צווישען עולם

אייער צום צווייטען.

עפעס איז ער מבשר — איך ווייס נישט, וואָס ער מיינט.

דער יונגער מאַן,

וואָס איז די גאַנצע צייט געזעסען אונטער אַ מצבה און מיט שרעק זיך איינגעהאַרכט,
שפרינגט אויף.

איך הער ווערטער, יודען, איך ווייס וואָס ער מיינט!

שלום אש. — שבתאי צבי

ערשטער מקובל

קוקט איהם אין די אויגען.

רבי, מיר זענען אין אן עת-צרה.

נחמיה הכהן

געהט אראפ פון זיין בערגיל, געהט אריין אין עולם.

גרייט אייך אָן, יודען, אויף דער ריכטיגער מינוט! עס איז נאָהענט,
עס גרייכט דאָס יאָהר. איך הער די קייטען פון משיח — זיי ריי-
סען זיך... די וועלט וואָרט אויף אַתקון. דער הימעל וואָרט, די
ערד וואָרט, אַלץ וואָרט... פערלירט נישט די ריכטיגע מינוט. ער
איז צווישען אונז... ער וואָרט הינטער אונזער טיר... אז מען זאָל
איהם העלפען מעלה זיין... גובר זיין דאָס בייז... אז די וועלט
זאָל קומען צום שלמות הבריאָה... גאָט זאָל זיך קענען מיט דער
שכינה מיחד זיין.

אַ טײל פון עולם.

רבי, וואָס זאָלען מיר טון?

נחמיה הכהן.

לייטערט אייערע נשמות פון פגימות, לייטערט אייערע תפלות, און
זייט אייך אַלע מכוון יחד צו איין געדאַנק, צו איין גרויסער פונה...
אז מיר זאָלען איהם קענען מעלה זיין... יודען, זייט אייך מכוון צו
איין גרויסער, גרויסער פונה! ... וואָס מעהר עס איז געהנטער די
גאולה — אַלץ שטאַרקער ווערט סמאל... זייט גובר דאָס בייז...
יעצט קומט דער נסיון... יודען, דער נסיון קומט.

דער עולם שטעהט ארום אין שרעק.

פלוצלונג דערהערט זיך אַ שארען צווישען גראַז אין די מצבות — עס הערט זיך אַ קול
פון אַ מיידעל.

שרה'ס קול.

די מאַמע האָט מיר די שוואַרצע פלעכט געוואָשען,
צו דער חופה מיך פערקעמט —
איך בין משיח'ס פלה געוואָרען —
יום-כפור וועט די חתונה זיין.

קולות פון עולם—

הערט, א קול הערט זיך צווישען די מצבות!
פון די גרועער קומט ארויס

נתן עזתי,

פיהרענדיג די האלב נאקעטע שרה, רופט.

הע, יודען! דאָ, קומט אהער!— אַ נביאָה איז אויפגעשטאַנען.
האַרכט, האַרכט!

די יודען ווערען דערשראַקען. רוקען זיך אָב, לאָזען אַריין נתן עזתי מיט שרה'ן.

נתן עזתי

צו שרה'ן.

פערצעהל, יודישע טאָכטער, פערצעהל די יודען, ווער דו ביסט.

שרה

האלב אין הלום.

פון קלויסטער קום איך צולויפען. זיי האָבען מיך געכאַפט אין דער
מלחמה-צייט, טרפה-חזיר האָבען זיי מיר געגעבען צו עסען, דעם
צלם האָבען זיי מיר געגעבען צו קושען. ווי אזוי קען איך טרפה
חזיר עסען? ווי אזוי קען איך אַ פרעמדען גאַט קושען? איך בין
דאָך משיח'ס פּלה. די הענד האָבען זיי מיר געבונדען, מיט שטריק
האָבען זיי מיך געשלאָגען, די ליפען האָבן איך טיף פּערבייסען,
מיט מיינע צעפּ האָבן איך מיר די אויגען פּערבונדען, אַז איך זאָל
טרפה-חזיר נישט עסען, אַז איך זאָל אויף אַ פרעמדען גאַט נישט
קוקען.

נתן עזתי.

אַ גרויסע נבואָה זאָגט זי אונז. דאָס האָט זי אונז גאַט געשיקט אין
דער שווערער צייט. איך האָב זי דאָרט הינטער דעם קלויסטער
געפונען, — זי האָט זיך בעהאַלטען פון זיי. צו שרה'ן. זאָג, קינד,
פון וואָגען קומסטו צו געהן? ווער האָט דיך פון קלויסטער אַרויס-
גענומען?

מיין געשטאַרבענער טאטע איז ביי נאַכט געקומען, ער האָט מיך געשלאַגען, בלויע פלעקען האָט ער מיר געמאַכט, אָבער פון קלויסטער האָט ער מיך דאָך אַרויסגענומען. — משיח, זאָגען זיי, איז שוין געקומען, אַהין צו זיי, און פּערגעבען זיי די זינד און די וועלט אויסגעלייזט. — צו זיי איז ער געקומען — אונז — האָבען מיר איהם פּערטריבען, זענען מיר פון דרויסען געפליבען. משיח איז שוין געקומען, און זיי — הייליגען און לויבען זיין נאָמען אויף אַלע פיר עקען וועלט. — און טראָגען זיין וואָרט איבער ימים, צו ווילדע פעלקער, איבער וועלדער, איבער פעלדער, און קושען די פיס פון זיין בילד, און בויגען זיך אין די קנייה, און לעקען די שטויב פון זיין קלייד, און טרינקען זיין בלוט, און עסען זיין פלייש. משיח איז שוין געקומען. און זיי האָבען מיר די הענד גע- בונדען און האָבען מיך געהייסען געהן אויף די קנייה פאַר איהם, און פאַר איהם מיין תפלה זאָגען, און פאַר איהם מיין שטערן אויף דער פּאָדלאָגע שלאַגען. — ניין! די הענד בייסט מיר, די אויגען ברענט מיר, מיט נאָדלען שטעכט מיך, — איך וועל מיך צו איהם נישט בוקען — איך וועל מיין תפלה איהם נישט זאָגען! — נישט צו אייך האָט זיך משיח בעוויזען, נישט צו אייך איז ער געקומען. צו אונז וועט ער זיך בעווייזען — פון מאָרגען-לאַנד קומט ער אָן צו אונז. איהם, איהם וויל איך דינען, זיין שטויב וועל איך קושען, ליכט פאַר איהם אָנצינדען, פּרוכת'ער וועל איך איהם אויסהאַפטען. איהם וויל איך די פיס וואשען, און מיט מיינע האַר זיי ווישען. פאלט אויף דער ערד און קוקט ערגיץ ווייט מיט די אויגען.

נתן עזתי

צו די פּערוואַנדערטע יודען.

אַ נבואה זאָגט זי אונז. אפשר האָט זיך שוין ערגיץ וואו משיח געוויזען? אַ צווייטע מרים אויפגעשטאַנען. זעהט, יודען: זי קוקט ערגיץ וואו ווייט, אַ נבואה בעווייזט זיך צו איהר. צו שרה'ן. זאָג, קינד, וואָס זעהסטו דו?

שרה

לינגעדיג אויף דר'ער, קוקט ערגיץ מיט די אויגען און זאָגט אין דער שטיל. עס געהט אויף צו מיר אַ ליכט פון מאָרגען-לאַנד, איך זעה

א שטאָדט, זי ליגט ביים ים. הויך געהען אויף איהרע בערג און
בעהאַלטען זיך אין וואַלקענס ליכט. ער שטייגט אויף זיי און באַדט
זיך אין די טונקעלע נעכט אין וואַלקענס ליכט. מאַמע, טו מיר אַן
מיין חופּה-קלייד, פלעכט מיר די צעפּ! איך האָב מיין חתן געזעהן,
ער איז פון גאָט אויסגעוועהלט. הערט די שופרות, זיי בלאָזען פון
נאָהענט און פון ווייט. איך האָב איהם אויסגעוועהלט, שבתאי הייסט
זיין נאָמען, איזמיר הייסט די שטאָדט.

נתן עזתי.

איהר הערט, יודען? שבתאי הייסט זיין נאָמען, איזמיר הייסט די
שטאָדט. — א נביאה, א נביאה איז אויפגעשטאָנען.

דער יונגער מאן

פאלט צו דר'ערד.

דורך אזוי פיעל דורות האָסטו געשוויגען, יעצט רעדסטו דו צו
אונז, יעצט האָסטו דו אונז דאָס וואָרט געשיקט! אָ, זיי געלויבט
זיי געלויבט!

נתן עזתי.

שווייגט, יודען! זעהט, די נביאה קוקט ערגיץ וואו מיט די אויגען,
ווידער האָט זיך צו איהר גאָט בעוויזען, — שווייגט, זי איז עפעס
מבשר.

שרה.

איך זעה אַ לאַנד — טאָל און באַרג ליגט אויסגעשפרייט, ווי אויף
גאָטס האַנד. יעדעס זעמדעל איז פון גאָט געקושט, יעדע וועלט
האָט איהר שטערן איבערן לאַנד שטעהן, יעדע נשמה דארף
איהר ליכט, און זיי טוליען זיך צו איהר ברוסט און וואַשען זייער
ליכט אין איהר לופט. אויף דעם באַרג ציון שטעהט ער, און די
גאַנצע וועלט זאמעלט זיך אונטער זיין באַרג איין, און ער לייזט
אויס און דערהויבט — משיח איז זיין נאָמען, ציון הייסט די
שטאָדט.

נתן עזתי.

משיח איז זיין נאָמען, ציון הייסט די שטאָדט... יודען! משיח קומט
צו געהן. — די חבלי משיח זענען דאָ! יודען! א נביאה איז געקומען

צו אונז! צו שרה'ן. זאָג, נביאָה, וואָס זאָלען מיר טון? וואו האָט
זיך משיח בעוויוזען?

שרה.

הערט איהר נישט זיין שטים רופען? איבער ימים שווימען שיפען.
איבער שטעגען, איבער וועגען, פון לענדער און פעלקער קומען
יודען צו געהן, מיט ליכט בעגאָסען, אין הייליגקייט דערהויבען, אין
גאָטס געצעלט אַריין.

דער עולם

צווישען זיך.

משיח איז זיין נאָמען, ציון הייסט דאָס לאַנד...

נתן עזתי.

און ווער ביסטו?

שרה.

איך בין משיח'ס פֿלה, צו אייך געשיקט, איך זאָל אייך צוזאָמען-
נעמען און צו איהם פיהרען. זעהט, מיינע הענד זענען שען, מיינע
האַר גיסען זיך אַראָב, ווי אַ קוואַל וואַסער איבער מיין לייב. —
קומט מיט מיר, משיח איז געקומען! דאָס געזעץ איז אויפגעגעבען,
עס איז שוין נישט מעהר דאָ קיין „יאָ“ און קיין „ניין“, אַלץ איז
פריי. אייערע נשמות זענען אַרויס פון דער קנעכטשאַפט; אייערע
קערפערס, געבונדען מיט די רצועה פון געזעץ, זענען אַרויס
פרייע, קומט און קושט אויף די ליפען מיר, — איך בין צו אייך
געשיקט צו טויטען דאָס געזעץ און צו בעפרייען דעם ווילען.

ערשטער מקובל

רוקט זיך אָב.

אַ שטן רעדט פון איהרע ליפען אַרויס, איך וויל נישט זיין דער-

בלי. — רוקט זיך אָב.

אַ צווייטער

אויך מיין חלק נישט מיט זיי.

נתן עזתי.

פיהלט איהר דען נישט, אַז משיח איז געקומען? זי איז געשיקט

צו אונז אַרײַנצוברענגען אונז אין העכערן גײסט—צוזאַמען צו בע-
 העפטען לײב מיט לײב, כדי דורך דעם אונזערע נשמות גאַנצע צו
 מאַכען. די גאַנצע וועלט איז אײנס, מיר זענען פּעראַייניגט אין
 אײן יחוד. אַלץ איז מיט אַרײַן. און די חיות און די בהמות זע-
 נען אויסגעלייזט געוואָרען און האָבען צוריק געקראָגען זײער
 גאַנצקײט. מיט אונז זענען זײ פּעראַייניגט געוואָרען. די גאַנצע
 ערד, יעדער יחיד איז געוואָרען צו אײן גרויסען אחד. און זײן
 כּלה האָט אונז דער משיח געשיקט צו פּערבינדען אונז אין דעם
 „אחד“, אַז מיר אַלע זאָלען זײן אײנס. געשטאַרבען איז דאָס אַל-
 טע געזעץ, וואָס האָט אָבגעשײדט יעדען בעזונדער און צעטיילט.
 מיר זענען אַלע געווארען צו אײנס—בעהאַפטען דורך איהר. טאַנץ
 פאַר אונז, משיח'ס כּלה, נעם אונז אַלע צונױף!—קומט, יודען, מיר
 זײנען פּרײַע, דער אָסור איז מותר—די שטריק אױפגעלאָזט. טאַנץ
 פאַר אונז, משיח'ס כּלה און בעהעפט אונז אײנאַינעם! קומט
 לאָמיר זיך אָן איהרע הענד אָננעמען! קומט, לאָמיר זיך אָן איהרע
 האַר בעהעפטען, אָנריהרען זיך אָן איהר לײב און קריגען פון איהר
 ליכט! רײהר אונז אָן, בעגיס אונז מיט דיין שײן, בעהעפט אונז
 צוזאַמען! משיח'ס כּלה, טאַנץ פאַר אונז—רײס דאָס קלייד פון
 דיר, צײג אונז דיין לײב, שיק די שטראַלען פון דיין קערפּער
 אַרויס, פון דײַנע ברוסטען, פון דײַנע האַר, און בעהעפט אונז אײ-
 אײנעם; טאַנץ פאַר אונז, משיח'ס כּלה, אָט אַזױ—יודען! העפט זיך
 אָן איהר, זי פאַראײניגט אונז אין אײן יחוד!

שׂרָה טאַנצט פאַר זײ, זײ רײסט דאָס קלייד פון זיך—רײהרט יעדעס מאָל אַן אנדערן און
 מיט איהרע האַר. אַלע בעהעפטען זיך אַרום איהר און זי טאַנצט פאַר זײ אין מיטען ראָד.

פאַר האַנג.

צווייטער אקט.

ערשטער בילד.

אין קאאירע. אין סאלאן ביים סאריף-באשי יוסף-
רפאל, איינגעארדענט אין רייכען אריענטאלישען
סטיל. די ווענט בעהאנגען מיט רייכע דיוואנעס,
אויסגעהאטען אויף זיי סצענעס פון „רות“ און
„שיר השירים“. עס שטעהט א מיסטישער טרוין.
אויף דער טרעפ, וועלכע פיהרט ארויף צו איהם,
זעקס לייבען פון איין זייט, זעקס לייבען פון
דער צווייטער זייט. רעכטס נתן הנביא, לינקס
יהושפט המופיר. ארום איהם אויף דיוואנען גבי-
אים און גביאה'טעס, יונגע און אלטע, מענער
און פרויען, מיידלעך און בחורים. הינטער זיי
צוויי שבת-גוים, מיט ליכט-שערער אין די הענד.
אויף א הויכער גאלעריי זיצען פרויען.

שמואל פרימו

צו באשי יוסף רפאל.

גליקליך ביסטו, נגיד, וואָס דו האָסט זוכה געווען, אין דיין הויז
זאָל דער מלך-המשיח זיין חופה זיך שטעלען, מיט זיין געליעבטער
כלה, גאָטס טאָכטער, די תורה.

באשי יוסף רפאל.

איך דאָנק און לויב זיין נאָמען פאַר דעם כבוד, וואָס ער האָט מיר
אַנגעטאָן. דער סולטאַן האָט מיך פאַר זיין הויף-קאָסירער געמאַכט,
מיך מיט גענאָד בעשאַנקען. דאָך ווי קומט דאָס צום כבוד, וואָס
אונזער מלך-משיח האָט מיר געוויזען—אונטער מיין באלקען זיין
כלה אונטער דער חופה צו פיהרען?

שמואל פרי ז.

דיינע זיהן וועט ער זיך פאַר קיניגען מאַכען.—וואָסער אויף זיינע
הענד צו גיסען. דיינע טעכטער האָט ער אינאיינעם מיט זיינע
צוויי געוועזענע פרויען, וואָס האָבען זוכה געווען זיין קלייד צו
בעריהרען, פאַר די פּרינצעסען פון זיין כלה, דער תורה, בעשטימט.

באשי יוסף רפאל.

מיינע אוצרות האָב איך איהם געעפענט, מיינע געלדער, מיינע פאַ-
לאַצען. שיקט שלוחים אויף דער גאַנצער וועלט, וואו יודען זענען
פערשפּרייט, זאָגט אָן די גליקליכע בשורה, אַז גאָטס כבוד האָט
זיך איבער אונז געוויזען.

שמואל פרימו.

שלוחים האָבען מיר געשיקט, בריעף האָבען מיר צעשפּרייט, זעהט
נגיד, אומעטום. מען האָט געוואַרט אויף זיין וואָרט—ווי אויף אַרעגען
נאָך זון, ווי אַישועה נאָך אומגליק. זעה, וואו זיין וואָרט האָט
דערגרייכט, איז זיין גייסט געקומען איבער יונג און אַלט, איבער

קינד און קייט—ער ווייזט אויף די נביאים—און זיי האָבען נביאות
געזאָגט, אז זיין קיניגרייך איז געקומען.

באשי יוסף רפאל.

געלויבט זאל זיין גאָטס נאָמען אויף אייביג!

שמואל פרימו

ווייזט אויף די שבת-גוים.

און אויף גוים, וואָס ניט פון יודען קומען זיי אַרויס, האָט ער אויך
פון זיין גייסט אָבגעטיילט, צו מאַכען ווייזען די פעלקער זיין מאַכט
און זיין פּראַכט, און מבשר צו זיין זיין נאָמען צו די פעלקער,
וואָס זענען אונטער'ן הימעל. ווענדט זיך צו די נביאים. אַ, איהר
הייליגע קינדער פון נביאים! ווייזט אונז דעם וועג, אין וועלכען
מיר זאָלען געהן, און דאָס ליכט, אן וועלכען מיר זאָלען זיך
האַלטען.

די נביאים

זינגען.

ער איז אונזער האַר, ער איז אונזער מלך, ער איז אונזער היילער,
שבתאי צבי, דער מלך משיח!

באשי יוסף רפאל.

געלויבט איז ער אויף אייביג, וואָס ער האָט נישט אָבגעטאָן פון
אונז זיין חסד, פערפאַלען אונז צו לאָזען צווישען די גוים! דאָך
וואו איז דער קיניג משיח? אַלץ איז שוין גרייט.

שמואל פרימו.

ער איז מיט זיך אַליין פאַר דער חופּה, אין הייליגקייט, מיט גאָט
זיין פאָטער.

אברהם היכני

דערהויבט זיך פּלוצלונג און רופט אין דער טיר, וואו שבתאי צבי איז:

עס איז געקומען די צייט, געה קיניג-מאַן,

שטעל דיר דיין חופּה-שטאַנג,

דעך דיר דיין חופּה-פאַרהאַנג,

מאָך דיר דיין בעט גרייט!—

אַלץ איז צו דער חתונה גרייט.

עס ווערט שטיל צווישען עולם, די נביאים מיט די נביאה'טעס זעצען זיך אויף זייערע
ערטער און זינגען.

נביאים, נביאה'טעס.

בלאָזט מיט שופרות פון נאָהנט און ווייט!
עס קומט דער, וואָס איז פון גאָט אויסגעוועהלט.
ער איז אונזער האָר, ער איז אונזער מלך,
ער איז אונזער היילער, שבתאי צבי, דער מלך המשיח!

עס הערט זיך שופרות בלאָזען. פון דער טיר קומען אריין זיבען בתולות, אלע אין
ווייסען אָנגעטאָן, צווישען זיי רחל און לאה, אין דעם סטיל פון יודיש-בוכאריש אָנגעטאָן.

די מידלעך

זינגענדיג.

קומט אַרויס און זעהט,
טעכטער ציונ'ס,
שלמה דעם קיניג
אין דער קרוין,
וואָס די מאַמע האָט איהם אָנגעטאָן,
אין זיין חתונה-טאָג,
אין זיין פריידען-טאָג.

עס קומט אריין שבתאי צבי, אין ווייס-אַטלאַטען געוואנד, אין אַ ווייסען מיט גאָלד
געשטעפטען טורבאַן אויפ'ן קאָפּ, און זעצט זיך אויף זיין טרוין. עס הערען זיך שופרות
בלאָזען. עס קומען אריין זיבען בחורים, אין שוואַרצען סאַמעט אָנגעטאָן, בעפוצט מיט
גאָלד, און זינגען.

די בחורים

זינגען.

שען איז זיין פריינדין,
ווי אַ טייבעל אין שפּאַלט פון שטיין.
איהרע האָר ווי סטאַדעס שאָף—
קייקלען זיך פון די בערג גלעד אַראָפּ.
איהרע ציין—ווי געוואַשענע שעפּסען,
פון באַדען קומען זיי צו געהן.
איהר האַלז, ווי דוד'ס טורעם.

איהרע ברוסטען—הינדען-צווילינג, וויידען זיך אין די רויזען.

נאך זיי געהט א בתולה, אין ווייסען אַנגעטאָן, און טראַגט אַ גרויסע ספר-תורה, בעפוצט מיט אַ גרויסער גאַלדענער קרוין, אַ גאַלדענעם ברייטען שער אויף דעם שוואַרצען סאַמעט-מאַנטעלע, וואָס איז מיט שטערן בעזעצט. זעצט זיך מיט'ן ספר-תורה געבען שבתאי-צבי.

אברהם היכיני

שטעלט זיך פאר שבתאי צבי און זאָגט איהם.

חתן משיח! אַזוי טוט גאָט זאָגען: איך האָב חרוב געמאַכט מיין בית-המקדש, מיין קדשי-קדשים צעשטערט. און מיט אַיך בין איך אין גלות פערטריבען. — און איך האָב געוואַרט אַלע טעג, ווען וועט קומען דער מענש, וואָס וועט אָננעמען מיין שטעל, — ווי איך איבען, אַזוי ער אונטען, גאָט אין מענשליכער געשטאַלט, און מיך און וועלט פון גלות אויסלייזען. אין שבתאי צבי מיין זוהן האָב איך געזעהן דעם מענש, זאָגט גאָט. איהם דערהויב איך און מאַך איהם צום הייליגען-קיניג, צום ערהויבענעם מענש. און איך פער-קניפ מיך מיט איהם און פערבינד מיך מיט איהם אין הייליגען באַנד. און גיב איהם מיין טאַכטער, די תורה, צום מאַן. און ער זאָל זיך בעהעפטען אָן איהר און זאָל זי טון ווי אַ שטעמפעל צו זיין האַרץ, ווי אַ ברודער צו זיין שוועסטער, וואָס האָבען געטאַן זויגען פון איין מוטער-ברוסט, וואָס ער טרעפט זי אין גאַס און טוט זי קושען, אין שעמט זיך נישט.

מען שטעלט אין מיטען סאַלאַן אַ חופה מיט גאַלדענע שטאַנגען און אַ ליכטיגען פאַרהאַנג. שבתאי צבי געהט פון זיין שטול אונטער דער חופה אַרונטער. ביי זיין געהן בלאַזען די נביאים אין די שופרות, די מוזיק שפילט, די זיבען מיידלעך, וואָס געהען ספראויס, זינגען.

די מיי דלעך.

שען איז דער קעניג שלמה אין זיין חופה-קלייד,
אין טאַג פון זיין פרייד!
אַ זינגט,
אַ זינגט, הימעל און ערד, זינגט איהם אַקעגען
צו זיין חופה-גאַנג!
דער חתן-קיניג פיהרט זיין כלה

אונטער זיין חופה-האנג.
די שטאנגען געהאקט פון בוקסען-בוים,
דער פארהאנג געוועבט פון שטראלען-ליכט,
זיין געלעגער געוועבט מיט
ירושלים'ס טעכטערס ליעבע.

שבת אי צבי שטעהט אונטער דעם פארהאנג. די שופרות בלאזען. די זיבען בחורים
געהען פאראויס, זינגענדיג. דאס מיידעל מיט דער תורה נאך זיי.

די בחורים

זינגען.

א הייליגט און לויבט
זיין נאמען ברייט
אין טאג פון זיין פרייד!
גאטס טאכטער איז די כלה זיין,
גאט איז דער מחותן אליין.

דאס מיידעל גיט איבער די תורה שבתאי צבי, וועלכער נעמט זי אויף דער האנד.
דאס מיידעל געהט אָב. עס בלייבען שטעהן, אין צוויי רייען אויסגעשטעלט, די זיבען
בחורים, די זיבען בתולות ארום די נביאים. פון דער טיר, פון וואנען שבתאי צבי איז
אריינגעקומען—קומט אריין א פראצעסיע פון קליינע קינדער, יונגלעך און מיידלעך,
האלטען זיך ביי די הענד, אין א לאנגער רייע. טייל האלטען לאנגע לולבים אין די
הענד און שאקלען זיי אויף אלע זייטען.

שבת אי צבי

נעמט דעם ספר און דערהויבט עס אין דער הויך. זאגט הויך אויפ'ן קול.

איך בין דיך מקדש צו מיר אויף אייביג. און איך בין דיך מקדש
צו מיר מיט די פיר מדות: רעכט, דין, גענאָד און דערבאָרימונג.
און איך בין דיך מקדש צו מיר מיט אמונה. פון די נביאים פאלען
טייל אויף דער ערד און זאָגען נביאות.

אַ טייל.

א, איך זעה ליכט!—וועלט און וועלט גענעהנט זיך צוזאמען,
הימעל געהט אַראָב צו דער ערד, ערד צו הימעל,
ים צו לאַנד, לאַנד צו ים,
נשמה צו נשמה, מענש צו מענש!

אלץ איז זיך משדך אין פערבאנד,
אין אייביגען באנד, אין אייביגען באנד!

שבת אי צבי

צמט די ספר-תורה אין דער הויך.

איך האָב מיר גאַטס טאַכטער אויסגעוועהלט—די הייליגע תורה!
מיט איהר וועל איך מיך פערבינדען צום אייביגען באנד, איהר
ליעבע וועל איך היטען. אין איהרע וועגען וועל איך געהן, צו
הייליגען זיך אין איהר הייליגקייט. און איך בין משפיע אויף דער
וועלט פון איהר הייליגקייט. די הימלען זאָלען צוריק קריגען זייער
ליכט און פראַכט, און די ערד זאָל דערהויבען ווערען צום הימעל
אויף, זיי זאָלען קענען שען ווערען אין איהר הייליגקייט. און ענ-
דען זאָל דאָס שלעכטס ביים מענש. גאַנץ מאַך איך זיין נשמה.
ערהויבען מאַך איך זיין גייסט, אַז ער זאָל קענען שען ווערען אין
איהר הייליגקייט, אַז אַלץ זאָל דינען צו איהר און זיין אין איהר,
און זי אין אלעם. אָמן.

אלע

אָמן!

עס דערהערט זיך פלוצלונג פון דרויסען אן אַנקומען, ווי גאַנצע היילות זעלנער וואָלטען
אַנגעקומען. וועגען פֿאַהרען, פראַכטען ברעכען, קיה אַקסען שרייען. פֿערד קאַפֿיען. מענ-
שען רופען, שאלען. דאָס אַלץ ווערט איבערגעהילכט פון אַ שאַלענדיג ווילדער מוזיק פון
שופרות, טראַמפֿיטען און פויקען.

נתן עזתי

פאלט אריין מיט רעש.

אַ הייליגער קיניג, משיח פון יעקב! דיין וואונדער איז געקומען,
דיין וואָרט איז געשעהן! זי קומט צו דיר, דיין קיניגין, מיט
פראַכט און אין שענקייט! פלאַמען ברענען אין איהרע אויגען,
פלאַמען ברענען אין איהרע האָר. און איהר פייער האָט הערצער
דערוואַרימט. פון שטאַדט צו שטאַדט, פון לאַנד צו לאַנד איז זי
געגאַנגען, האָט אַנגעזאָגט און מבשר געווען דיין אויפשטעהן, וואו
זי איז געקומען. — און מתים זענען מענשען געוואָרען. איהר
וואָרט, איהר פלאַם — האָט שטייב פון הערצער געשיט. זי קומט
צו דיר, דיין קיניגין, דיין אויסגעוועהלטע, פון גאָט בעשטימט! —

וואו זי איז געקומען — האָט זי מיט איהרע הענד, ווי הויפענס, דאָס פּאָלק צוזאַמענגענומען. איהר אויג האָט געפלאַמט, איהרע האַר האָבען געצויגען, און געגאנגען איז דאָס פּאָלק נאָך איהר, ווי נאָך ליכט נאָך, ווי נאָך רעגען נאָך. דעם הימעל האָט זי זיך אונטערטעניג געמאַכט. דונער און בליץ האָבען צו איהר געדינט. — דיין וואָרט אין איהר מויל איז צו גאָט געוואָרען, און עס האָט וואונדער געוויזען. — און זי האָט דאָס פּאָלק אונטער דיינע פענס-טער פון דיין געצעלט צוזאַמענגענומען, זי איז דיר צו דינען גרייט... אַט קומט צו דיר דיין קיניגין, זעה, פון גאָט דיר בע-שטימט, אין פּראַכט און שענקייט!

דורך דער באַצער סצענע הערט מען פון דרויסען אַ בעשטענדיג רושען און זינגען פון דעם לאַגערענדען פּאָלק.

אין דער טיר ווייזען זיך צוועלף בחורים, אָנגעטאָן אין שוואַרצע סאַמעט-פלאַשען. אין און מיטען זיי שרה אין אַ שווער, לאַנג, שוואַרץ סאַמעט קלייד, בעזעצט מיט גרויסע גאַל-דענע שטערן. צום ראַנד פון קלייד איז בעהעפט אַ ברייטע, גאַלדענע עטרה, פון וועלכער עס ווייזען זיך אַרויס באַרוויסע פיס. אויפ'ן שטערן אַ זילבערנע בלעך. אויפ'ן האַרץ אָנגע' האַנגען אַרײַן אַ גאַלדענער קייט אַ ברייטע בלעך, אויסגעזעצט מיט בריליאַנטען און פּערל די נעמען פון די צוועלף שבטים.

שרה.

זעהט אייער קיניג און גאָט! זי וואַרפט זיך צו שבתאי צב'ל'ס פיס און קושט דעם זויס פון זיין קלייד. אַ דעקט'ס מיר די האַר צו, איך האָב מיין קיניג געזעהן! זי ווייזט מיט דער האַנד. קומט און זעהט אייער האַר און קיניג!

שבתאי צב'י.

איך האָב דיך נישט געזעהן ביז איצט, נישט אין מיין נשמה, נישט אין מיין גייסט. ווער ביסטו דען?

שרה.

איך קום פון דיר, און בין אין דיר, מיין נשמה מיט דיינע איין צווייגען-פאַר. דו — דאָס לעבען, איך — דער טויט; וואָס איז מצוה אָהן זינד? מיר האָבען ביידע פון איין ברוסט מילך געוויגען. און איך

בין געקומען צו מיין נשמה-פאָר, טויט און לעבען, זינד און מצוה
מישען.

שבתאי צבי

דערמאָנט זיך.

איך האָב מיט דיר דעם באַנד צעריסען, מיין ערדישעס פון מיר
געוואָרפען, אָבגעשניטען און אויסגעראָט די וואָרצלען, וואָס בינ-
דען אונזערע נשמות צוזאַמען. ער וויינט אויף די תורה. זי איז מיין
כלה-פאָר, מיט איהר האָב איך זיך פערבונדען.

שרה.

דו האָסט זיך נישט געקאָנט פון מיר בעפרייען, דו בענקסט נאָך
מיר, נאָך שטעקען אונזערע נשמות ביידע טיף אין וואָרצעל צו-
זאַמען.

שבתאי צבי.

איך האָב מיך בעפרייט, דאָס מענשליכע פון מיין לייב געריסען
און בין צו גאָט געוואָרען.

שרה.

וואָס איז גאָט אָהן מענשליכען?—ניין, עס קוקט דאָס מענשליכע
פון דיין אויג, און דו בענקסט דערנאָך. דיר שמעקט טאָל און
באָרג, און די זון, ווען זי געהט אויף, און דער טוי, ווען ער פאלט.
ווער האָט דיר דאָס פאָלק געזאַמעלט אונטער דיין פענסטער?
דער מענש. ווער האָט זיי דאָרשטיג געמאַכט נאָך דיין וואָרט?—
דאָס מענשליכע. מיין אויג האָט זיי געברענט, מייע האָר האָט זיי
געצויגען. מיט מיין תאוה האָב איך זיי צוזאַמענגענומען, ווי זאָנ-
גען, און צו דייע פיס דיר געלעגט. מיר זענען מענשען, פון איין
פאָר קומען מיר אַרויס— דאָס בלוט רינט אין דיין האַנד און
מיינער.

שבתאי צבי

הויבט זיך אויף און רופט.

אַברהם היכיני, מיין נביא שמואל פרימו, מיין מזכיר!

אברהם היכיני און שמואל פרימו.

בעפעהל, האר, מיר זענען דא!

שבת אי צבי.

געהט ארויס און צעטרייבט דאָס פּאָלק פון הינטער מיין פענס-טער! איך וויל קיין פּאָלק, וואָס איז געקומען צו מיר, געצויגען פון תּאוה-קראַפט, געברענט פון אויג און האַר. ער גיט איבער די ספר-תּורה. געהט ארויס צום פּאָלק, דערהויבט די תּורה איבער איהם. זי זאָל מיר דאָס פּאָלק רופען, געלויטערט אין איהר הייליג-קייט, געהען זיי נאָך איהר הימעל-ליכט, אין איהר געטליכען וועג. איך בין צו גאָט פון יעקב געזאלבט, איהם וויל איך דינען, אָן זיין תּורה וויל איך מיך בעהעפטען.

שרה

צו אברהם היכיני און שמואל פרימו.

קומט צום פּאָלק — זאָלען מיר זעהן, נאָך וועמען וועלען זיי נאָכ-געהן, נאָך וועמענס קראַפט זיי וועלען געצויגען ווערען: נאָך איהר, — אָדער נאָך מיר. זי איז הייליג אָבער טויט! ריין — אָבער שווייגט. נאָך מיר געהט נאָך דאָס פּאָלק, פון מיין פלאם געצויגען, נאָך מיין זינד געבענקט... לעבט עס אין מיין טויט.

אברהם היכיני און שמואל פרימו געהען ארויס מיט דער תּורה.

שרה געהט ארויס נאָך זיי.

פון דרויסען הערט מען, ווי דאָס פּאָלק שאַלט.

שבת אי צבי

דערהויבט די הענד צום הימעל, פּערגלייט די אויגען.

איך בין מיט זיי. איך הויב זיי אויף, איך לייטער זייערע נשמות — שטייגט אויף, שטייגט אויף! — איהר זאָלט קענען דערהויבען ווערען — זי ציהט אַראָב. — זייערע נשמות זענען שווער, פּער-פּלעקט, עס ציהט זיי נאָך דער ערד. — דאָס פּאָלק איז מיט איהר, נויגט צו איהר. זיי געהען נאָך איהר, עס ציהט זיי איהר זינד... ווי וואַלקענס בליי, נידערן זיי אַראָב אין איהר ים... עס ציהט זיי איהר טויט... עס פלאַמט זיי איהר אויג... איך וועל אייך הויבען... איך וועל אייך רייניגען... צום הימעל וועל איך אייך נעמען... איך

רוף אייך מיט גאָטס וואָרט... איך וועל אייך גאָטס לויטערקייט
צייגען... איך וועל אייך אין די הימלען פיהרען! ... ניין, זיי הערען
נישט... זיי ווענדען אָב זייער קארק פון גאָטס וואָרט, צו זיי גע-
ווענדט... און געהען נאָך אויגען-גלאַנץ... — נאָך האַרצען-לוסט.

ע ר ש ט ע ר נ ב י א .

איך זעה, ווי עס פאלען אַראָב מחנות נשמות, שוואַרץ ווי נאַכט,
פון הימעל אַראָב, אין כף הקלע אַריין.

צ ו י י ט ע ר נ ב י א .

איך זעה, די זכיות געהען, ווי ליכט אין הימעל אויף, די שערין
ווערען פערשלאָסען, און די ערד פאלט... פאלט...

ד ר י ט ע ר נ ב י א .

די הימלען ווערען דערהויכט און בעלעגט, אין שווער און פינסטער
ווערט די ערד, און סמאל צעשיקט זיינע שדים שוואַרץ ווי נאַכט,
און זיי פאנגען נשמות פערבלאָנדזשעטע און תפלות געפאלענע...

אַ ב ר ה ם ה י כ י נ י א ו ן ש מ ו א ל פ ר י מ ו

קומען אַריין צו לויפען.

דאָס פאָלק געהט איהר נאָך, ווי אַ ליכט, — זי איז זייער וועג,
זייער וואָרט!

ש ר ה

קומט אַריין, געהט צו צו שבתאי צבי, קוקט איהם שטאַלץ אין די אויגען.

דו געהערסט צום מענשליכען.

ש ב ת א י צ ב י .

איך בין אַ קנעכט צום גאָט פון יעקב, אָן זיין תורה וויל איך מיך
בעהעפטען...

ש ר ה

דו ביסט נישט דער דינער פון געטער-הימלען. דו ביסט דער מענש-
גאָט! די הימלען זענען צו גאָט — די ערד, די ערד איז צום
מענש איבערגעגעבען געוואָרען. דו האָסט די מאַכט, דו ביסט דער
האַר, אונזער גאָט אויף דער ערד. דיר וויל מען דינען, און דו האָסט
איבער אונז די קראַפט און מאַכט!

די נביאים

קניהען צו דער ערד.

דיך האָט מען געגעבען צו אונז צום מענש-גאָט, אונזער קיניג און בעשעפער! געלויבט זאָל זיין דיין נאָמען אויף אייביג, אָמן סלה!

שרה

צו אברהם היכיני און שמואל פרימו.

דו מענשען-נביא, בעט צו דיין גאָט, לאָז ער אונז פון געטער-הימלען בעפרייען! ער איז דער מענשען-גאָט. זעהט — דאָס פאָלק איז הינטער זיין פענסטער פערזאָמעלט און וואַרט אויף דיין וואַרט. עס וויל נישט צו געטער דינען, עס וויל צום מענשליכען לעבען.

אברהם היכיני

קיהט פאר איהם,

געלויבט און געהייליגט זאָל זיין דיין נאָמען, אונזער גאָט און אונז-זער האַר, אויף אייביג, אָמן! אזוי ווי די אַלטע הייליגקייט איז געזעצט איבער די הימלען אין דער הויך, אזוי ביסטו, הייליגער קיניג, געזעצט איבער דער ערד אונטען. דו ביסט גאָט אין מענש-ליכער אַרט, אין מענשליכער געשטאַלט, אין דיין קומען איבער אונז, קומט די וועלט צום ריכטיגען בעשטאַנד. אין דיר איז די קראַפט אונז צו בעפרייען פון געזעץ און דין, — דו האָסט די מאַכט, בעפריי אונז פון געזעץ!

שמואל פרימו

בעהט צו, פאלט פאר שבתאי-צבי.

דאָס פאָלק האַרט פאַר די פענסטער פון דיין געצעלט, און וואַרט אויף דיין בעפרייאונג. וואָס זאָל איך זיי זאָגען?

שבתאי צבי

געה אַרויס און זאָג זיי, אז איך בין אַ קנעכט צום גאָט פון יעקב, צו איהם זאָלען זיי דינען.

שרה

דורך איהר אָדער דורך מיר! זי ווייזט אויף דער תורה. זי האָט אונז געבאָט און געזעץ געגעבען, האָט אונז צייכען געקריצט און וועגען

געשטעלט, „ניין“ און „יא“ אונז געזאגט, אין צוימען אונז אַרומ-
געצוימט, און אונז פּערווערט און אונז פּערפּאַטען וועגען און
לעבען. בעפריי אונז פון געזעצען און וועגען, דורך פּרעמדע גע-
טער אונז געגעבען! דו קענסט אונזער ווילען, דו ווייסט אונזער
האַרץ. אונזער בלוט — דיין בלוט, אונזער בענקען — דיין בענקען.
דו זאָג דיין וואָרט, און צעשטער און צעברעך די צוימען, וואָס
מען האָט אונז אַרומגעצוימט מיט זיי! און צעפיהר און צעלעג די
געזעצען און די דינים, פון פּרעמדע אויף אונז געלעגט! צערייס
די רצועות, פון גאַטס קנעכט אויף אונז געבונדען! שטיל. ווער
שטעהט צווישען מיר און דיר? זי ווייזט אויף די תורה. — אַ געזעץ,
אַ וואָרט, פון אַ פּרעמדען גאַט געזאָגט, וואָס מיר קענען איהם
נישט, וואָס ער וואוינט אין די הימלען אין דער הויך. אין מיר
האַסטו די זינד, טויט, פּערדאַרבונג, תשובה און תּחית-המתים,
ברגז און חבר, אַליין און מיט, איך וויל און וויל נישט; איך
צעוואַרים דיין לייב, ווי אַ זון, און בין קאַלט — ווי אַ שטיין. קלייב
אויס, דו מענשען-גאַט, צווישען מיר און איהר!

שבת אי צבי

שטעהט אויף פון זיין שטול, בלייבט אַ לאַנגע ווילע שטעהן, קלערט.

דורך מצוה אָדער דורך עברה? דורך לעבען אָדער דורך טויט?
וואָס איז די מצוה אָהן דער עברה? וואָס איז דאָס לעבען אָהן
דעם טויט? — הייסט עס אויסלייזען נאָר, פּדי צו געטער-קנעכט
ווערען, פון זיך דאָס מענשליכע בעפרייען — נאָר בכדי פונם געט-
ליכען אויף זיך דעם יאָך צו נעמען. איהר קענט נישט דעם מענ-
שענס האַרץ, פּערהוילען איז עס פון אייך, ווי אַייערס פון אונז.
איך בין מענש, ווי זיי, אין מיין ברוסט וואוינט ווילען, אין מיין
אָדערן — בלוט! ווילען — מיר טוען נאָר אונזער פליכט!

שרה

קוקט איהם אין די אויגען שטאַרק, שטיל:

זיי אַ גאַט, דו מענש!

שבת אי צבי.

נתן מיין נביא, יהושפט מיין מזכיר! געהט אַרויס צום פּאָלק און
זאָגט, שרייבט'ס בריעף און צעשיקט'ס יעדען לאַנד און לאַנד, יעדע

שטאַרט און שטאַרט, וואו דעם קיניגס וואָרט וועט דערגרייכען. איך, אייער גאָט און הייליגער קיניג, שבתאי-צבי, געזעצט אויף דער ערד אונטען, ווי גאָט אין די הימלען, לאָז אויף יעדעס געזעץ און געבאָט, צעברעך יעדען צוים און שטאַנג, בינד אויף יעדען באַנד און פערבאָט, אויף אייך געבאָטען, אויף אייך געגעבען פון אַ פּרעמדען גאָט, פון גאָט פון הימעל. איך, אייער גאָט שבתאי-צבי, געזעצט אויף דער ערד, ווי גאָט אויפ'ן הימעל, לייז אייך אויס צו אייביגער אויסלייונג און בעפריי אייך צום אייביגער פרייהייט, און צערייס יעדען באַנד, אויף אייך געבונדען. איך נעם אייערע טרויער-טעג און מאַך זיי אייך צו פריידען-טעג, — עס איז נישטאָ קיין „יאָ" און „ניין" אויף אייך. נאָר, דער צוויי און צוואַנ-ציגסטער טאָג פון דעם חודש תמוז, דער טאָג פון שלום מאַכען צווישען גאָט, אייער גאָט, מיט זיין קיניגין, די שכינה, שרה, די טאַכטער פון ישי—דער טאָג זאָל אייך זיין הייליג, הייליג, מיט קיין מלאכה זאָלט איהר איהם ניט שטערען, נאָר פּרעהען זאָלט איהר זיך דעם טאָג, מיט געזאַנג און ליד; ליכטיג זאָל זיין אין אייערע געצעלטען אין דעם טאָג, וואָרום עס איז דער הייליגער שבת, דער גרויסער שבת פון אייער קיניגין, שרה, די טאַכטער פון ישי.

די נביאים

פאלען צו דער ערד.

געלויבט זאָל זיין גאָט, אונזער גאָט-מענש, אונזער הייליגער קיניג, אונזער דערהויבענער מענש, וואָס ער האָט געעפענט די שטריק פון אונזערע זינד, ערלויבט דאָס פערבאָטענע, אויפגעבונדען דאָס גע'אַסר'טע, און צעשטערט דאָס געזעצטע און אויסגעקריצטע, פון היינט-מאָל אָן ביז אייביג, אמן!

נתן און יהושפט געהען ארויס.

שרה

פאלט איהם צו זיינע פיס.

פון דרויסען הערט מען שופר בלאָזען, דאָס פּאַלק שאלט.

צווייטער אקט.

צווייטער בילד.

אין באליפאלי אין פעסטונג „מגדל עוז“ א צי-
מער, פעהרילט אין א טיפען טונקעלן שאַטען,
בעלויכטען דאָ און דאָרט מיט קליינע אייל-לעמפ-
לעך, וועלכע הענגען אין דער הויך. אין די ווינק-
לען שטוב ברענט זיך אין פליס וויירויד, פון וועל-
כען עס שטייגען אויף גאנצע וואַלקענס רויך און
שוועבען אין דער לופט אַרום איבער מענש און
קאַפּ. אויף אַ טונקעלן זיץ רוהט שרה, געהילט
אין אַ טונקעלן שלייער, אַ קרוין אויף איהר קאַפּ.
געבען איהר זיצט שבתאי צבי. אַרום — די
„זעקס רעהרען פון דער מגורה“ : אברהם
היכני, שמואל פרימו, מרדכ חסיד, מתתיהו
אַשפּנזי, באַשי יוסף רפאל, נתן עזתי, מקובלים,
נביאים און ערהויבענע. צווישען זיי רחל און
לאה, וועלכע שטעהען פון ביידע זייטען געבען
שרה'ן.

אלע

קניהען און בויגען זיך פאר שבתאי צבי.

געלויבט איז אונזער גאָט, געלויבט איז אונזער האַר, דער היילי-
גער קיניג, דער ערהויבענער. מענש פון היינט ביז אייביג!

שרה

שטעהט פאר איהם.

עס גענעהנט דאָס יאָהר פינף טויזענד פיר הונדערט און אַכט,
פון גאָט בעשטימט, אין זיין הייליגען „זהר“ אָנגעזאָגט—דיין מלוכה
איז נאָהנט, דיין הערשאַפט איז נאָהנט, דיין הערשאַפט קומט. דו
וועסט קומען איבער זיי, ווי אַווינט, דו וועסט זיי אין דיין וואָל-
קען-קנאה אויפּעסען.—מלכים, זאַמעלט אַיך אונטער זיין באַרנ אַיין!
— גאָט וויל אַיך דאָס קיניגרייך צעטיילען.

שבתאי צבי

הויבט זיך אויף פון זיין שטול, דער עולם בויגט זיך אראָב.

איך, שלמה דער זוהן פון דוד, דער געזאַלפטער קיניג פון גאָט
פון ישראל, רעגירער אין די הימלען אין דער הויך, אויף דער
ערד אונטען, דער פאַרכטבאַרער, ערהויבענער איבער די קיניגען
פון דער ערד—מיין אייביגער זיך אין דער הייליגער הויך-געהוי-
בענער שטאָדט ירושלים, בעשטימט צום רעזידענץ פון דער גאַנ-
צער וועלט, אום צו גענעהנען דאָס יאָהר פינף טויזענד פיר-הונ-
דערט אַכט, בעשטימט פון מיר איבערצונעמען די רעגירונג אויף
דער ערד, און אויסצולייזען די וועלט פון פרעמדער געטליכער
און קיניגליכער הערשאַפט, צו נעמען אונטער מיין האַנד און מיין
דערבאַרעמונג—צעטייל די קיניגרייכען פון דער וועלט צווישען מיין-
נע אויסגעוועהלטע.

יוסף, מיין ערשטען ברודער, זאַלב איך צום קיניג איבער
די ניינצעהן מלכים פון יודישען לאַנד, זיין אייביגער זיך איז אין
פעסטונג שומרון—געמאַכט צום רעזידענץ איבער די מלכים פון
ישראל, און די גרויסע גאַלדענע קרוין אויף זיין קאַפּ.

יוסף צבי

פאלט צו די פיס.

זיי געלויבט. גאָט און ברודער.

שבת אי צבי.

אלי מיין צווייטער ברודער, אין איהם גיב איך די נשמה פון
חזקיה דעם קיניג, און בעשטים איהם צום קיניג איבער די קיני-
גען פון יהודה.

אלי צבי

פאלט צו די פיס.

זיי געלויבט, גאָט אין ברודער!

שבת אי צבי.

רב משה, מיין ערשטען לעהרער פון סמירנאָ די שטאָדט, איהם
קרין איך צום קיניג איבער די שבטים ראובן און שמעון, וועלכע
זענען אויף יענער זייט טייך.

די שומרים

פון דער טיר, קומען אריין, פאלען צו די פיס.

הייליגער קיניג, ערהויבענער מענש! אַ נביא איז צו דיר געשיקט,
ער שטעהט אויף דער שוועל פון דיין טיר—און וויל דין מאַכען
הערען גאָטס וואָרט.

שבת אי צבי

האלב דערשראָקען.

אַ נביא פון גאָט, גאָטס וואָרט אין מויל!?

די שומרים.

פון גאַנץ ווייט איז ער געקומען צו דיר, פון דער מדינה פוילין.
ער האָט דיין ממשלה צווישען פעלקער און לענדער אָנגעזאָגט.
יעצט שטעהט ער אונטער דער טיר פון דיין געצעלט, גאָטס
וואָרט אויף זיין צונג. ער זאָגט, ער איז פון איהם צו דיר געשיקט.

שבת אי צבי.

איך וויל קיין נביאות נישט הערען, פון פרעמדע געטער צו מיר

געשיקט. איך האָב דעם באַנד צעריסען מיט דעם הימעל. דער הימעל— צו גאָט, די ערד— צום מענש. איך וויל זיין וואָרט ניט הערען!— מיינע אייגענע נביאים האָב איך.

אַ ב ר ה ם ה י כ י נ י .

מיר קענען ניט קיין אַנדערן גאָט אויסער דיר. זיין וואָרט און זיין מאַכט איז צו דיר געוואָרען איבערגעגעבען.

ש ב ת א י צ ב י .

פּערשליסט די טויערן, פּערהאַקט די פּענסטער!— איך וויל קיין פּרעמדע ווערטער נישט הערען. — איך וויל יעצט אַליין זיין, די קיניגרייכען פון דער וועלט וועל איך אַן אַנדער מאָל צעטיילען, פּערלאָזט מיך. אלע, אויסער שרה, פּערלאָזען די שטוב.

ש ב ת א י צ ב י .

בעהאַלט זיין פנים אין די הענר.

מיר טוט באַנג, איך האָב גאָטס וואָרט פּערטריבען פון מיר.

ש ר ה

בעמט איהם איין אין זיך.

דו האָסט די מאַכט, דיין פּאַרכט איז געפאַלען אויף ווייט און ברייט, דיין כבוד געהט, ווי אַ נביאות, איבער די וועלט אַרום, און עס בויגען זיך קעפּ פאַר דיר. דיין קומען איז די האַפּענונג פון פּאָלק. — וואו דיין נאָמען האָט דערגרייכט, האָט עס ליכט אין הימל. לען געצונדען... מיט דיר איז די מאַכט, דו האָסט די קראַפּט, דו ביסט צום גאָט פון די ערד געוואָרען. — דאָס פּאָלק בעט צו דיר.

ש ב ת א י צ ב י .

מיר טוט באַנג, איך האָב גאָטס וואָרט פּערוואָרפען, דעם הימעלסט טאַכטער פּערשטויסען. זענען מיר די הימעלען געוואָרען פּערמאַכט, איך קאָן מעהר צו זיי נישט דערגרייכען.

ש ר ה .

איך בין די ערד-טאַכטער, איך האָב דיר די ערד צו נדן געגעבען. קום— איך וועל דיר מיינע הערליכקייטען ווייזען.

שבת אי צבי.

איך בענק—דער הימעל איז הויך און ריין, די ערד איז נידעריג און שמוציג. איך בין דער חתן פון גאָסט טאָכטער געווען—איך האָב מיין פּלה פון אונטער מיין חופה פּערוואָרפּען, איך האָב איהר בעט מיט אַן אַנדערער געטיילט. איך בענק—דער הימעל איז הויך און ריין...

שרה.

די ערד איז נידעריג, אָבער שׂען. איך בין איהר טאָכטער, דו האָסט מיך אונטער דער חופה געפיהרט, פון דיין וויין מיר געגע- בען צו טרינקען—קום, איך וועל דיך אין מיינע פּלעצער פיהרען! פון אתרוגים וועל איך דיר וועלדער פּלאַנצען. אויף מיינע האָר וועל איך דיר אויסבעטען. מיט מיין ברוסט וועל איך דיך וואַרימען. דער קוואַל, פון שטיינער געגאָסען, וועט דיר צום שלאָף אַיינזינגען, די וועלדער וועלען דיך צום שלאָף אַיינווינגען.—איך וועל אין דער וועלט געהן, מאַן און ווייב מיט מיין קול פּאַנגען און דיר אונ- טערטעניג מאַכען.

שבת אי צבי

ליגט אין איהרע אַרעמט.

איך בענק—דער הימעל איז הויך און ריין. מיין פּלה וועבט איהר קלייד פון הימעל-שטאָף—און בעהאַלטען זיך אין די וואַלקען טיף הינטער איהר פּאַטערס כבוד-שטול.

שרה.

פון די טרערען-גלעזער, אין די קברים בעהאַלטען, וועל איך דיר פּאַלאַצען מאַכען, און רויזען-פעלדער, און טענען-וועלדער. איך וועל אין מיין טאַטענס גאַרטען געהן, די ציגען עסען די טרויבען, דער וויין רינט איבער זייער מויל, מילך רינט פון זייער ברוסט,— וועל איך מיך אין מילך און האָניג וואַשען, אין פעדערן וועל איך מיך פּוצען, אין פּערלען וועל איך מיך שמוקען.—ווי דער ים זענען זיי אויף מיין האַלז. ווי די שטערן אין די אַרץ-ישראל-נעכט זענען זיי אין מיינע האָר. ווי דער שוים פון ים שימערן זיי אין מיינע נאַקעטע פּיס. אויף די בערגער וועל איך מיט דיר שטייגען, אין די וועלדער וועל איך מיך מיט דיר בעהאַלטען, אין דער טונקעלער

נאכט, אין בריווענדען ווינט. א פערשלאָסענער גאָרטען, א פערשלאָג-
סענער קוואַל איז דיין פּלה-שוועסטער. קום, מיר וועלען זיך אין די
גערטענער בעהאלטען.—די טרויבען זענען צייטיג, דער פייגענבוים
שמעקט. מיר וועלען זיך קליינע קליינע, פיקסלעך כאַפען ...

שבת אי צבי

אין איהרע אַרעמס.

מיין פּלה האָט זיך אין די וואַלקענס בעהאלטען... ציה מיר, — איך
געה נאָך נאָך דיר! האַרץ מיך מיט איין דיין אויג, האַרץ מיך מיט
איין דיין צאָפּ! ליגט אין איהרע אַרעמס.

שרה

האלב זינגענדיג.

איך שלאָף—מיין האַרץ איז וואַך, די שטים פון מיין פריינד קלאַפט
אין טיר: „מיין שוועסטער, עפען מיר, מיין טייבעלע, מיין פריינדין!
מיין קאַפּ איז פול געוואָרען מיט טוי, מייע לאַקען מיט נאכט-
טראַפענס.“—כ'האָב אויסגעטאָן מיין העמד, ווי אזוי קאָן איך עס
צוריק אַנטון? כ'האָב אַבגעוואַשען מייע פיס, — ווי אזוי קאָן איך
זיי צוריק פערשמוצען?

שבת אי צבי

וועקט זיך פּלוצלונג אויף.

ווער בעטרעט מיין געצעלט? כאַפט אַן שרה'ן פאַר די הענד. דו הערסט?—
גאָטס וואָרט געהט אַרום אין מיין שטוב. פערשליסט די טויערן,
פּערהאַקט די פענסטער, — איך וויל גאָטס וואָרט נישט הערען!

עס יאָגט אַ ווינט פון אלע פיר זייטען—עס לעשט די ליכט אויס, אין שטוב הערשט
אַ טונקעלהייט.

נחמיה'ס

קול פון ווינט געיאָגט.

בחנם טוסטו דייע טויערן פאַר גאָטס וואָרט שליסען! וואו
וועסטו זיך בעהאלטען פאַר גאָט? אין דעם שפּאַלט פון שטיין
וועל איך דיר געפינען, אין דער טיפעניש פון הייל טו איך מיך
געפינען, זאָגט גאָט!

שבת אי צבי

איך האָב מיך פון דיר בעפרייט, איך האָב הימעל פון ערד געשיידט,
איך בין צו גאָט ...

נחמיה הכהן

ערשיינט אין זיין ווייס בעוואנד.

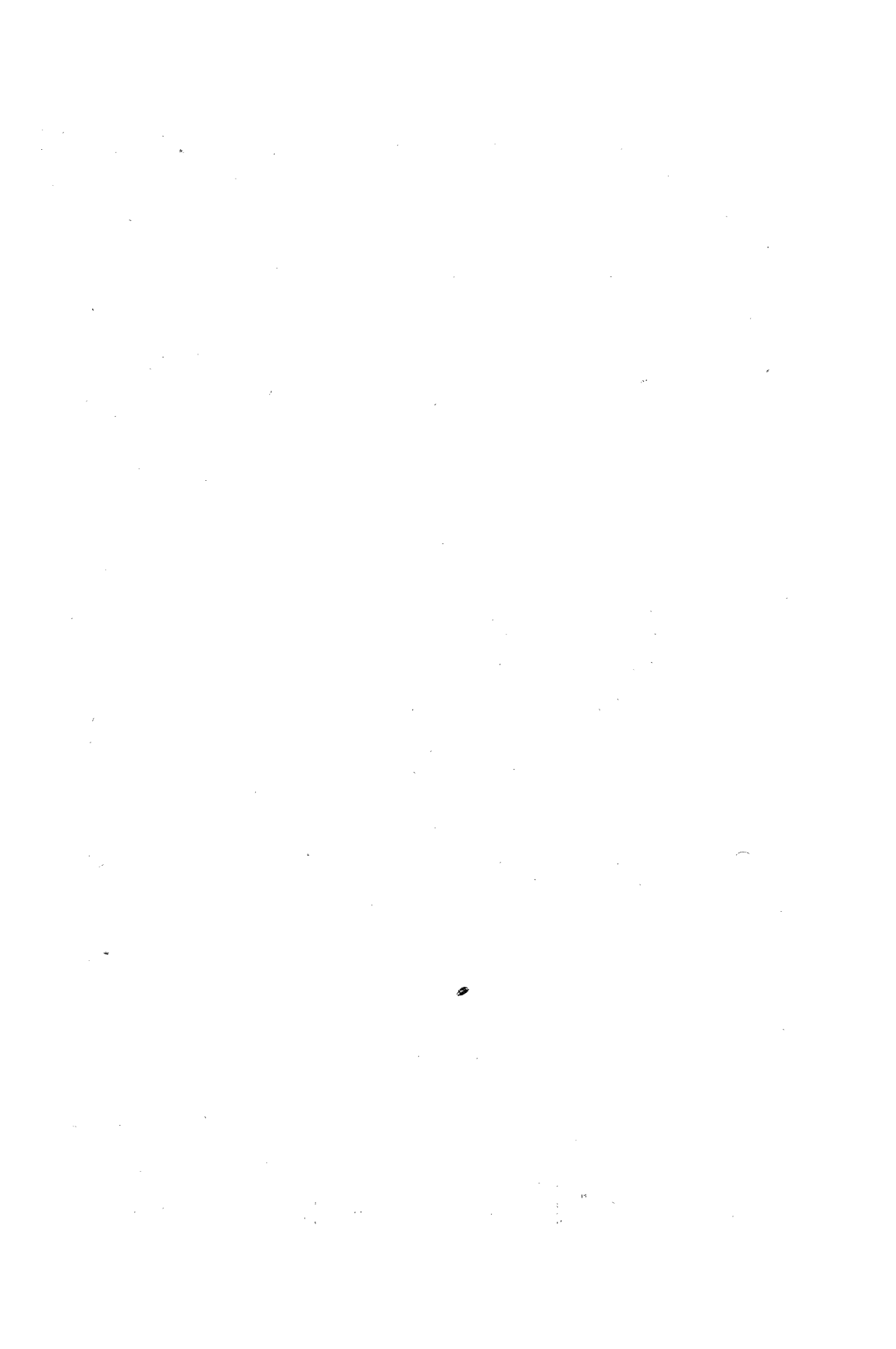
אזוי טוט גאָט זאָגען: איך נעם פון דיר די קראַפט, איך נעם פון
דיר אָב מיין וואָרט, איך האָב מיך בעדענקט איבערצוגעבען מיין
וואָרט דעם מענש. וואָרום ערדיש איז דער מענש, און צום ער-
דישען איז זיין פערלאַנג, פון דער ערד קומט דער מענש, און צו
דער ערד געהט ער צוריק ..

פ א ר ה א נ ב .

דריטער אקט.

ערשטער בילד.

א גרויסער ברייטער פלאץ אַרום דער פעסטונג
„מגדל עוז“. עס איז ראש השנה פון דעם אָג-
קומענדיגען משיח-יאָהר פינף טויזענד פיר הונ-
דערט אין אַכט, יודען פון פערשיידענע געגענדען
און לענדער, ספרדישע, תימנ'ער און פויליש-דייט-
שע. די אָנהענגער פון שבתאי צבי בעלעגען
אַרום דאָס פעלד און די הויכע גרויע מויער פון
פעסטונג. אָן עדה יודען, אין ווייסע קיטלען און
טליתים אָנגעטאָן, שטעהען אויף איין אָרט, ווי
א וואַלד ווייסע בוימער, אין דאוונען שטעהענדיג
אויף איין אָרט און שאַקלען זיך. אָן אנדער עדה
רייניגען זיך פון די זינד, אום צו גענעהנען דאָס
קומען פון משיחין. אנדערע זענען איינגעגראָבען
און דער ערד ביז צום האַלז און זינגען מיט אַ
מיסטישען און טרויעריגען גגון: „שוכני בתי
חומר“. אנדערע ווייטער ליגען אויף דער ערד
אין לאָזען זיך שלאָגען פון זייערע חברים מיט
אַ פאַסיק די אַרבעים מלקות, זאָגענדיג ודוי, און
קלאַפען זיך אין די הערצער. דאָ און דאָרט זע-
נען גרופעס יודען פערזאמעלט אַרום אַ נביא
אָדער אַ נביאה'טע, וואָס איז מבשר אין משוגע-
נער בעוועגונג דאָס קומען פון משיח. אַ הויכע
בימה פאַר דער פעסטונג איז אָנגעגרייט פאַר
משיח און זיין טויטע.

דער עולם זינגט.

שוכני בתי חומר,
למה תשאו עין,
ומותר לאדם מן הבהמה אין.
טוב יש לדעת,
כי אנהנו תולעת,
גב חומר גבנו.
ואיך יגבה לבנו?
מה יתרון לגבר-
ואחריתו לקבר.

די יודען, אין וויסע טליתים געהילט, שטעהען און דאוונען, שאקלען זיך און ווערטער,
דער חזן מיט משוררים זינגען פאר זיי.

אלהינו ואלהי אבותינו. תקע בשופר גדול לחרותנו, ושא נס לקבץ
גליותנו, וקרב פזורינו מבין הגוים ונפוצותינו פנס מירכתי ארץ, עד
בואנו לציון עירך ברינה, ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם.
דא און דארט ליגען יודען און לאזען זיך שלאגען פון זייערע שמייסערס מיט פאסקעס,
קלאפענדיג זיך אין די הערצער.

אוי, רבוננו של עולם! הייליג דיין נאָמען, בעווייז דיין גלאַנץ!
א גרופע פוילישע יודען שטעהען ארום.

צוויי משולחים

פון לעמבערג לעזען א בריעף.

„אזוי ווי איהר פרעגט און פאַרשט נאָך איבער וועגען די ציגע-
לעך, וואָס רב ישראל דער ירושלמ'ער, דער זוהן פון אברהם נ"י
פה קאָנסטאַנטין האָט געקויפט, און עס איז אַריינגעפאַלען אַ מחלוקת
צווישען די קרובים, וואָס זיי זאָגען, אז די מכירה איז געווען
אַ שלעכטע, און דער מקח איז אַ מקח-טעות, זאָלט איהר וויסען
זיין, אז די סחורה איז אַ חשוב'ע סחורה. און זי געהט אין יעדער
מדינה, און ווער עס לאָזט אַרויס אויף איהר אַ שלעכטען שם,
דער איז עתיד לתן את הדין, און אזוי ווי עס האָבען זי אַבגעשאַצט

מענשען סוחרים, גרויסע בקיאים אין משא ומתן, איז בטוח, אז עס
וועט זיין א גרויסער ריוח. מען דארף נאָר אַבוואָרטען, ביז עס
וועט קומען דער גרויסער יריד אי"ה דאָס יאָהר, און מען וועט
זי פערקויפֿען פֿאַר גוט געלד"...

איינער צום אנדערן.

פערשטעהסט, ר' ישראל דער ירושלמ'ער, דער זוהן פון אברהם!

אן אנדערער

שטעקט אריין דעם קאַפּ.

וואָס מיינט ער דאָס אַזעלכעס „די ציגעלעך“?

דער זוהן פון בעל טורי זהב

ביט זיי צו פערשטעהן מיט א גמרא-נגון.

נו עס איז דאָך בדרך רמז. ר' ישראל מיינט ער דעם משיח'ן
שיחיה; די ציגעלעך, דאָס זענען מיר, יודען. און אזוי ווי עס האָ-
בען טייל אַרויסגעלאָזט, אז דער מקח איז געווען אַ מקח-טעות,
מיינט ער, אז דער משיח איז חלילה אַ פֿאַלשער, זאָגען עדות
אַנשים בקיאים במשא ומתן, מיינט ער, גרויסע גוטע יודען, חסידים
ויראי שמים, אז די סחורה איז אַ חשובֿע סחורה, נאָר מען דארף
נאָך אַבוואָרטען דעם גרויסען יריד — וואָס וועט אי"ה אין דעם
יאָהר, מיינט ער, אז עס וועט קומען די ריכטיגע מינוט — פון זיין
ממשלה, וועט זיין אַ גרויסער ריוח. פערשטעהסט דו שוין?

דער ערשטער

פערשטעהט.

אהא! געהען דורך.

אן אנדער גרופע

א נביא צום פֿאַלק.

דער טאָג איז געקומען, דאָס אָנהויב יאָהר, פינף טויזענד פיר
הונדערט און אַכט — דער קיניג געהט זיין מלוכה איבערנעמען.
היינט איז זיין טאָג, היינט קומט צו איהם זיין מאַכט!

א גרופע יודען

שלאָגען זיך אין די הערצער, ליגענדיג אויף דער ערד.

לאָזען מיר רייניגען אונזערע לייבער, לאָזען מיר לייטערן אונזערע
נשמות! משיח'ס טאָג קומט — זיין טאָג איז דאָ, זיין טאָג איז דאָ!
עס קומט אָן אַ לאנגע פּראָצעסיע פון יונגלעך און מיידלעך, בעפיהרט דורך אַ לאנגער
חופּה, מחתונת'טעס און מחתונים טאנצען פאַראויס פאַר די קינדער. זינגען.

פיהרט די קינדער אונטער דער חופּה, מאכט'ס די נשמות רייף,
וואָס געפינען זיך נאָך אונטער דעם פּסא הכבוד! משיח קומט, —
די מתים שטעהען פון די קברים אויף, עס קומט דער טאָג, פון
גאָט בעשטימט. ער לעבט, אונזער קיניג, ער לעבט, אונזער האָר —
געהען יורד.

אַן אַנדער גרופּע,

בעפיהרט דורך אַ האלב נאקטער פרוי, טאנצען ארום איהר דורך האלב פּערזוילדט. זינגען
רייסט די דעכער פון די הייזער, פּערברענט האָב און גוטס! גאָט
האָט זיך אין די הימלען צוריק געצויגען, וועלט און מענש משיח'ן
איבערגעגעבען. רייסט די בענדער, שניידט די רצועות, געשטאַרבען
איז דאָס געזען, געמעקט דאָס וואָרט, פריי דאָס פּערבאַטענע,
אַפען דאָס געאַסר'טע!

לייפען דורך, אַב.

אויף דער ביהנע ווייזט זיך נתן עזתי און שמואל פרימו.

דאָס פּאַלק.

שווייגט'ס, דער נביא ווייזט זיך, נתן הנביא! אַ, גרויסער לעהרער —
זאָג אונז, וואָס גאָט האָט צו דיר געזאָגט!

נתן עזתי.

גאָט האָט מיך צו אייך געשיקט. ער לאָזט אייך זאָגען: שוין באַלד
וועט איהר נישט דאַרפען אייערע לייבער פייניגען! היינט איז
דער טאָג ראש השנה פון יאָהר פינף טויזענד פיר הונדערט און
אַכט, פון מיר בעשטימט — מיין געוועלטיגקייט איהם איבערצו-
געבען. עס וועט קומען איבער איהם זיין גייסט, ער וועט בלאָזען
מיט דעם גרויסען שופּר — אייך צוזאַמענעמען פון אלע פיער
עקען וועלט און איינזאַמלען אייך אונטער דעם הייליגען באַרג
ירושלים. ער וועט נעמען פון דעם סולטאַן זיין קרוין און אָנטון
זי אויף זיין קאָפּ. לויבט זיין נאָמען!

עס וויינט זיך שבתאי צבי אין בגדי מלכות אין א גרויסער קרוין אויף זיין קאפ, גע-
צויגען פון שרה'ן, זעצען זיך ביידע אויף דעם שטול. דאס פאלק יובעלט זיי אקעגען.

דאָס פּאַל ק.

געלויבט איז אונזער האַר, געלויבט איז אונזער קיניג, געלויבט
איז אונזער העלפער, דער געזאלבטער פון גאָט צו יעקב! עס זאָל
ווערען דערהויבען זיין שענקייט, דערהויך זיין קיניגרייך, זיין
האַרן זאָל ווערען דערהויבען אין כבוד, און זיין שטול זאָל זיין
גרייט ביז אייביג!

עס קומט אָן אַ דעפוטאַציע פון אמסטערדאַמער ספרדישע יודען, אַן דער שפיץ יצחק נהר
און אברהם פיריירה. קניהען אין בוקען זיך פאר שבמאי צבי און לעזען איהם פאַר
אן אדרעסע.

יצחק נהר

עפענט אויף דאָס פאַפיר און לעזט.

צו דער זייט פון דער דערהויבענער הייליגקייט, דער שענקייט
פון די יודען. מיר אַלע, ווי איינער, צייכענען מיר זיך אויף
אַ וואָהרען שריפט, אַז מיר גלויבען אין דעם, וואָס מען האָט אונז
מבשר געווען, און מיר נעמען אויף זיך מיט ליבשאפט דעם יאָך
פון דיין געטליך, הייליג קיניגרייך. נאָר איינס פערלאַנגען מיר פון
אונזער האַר, דעם קיניג, ווייז אונז דעם וועג, אין וועלכען מיר
זאָלען געהן: צי זאָלען מיר אַיילען אויפשטעהן און אויפצוגעהן
נאָך בית־אל, אָדער מיר זאָלען וואַרטען אויף גאָטס הילף, ביז
דער טאָג פון אַיינזאַמלען מיט זיין שופר אונזער פערטריבענ-
שאַפט? מיר ווייסען נישט, וואָס צו טון, — צו דיר זענען אונזערע
אויגען געווענדט. אין דעם סוף פון אונזערע ווערטער איז צו זאָ-
גען, אונזער האַר, אַז נישט בלויז אויף אונז אַליין שיקען מיר און
פרעגען און בעטען, נאָר אויף אַלע יודען, דיינע קנעכט פון די
אויסגעטריבענע פון הישפּאַניע, וואָס זיצען היינט דאָ מיט אונז.
אַלע, אזוי ווי איינס, בוקען מיר זיך און קניהען פאַר דעם בכבוד'ען
שטול פון דעם קיניג אונזער הירט, און אויפ'ן הייליגען באַרג אין
ירושלים זאָל ווערען געלויבט דיין נאָמען אויף אייביג, אונזער
קיניג!

נתן עזתי

צו שבתאי צבי.

זעה, דאָס פּאָלק וואָרט אַרום דיר. עס האָט דער גרייכט דיין טאָג.
נעם דעם שופּר אין דער האַנד און בלאָז! בלאָז אויף מזרח, בלאָז
אויף מערב! און זאָג אָן, אַז דער גרויסער טאָג איז געקומען — טו
אָן די קרוין אויף דעם קאָפּ. — דאָס פּאָלק ליגט פאַר די ינע פּיס
און וואָרט אויף דיין וואָרט.

שבתאי צבי.

איך האָב דעם פּאָלק קיין וואָרט ניט צו זאָגען, ניט קיין מאַכט
איהם שופּר צו בלאָזען. איך האָב געהאַט אַ גאַלדענע קרוין, פּון
מיין פּלה דער תּורה געשענקט — האָט מען מיר זי אַוועקגענומען.
איך האָב געהאַט אַ גאַלדענעם שופּר — מזרח און מערב צוזאַמען —
צובלאָזען — איז ער מיר אַוועקגעקומען, איך ווייס נישט, ווי איהם
צוריק צו געפינען.

שרה.

איך האָב דיר די מצוה אַוועקגענומען — דיר די עברה איבערגע-
געבען. איך האָב דיר דאָס אייביגע לעבען גערויבט, אָבער פאַר
דעם דיר דעם טויט געשענקט. דיך פּון דעם הימעל אַראָבגעצויגען —
אָבער דיר די ערד צו פּוסען געלעגט. דעם הייליגען גייסט פּון
דיר פּעריאָגט — דער שטן שטעהט דיר צום דינסטען. זי וויינט אויפּין
פּאָלק. זעה די נשמות, וואָס ער האָט דיר געזאַמעלט. עס יאָגט נאָך
דיר, עס בענקט נאָך דיר. וואָרף דיין וואָרט אין זיי, און דאָס
וועט שטורעמען, ווי בלוט אין פייער געצונדען!

שבתאי צבי.

צעטרייבט דאָס פּאָלק, צעיאָגט דעם המון! — איך האָב דעם פּאָלק ניט
קיין וואָרט צו געבען, ניט קיין מאַכט איהם צו צייגען. — איך האָב
גאָטס וואָרט פּערגעסען, פּערלוירען. איך ווייס נישט, וואָס זיי
צו זאָגען.

שרה.

דער שטן האָט דיר אַן אַנדער וואָרט אין מויל געגעבען, דיך צו
גאָט פּון דער וועלט געמאַכט. צו נתן עזתי. נעם דעם שופּר אין דער
האַנד, בלאָז אויף רעכטס און לינקס, גאָטס קומען זאָג אָן! גאָט

איז געקומען צו אונז אין מענשליכער געשטאלט צו הערשען. פאלט
צו די קנייה, יונג און אלט! שרה און שמואל פרימו פאלען פאר איהם
אויף די קנייה. שרייען אויס, גאָט איז אונזער קעניג און גאָט! זיי ווייזען
אויף שבתאי צבי. נתן עזתי בלאָזט אַ לאַנגע תקיעה.

דאָס פּאָלק

יובעלט.

דער שופר של משיח, דער שופר של משיח!

נתן עזתי

ער ווייזט אויף שבתאי צבי.

זעהט אייער פראַכט! יעצט איז געקומען זיין צייט, זיין ממשלה!

שבתאי צבי

שטעהט אויף און שרייט.

איך האָב געהאט אַ גאַלדענע קרוין, איך האָב זי פּערלוירען. איך
האָב געהאט גאָטס וואָרט, איך האָב עס פּערגעסען. איך האָב ניט
קיין וואָרט פאַר אייך, איך האָב ניט קיין מאַכט!

דאָס פּאָלק

שרייט איהם איבער.

העלפער און געזאלבטער צו גאָט פון יעקב, זיי געלויבט, זיי געלויבט!
אין פּאָלק איז ווי אַ ווינט פון צעלאָזענקייט און ווי אַן אויסגעלאַסענע קייט וואָלט
אריינגעקומען אין איהם. טאנצען אין ווילדען עקסטאז, עס מישען זיך אויס גרויס
און קליין, מענער און ווייבער, יונג און אלט, כאַפּען זיך ביי די הענד, רייסען
די קליידער פון די פרויען. טייל פאלען צו דער ערד און רעדען פון ענטוויצונג
און היץ. טייל בעמען זיך אָן ביי די הענד און טאנצען ארום נאָקעטע ווייבער.
עס יאָגען זיך מענער נאָך פרויען, כאַפּען זיי ביי די הענד און זינגען הויך
אויפֿן קול. רייסט די דעכער פון די הייזער, פּערברענט האָב און
גוטס! גאָט האָט זיך אין די הימלען צוריקגעצויגען, וועלט און מענש
משיחין איבערגעגעבען. שניידט די רצועות, רייסט די בענדער!
געשטאַרבען איז דאָס געזעץ, געמעקט איז דאָס וואָרט, פריי דאָס
פּערבאַטענע, אָפען דאָס גע'אָסר'טע! זיי געלויבט, זיי געלויבט!

נחמיה הכהן

ווייזט זיך פלוצלונג אויף א בערגעל צווישען עולם. רופט.

זעהט איהר דען נישט, אז ער איז האַלץ און שטיין? גאַטס וואָרט
איז פון איהם גענומען געוואָרען. וועה צו אייך, צו וועמען טוט
איהר בעטען, אויף וועמען קוקט איהר נאָך הילף אויס? נאָך אַפער-
גאַנגענעם מענשען! זיינע טעג זענען געצעהלט — אָט, זעהט, וואָס
אייער האַפענונג ווערט! ער ווייזט זיי אויף די טערקישע סאַלדאַטען, וואָס
קומען אָן צו געהן. דאָס פאָלק אין אויפֿרעגונג.

נתן עזתי

שרייט.

ער וועט דעם שונא טויטען מיט זיין בליק — אָט ווייזט ער אייך
זיין וואונדער. צו שבתאי צבי. נעם דעם שופר אין דער האַנד — דאָס
פאָלק וואָרט!

שבתאי צבי

רופט ארויס.

איך האָב קיין וואָרט, איך האָב קיין מאַכט. איך ווייס נישט, וואָס
אייך צו זאָגען. וויל אראָב פון די בימה, — דאָס פאָלק אין גרויסער אויפֿרעגונג.
דאָס טערקישע מיליטער רינגעלט ארום די בימה, — דאָס פאָלק וואָרט אויף
א.נ.ש. שבתאי צבי גיט זיך אונטער —

דאָס פאָלק

שרייט אויס אַ גרויס ביטער געשריי.

אונזער האַפענונג איז פערלאָרען!

פאַר האַנג.

דריטער אקט.

צווייטער בילד.

א ריכטער-צימער ביים טולטאן מחמד VI. שבתאי
צבי, חכים באשי גוידאם.

חכים באשי גוידאם

צו שבתאי צבי, וועלכער שטעהט אין דער וואך פון צוויי טעריקישע זעלנער.

ווער ביסטו? פון וואָס שטאַמט דיין קראַפּט? אונזערע זעלנער זענען פאַר דיר דערציטערט געוואָרען. די שטריק אין זייערע הענד, צו דיר געברענגט, דיך צו בינדען, זענען ווי אין פלאמען פייער פערברענט געוואָרען. דעם סולטאַנס טשאַאַטש'ס, צו דיר געשיקט, דיך אין געפענגניש צו נעמען, — אויף דיין פנים געבליקט, זענען זיי דיר צו די פיס געפאלען, זייער געפיטערס וואָרט פער-לירען און דיך בעטען אָנגעהויבען. דיין געפענגעניש אויף דיר — האָבען זיי דיר צום פאלאץ איבערגעמאַכט — און ווי נאָך אַ גאַט זענען נאָך דיר נאָכגעגאַנגען קליין און גרויס. און מיט אַמאַל איז דיין קראַפּט גענומען געוואָרען. ווער האָט געלאָשען גאַטס ליכט פון איבער דיין פנים? ווער האָט דיינע אויגען פערשלאָפען גע-מאַכט? דיינע הענד, ווי שמשון — נאָך די האָר געפאלען פון דלילה'ס האַנד? — ווער ביסטו? צי האָט זיך אפשר גאַט אָן זיין פּאָלק דערמאָנט, און דיך צו זיי פאַר אַן אויסלייזער געשיקט? זאָג, — איך בין פון דיין שטאַם, איך בין צו אַן אַנדער גאַט איבערגעגאַנגען, צום סולטאַנס דאָקטאָר געוואָרען, אָבער מיין האַרץ איז נישט פערדרעהט געוואָרען, מיין בלוט געענדערט, ניט מיין הויט געטוישט. איך הענג אָן מיין שטאַם, ווי אַ בויים אין אַ פרעמד לאַנד גע-פלאַנצט — בענק נאָך זיין וואַלד, נאָך זיין הימעל און ערד. איך בין גע-קומען דיר דאָס זאָגען. דער גאַנצער הויף ציטערט פאַר דיר, דער סולטאַן פרעגט נאָך דיר, זיינע אונטערטאַנען דערצעהלען פון דיר, ווי פון אַ גאַט. בעווייז דיין קראַפּט נאָך אַמאַל! ווי שמשון, כאַפּ אָן די זיילען פון דעם הויז מיט דיינע הענד און שטאַרב אינאיינעם מיט זיי; צינד אָן נאָך אַמאַל דאָס געטליכע ליכט און דיינע אויגען, און זאָל שיינען נאָך אַמאַל גאַטס שכינה איבער דיין געזיכט. בע-פעהל — און עס געהאַרכט דיר קרוין און דינער! עס בלאָזען טרומייטען. דאָך, איך הער שוין די טרומייטען בלאָזען, דער גע-

ביטער פון לאַנד קומט צו דיר—זיי אַ גאַט, דו מענש! ער דערוויי-
טערט זיך פון שבתאי צבי.

שבתאי צבי

צליין.

איך האָב דיך דערציטערט, אַ דו מענשען-שעפּער! דו האָסט געזעהן
מיין הערשאַפט, וואָס איז אַרויסגעוואַקסען פון דער קראַפט, וואָס
דו האָסט מיר איבערגעגעבען. און מענש האָט אָן דיר פּערגעסען
און זיך זיין גלייכענס צו בעשעפּער געמאַכט. עס איז דיר וועניג
די הימלען אויבען—די מלאכים מיט זייער אייביגען לויב-געזאַנג,
דו ווילסט די ערד, דו ווילסט דעם מענש מיט זיין טויט. דיך רייצט
דעם מענשענס ווילען, און דו ווילסט, אַז ער זאָל דיר די עברה
צום קרבן ברענגען... דיך ציהט נישט דעם מלאכס גוטסקייט, דיר
קלינגט נישט דעם מלאכס לויב—קיין ווילען איז אין זיין האַרץ,
קיין שלעכטס איז אין זיין מאַכט נישט צו טון. ער האָט קיין זין
ניט פאַר ווידערשפעניגקייט, נאָר פרומקייט אין צדקות—דאָס איז
זיין בערוף. דיך רייצט, ווי דעם מענש, אַ ווילען. דו האָסט אַ יצר-
הרע צו דעם מענשענס יצר-הרע. דיר ווידערצושפעניגען איז זיין
פּערלאַנג—דו ווילסט אָבער זיין לויב. צו שלעכטען ציהט זיין האַרץ,
דו ווילסט פון איהם דאָס גוטע, און דו האָסט איהם די מצוה און
עברה געגעבען, פאַר דער מצוה דאָס אייביגע גן-עדן, פאַר די
עברה דאָס אייביגע גיהנם מבטיח געווען... און דו האָסט מיר די
קראַפט געגעבען דיר נשמות צו געווינען, מענשען-טויטס דיר
אונטערטעניג צו מאַכען, און מיט מענשען-געזאַנג דיך צו לויבען.
און אַז דו האָסט געזעהן, אַז דער מענש דערהויבט זיך פאַר די
מענשען צו גאַט, האָסטו פון מיר דיין קראַפט גענומען. מיר
דיין ליכט פון מיינע אויגען געלאָשען, דיין גלאַנץ, אויף מיין פנים
געלויכטען, פּערטונקעלט,—און דו ווילסט מיך אין דעם מענשענס
האַנד איבערגעבען, מיך אין זיינע אויגען צום שאַנד און שפּאַט צו
מאַכען, דערמיט צו דערהויכען דיין נאָמען?—ניין! אויף מיין הויט
איז דיין זאָלב געווען, איך וועל מיך נישט לאָזען פון דיר אין
מענשענס אויגען צו שאַנד און שפּאַט מאַכען. דאָס געטליכע האָסטו
פון מיר גענומען—אָבער דאָס מענשליכע איז מיר נאָך געבליבען.
די מצוה האָסטו מיר גערויבט, די הייליגקייט פון אויגען גערויבט—

אַבער די עברה איז מיר נאָך געבליבען, און מיט איהר וועל איך
דינען דעם, וואָס האָט די מאַכט איבער דעם מענש היינט און אייף
דער וועלט!

עס קומט אריין דער סולטאַן מחמד IV מיט זיין סוויטע. דער אויבערפריסטער, מופטי
וואַנגי, חפים באשי גוידאם, דער קיימאַקאַם פון אַדריאַנאָפּאָל. זיי האַלטען זיך אלע
פאַרויכטיג קענען שבתאי צבי, און מען דערקענט אין זיי אַ געוויסע אומבעוואוסטע פאַרכט
פאַר איהם.

דער קיימאַקאַם פון אַדריאַנאָפּאָל
שטעלט פאַר שבתאי צבי דעם סולטאַן.

דאָס איז דער מענש, וועלכער האָט אויפגערודערט דיין קיניגרייך,
גרויסער סולטאַן. זיך פאַר אַ הערשער געמאַכט אין דיין קיניגרייך,
זיך אליין פון די מענשען צו דינען געהייסען, אויסער דיר, גרוי-
סער סולטאַן.

סולטאַן מחמד

פון דערווייטען צו שבתאי צבי.

ווער ביסטו דאָס אַזעלכער, וואָס דו האָסט געהאַט די קראַפט צו
ציהען מענשען נאָך דיר, זיי זאָלען גלויבען אין דיר און זאָלען
דיך פאַר אַ קיניג מאַכען?— וואָס דו האָסט געהאַט די קראַפט צו-
צוציהען צו דיר די גלויביגע אין אַלאַ און אין מחמד זיין נביא,
זיי זאָלען אין דיין כּשוף גלויבען? אין וואָס בעשטעהט דיין קראַפט—
אין הייליגקייט, אַדער אין דער טומאה?

שבתאי צבי

עס דערוועקט זיך אין איהם פלוזלונג זיין פריהערדיגע קראַפט.

ווער איך בין? איך בין צום גאָט פון דער ערד געגעבען, איך בין
צום בעפעהלער איבער מענש און זיין קיניג געשטעלט. מיין צייט
איז געקומען, עס האָט זיך געענדיגט מיין אונטערטעניגקייט.— מיין
הויט איז געוואָרען געזאַלבת פון דוד'ס זאַלב— דורך דעם נביא פון
גאָט פון יעקב, צו מיר געשיקט, בין איך דער משיח פון גאָט גע-
וואָרען. צו מיר געהערט די וועלט, און איך בין געקומען צו דיר
די קרוין פון דיר אַראָבנעמען. אלע ווערען דערשראָקען פאַר איהם, רוקען
זיך אָב מיט כּבוד פון איהם. טייל לאַזען זיך שוין אויף די קנייה פאַר איהם.
שבתאי צבי פערלירט זיין קראַפט. ער ענדערט זיין שטים, בעטענדיג זיך

און איינקארטשענדיג זיך פאר דעם סולטאן מיט תחינה און בקשה. גרויסער גע-
ביטער, מיין האר און קיניג! זיי מיר מוחל, איך בין אן אַריים, אן אַריים
יודעל, וואָס לעבט נאָר אין דעם זכות פון דיין גוטסקייט, וואָס
וואַלגערט זיך אַרום ווי אַ שטרוי אין דיין הערשאַפט, גרויסער סול-
טאָן! און לעבט פון דעם, וואָס דו טוסט מיט דיין חסד שענקען
דיין זון איבער איהם. אן אַריים, אַריים יודעל בין איך, וואָס איך
בין נישט ווערט, אז דער קיניג זאָל דערויף זיך אַרומקוקען. בין
פון ארץ-ישראל געפאָהרען געלד פאַר אַרימע יודעלעך צוזאַמענצו-
נעמען, וואָס לעבען אין דיין קיניגרייך, גרויסער סולטאַן... ער קוקט
זיך מיט אַמאָל אום, ציהט שטאַרק אויס די הענד און קוקט אַרום אויפ'ן עולם.
דער עולם ווערט בלייך. ער פערלירט ווידער זיין פה. איך קען קיין אַנ-
דער געביטער, קיין אַנדער האַר נישט, אויסער דיר, מיין גרויסער
קיניג! דיין גלויבען איז מיין גלויבען, דיין גאָט איז מיין גאָט:
בעפעהל, — און איך וועל קושען די פיס פון דיין הייליגען פריס-
טער מופטי-וואַנני. ער פאלט צו די פיס פון פריסטער מופטי-וואַנני. אָ
הייליגער פהן! נעם מיך אַרונטער אונטער די פליגעל פון דיין
הייליגען גלויבען! לאָז אַלאַ איבער מיר זיין השגחה האַבען—און
מחמד'ס גייסט זאָל איבער מיר קומען. ער כאַפט אַראָב אַ טערקישען
טורבאַן פון אַ נעבען-שטעהענדען דערווייט און טוט זיך אן אויפ'ן קאַפּ און שרייט
הויך. אַלאַ איז דער איינציגער גאָט, מחמד זיין איינציגער נביא!

דער סולטאן

בריכת איהם די האַנד.

לייטזעליגקייט האַסטו געפונען אין מיינע אויגען — און מיין חסד
וועט קומען איבער דיר. מחמד עפענדי וועט פון היינט מאָל אָן
הייסען דיין נאָמען, און מיינע שענסטע שקלאַפּין זאָל דיר צום
ווייב זיין.

נאכשפיעל.

א הויכער, וויסער בארג, בעלעגט אינגאנצען מיט וויסע שטיי-
נער-מצכות. דאָ און דאָרט קוקען ארויס אייל-בוימער, בעשיט
מיט וויסע שטויב און דורכגעברענט פון דער זון. פון אלע זיי-
טען קומען אָן צו לויפען וויסע שטענען און פיהרען ארויף
אויף דעם שפיץ בארג, וועלכער איז ניט צו זעהן. הארט צופו-
סענט בארג שטעהט א שווארצע וואנט מיט צוויי טויטע נאכט-
לעכער. ביי דער וואנט אויף דער ערד זיצט נחמיה הפהן אין זא-
קען, האלט א ספר אין דער האנד און שאַקעלט זיך איבער איהם
אָהן ווערטער. עס איז פאר א שטורעם. דער בארג איז בעדעקט
מיט אַ שרעקענדיגער העלקייט, וואָס איז פאר אַ שטורעם.
אַ לאַנגע וויילע זעהט מען קיינעם נישט. עס ווייזט זיך אַן אַל-
טער, הויכער יוד מיט אַ לאַנגער, וויסער באַרד, אַ פּעקעל אויף
דער פלייצע, מיט אַ שטעקען אין דער האַנד, בלאַנדזשעט אַרום
אין די וועגען. ער היל אַלץ צו צום באַרג, ער ווערט אַבער יע-
דעס מאַל פּערבלאַנדזשעט אין אַן אנדער וועג, קומט אַן אויף
אַ וועג אין פּאָדערגרונד.

דער אלטער יוד.

צי האָט איהר נישט געזעהן? אָדער האָט איהר נישט געהערט? —
מען האָט געזאָגט, משיח איז געקומען, יודען פון דער גאַנצער
וועלט פּערזאָמעלט אַרום דעם באַרג אַהער. ער ווייזט אויפ'ן שפיץ פון
באָרג.

ער וועט אויבען שופר בלאָזען, די טויטע וועלען פון די קברים
אויפּשטעהן. — צי האָט איהר נישט געזעהן? צי האָט איהר נישט
געהערט? דרעהט זיך אַרום אויף דעם וועג.

ווער קאָן מיר אַ וועג אויף דעם באַרג ווייזען? — איך וויל אין
דער הויך צו משיח'ן געהן. ווער קאָן מיר ווייזען? ... האָט איהר
נישט געהערט, האָט איהר נישט געזעהן?

פון דעם באַרג קומט אַן אַ ווילדער ווינט בעגלייט פון אַ ווילדער תּאוה'שער מוזיק,
שרה אין צעפּלאַשעטע האַר, האַלב נאַקט. נאָך איהר אַ ווילד פּאַלק פון מענער
און ווייבער, צעפּלאַשעט, ווילד, לויפּען איהר נאָך מיט גערויש, ווי אַ ווינט.

רייסט די בענדער, שניידט די רצועות! געשטאַרבען איז דאָס
געזעץ, געמעקט דאָס וואָרט, פריי דאָס פּערבאַטענע, אָפּען דאָס
גע'אַרטע!

דער אלטער יוד.

גוטע מענשען, קענט איהר מיר נישט זאָגען, וואו משיח וואוינט?

איינער פון די מענער.

געה מיט אונז! מיר ציהען אין לאַנד, וואו דער מענש איז גאָט,
זיין ווילען — דאָס איז דאָס געבאָט!

דער אלטער יוד.

איך פּערשטעה נישט דיין שפּראַך ...

דער מאַן

לויפט פון איהם, נאָך דער מאַסע נאָך.

דער אלטער יוד.

גוטע מענשען, האָט איהר נישט געהערט, האָט איהר נישט געזעהן? ...
דערזעהט נחמיה'ן זיצען ביי דער וואַנט. געהט צו צו איהם.
זאָגט מיר זייט מוחל, האָט איהר נישט געהערט, האָט איהר
נישט געזעהן? מען האָט געזאָגט, משיח איז געקומען.

נחמיה ה'כהן

גרייכט איהם די האַנד.

שלום עליכם.

דער אלטער יוד.

עליכם שלום.

נחמיה ה'כהן.

טו אויס דינע שייך—אויף אַ הייליגען אָרט טרעטען דינע פיס.

דער אלטער יוד

וואַרפט פון זיך זיינע פאַנטאַפּעל.

פון אַ פרעמדער מדינה בין איך געקומען אַהער. מען האָט געזאָגט
אין אונזערע מקומות, משיח זאָל זיין געקומען—איך האָב געלאָזט
האב און גוטס, איך בין צו משיח'ן געקומען. האָט איהר נישט גע-
זעהן, האָט איהר נישט געהערט?

נחמיה ה'כהן.

זיך אויף דער ערד, רייס דיין קלייד! דער אלטער יוד זעצט זיך אויף
דער ערד. נחמיה ה'כהן שניידט איהם קריעה.

וועה איז צו אונז, איבער אונזערע זינד האַבען זיך משיח'ס קייטען
פערשטאַרקט! פון די שוואַרצע לעכער הערט זיך קלינגען פון קייטען.

הער, ווי זיי קלינגען! דאָרט דערינען איז ער געפונדען פון דעם
חורבן אָן, פון טאָג פון זיין געבוירען. און ווען ער הערט יודען
קרעכצען, יודען רופען, טוט ער רייסען מיט די קייטען, און עס
ברומט, און עס קלינגט. נאָר די שבועה פון גאָט געוואָרפען, נישט צו
בעפרייען, ביז זיי וועלען איהם אַליין נישט די קייטען מיט זייערע
נשמות פון די הענד רייסען, בייסט ער אין די ליפּען, וואָרום פון
אייך קומט ער.

וואָס קאָן ער דערהויבען, אָז איהר זענט נישט דערהויבען? וואָס
קאָן ער אָנגרייטען, אָז איהר זענט נישט גרייט? וואָרום פֿון
אײך קומט ער ווייזט אויפֿן שופּר. דער שופּר איז גרייט אין מיין
האַנד, און דער אייל איז ביי מיר — מיר וואַרטען אויף אײך.

ד ע ר א ל ט ע ר י ו ד .

איך גלויב אין אַוואָהר גלויבען, אַז קומען וועט
משיח. און כאָטש ער פּערזוימט זיך אַזוי לאַנג,
דאָך וואַרט איך איהם אָב, טאָג אויף טאָג, אַז ער
קומט.

פּאַרהאַנג.

אמנון

און

תמר

א דראמאטישע

ליד אין פינף

געזאנגען.

פּערזאנען:

דוד המלך.

אמנון זיין זון.

אבישלום }
תמר } ברודער און שוועסטער.

יונדב אמנון'ס פריינד.

תמר'ס דינסט-מיידען.

די סצענע.

א געצעלט אין דוד'ס הויז אין ירושלים. די הענט
בעהאנגען מיט געהאשענע שעפטען-פעלכלעך און
פּרוכט'ער פון פּורפור-שטאָף. אויף אַ געלעגער,
אויסגעבעט פון שעפטען-זעל און זיידען-שטאָף,
ליגט דער יונגער אַמנון אין אַ הייס זיידען העם-
דעל מיט בלאַהע הכלת-טראַלדען; פאַר איהם —
אַ קריגעל האַניג, בויגען און שנייז.

ערשטער געזאנג.

(אמנון יונדב.)

עס קומט אריין

יונדב.

עס ליגט דעם קיניגס זוהן
און פערטרויט די טויטע פעדעם
פון זיין קישען — דאָס, וואָס זיין האַרץ
בעדריקט.
צום חבר זיך דעם פוקסען-פעל געמאכט,
וואָס דעקט זיין לייב צו
און פערצעהלט פאַר איהם אַלץ,
וואָס זיין האַרץ בעענגט.
עס קומען זיך צוזאַמען דעם קיניגס קינדער
יעדען פרייהמאַרגען אויף דעם צילען-פלאַץ
און וואַרפען די שפּיזען צום ציל.
פון אמנונס בויגען האָט אַ ווייבער-האַנד
זיך אַ האַרץ געבונדען.
גוט טרעפען דייע ברודער אין דעם ציל, —
דער בויגען פון דעם קיניגס ערשט-געבוירענעם
ליגט געבונדען אונטער דער ווייבער-האַנד
און קרעכצט זיין ווייבער-ליד.

אַמנון.

פריינד און ברודער,
ווי דו לעבסט דוד'ס טורעם,
לעג צו דיין האַרץ צו מיינס —
ווי מיינס מיט בענקען וועט עס בעוואוינט זיין;
דיין אויג צו מיינס —

ווי מיינס מיט גליהונג וועט עס היצען.
גיב דיין האַנד —
מייך בלוט וועט רינען אין דיין בלוט,
און דו וועסט פיהלען מיין לייד.

יונדב.

איך ווייס דיין לייד, דיין האַרץ ווערט פערצעהרט אין דעם גליי-
הענדיגען פערלאנג נאָך דיין שוועסטער תמר. — הייל דיין פער-
לאנג. עס בענקט נאָך דיר דיין שוועסטער תמר.

אַמנון.

טויט אָדער לעבען היילט מיין וואונד.
האַסט דו זי געזעהן? — פערצעהל!
איך וועל דייןע ווערטער טרינקען,
זאָלען זיי קומען אין מיין ברוסט ווי היילונג אָדער ווי סם.

יונדב

זעצט זיך נעבען איהם.

האַרץ! — פערצעהלט. דעם קיניגס קינדער אין קאלטען מאַרגען,
ווי יונגע אינדען האַבען אין גאַרטען שפּאַצירט.

דער מאַרגען-טוי איז געפאלען
איבער בוים און גראַז,
איבער די לאַנקעס, פעלדער,
און איז אויך געפאלען איבער זייערע האַר.
אַליין איז געגאַנגען אַבישלומ'ס שוועסטער,
אין דער ציפּרעסען-אַליי
מיט נאַרציסען-געשמאַק.

נאַקעט זענען איהרע הענד געווען און
בעהויכט פון דעם מאַרגען-טוי.
און איהרע פיס, ווי די בויען,
ווי די גרעזער —

רויט געווען אין מאַרגען-גרוי.
האַט איהרע האַר אין דעם טוי געוואשען
און איהר נאַקעט קערפער אין זיי געהילט.
די אויגען מיט דעם מאַרגען-וואַסער געוואשען.

און ווי א פרישע מאָרגען-בלום אויף דער וועלט געקוקט.
בין איך צוגעגאנגען צו איהר
און האָב געזאָגט: „דיין ברודער אמנון איז קראַנק נאָך דיר,
בענקט נאָך דיר
און זוכט דיך אויף זיין געלעגער ביי נאַכט.“
האָט זי איהרע אויגען אויפגעעפענט
און ברייט און ליכטיג
אין דער וועלט אַריין געקוקט.

אַ מנון

רייט זיך אויף.

און גאַרנישט האָט זי געזאָגט?

יִוֵּדב.

אין דער שטילער נאַכט, אין קיניגס גאַרטען,
איז דעם קיניג גשור'ס אייניקעל
אין לבנה-ליכט
איהר נאַקעט לייב געגאנגען באַדען
און האָט איהרע האַר אויפגעעפענט
צו טרינקען
ציפרעסען-געשמאַק אין נאַרציס-געשמאַק.
מיט איהרע פולע הענד געשעפט דאָס שטערן-ליכט
און איהר געזיכט דערמיט געוואָשען.
בין איך צוגעגאנגען צו איהר
און האָב געזאָגט: „דיין ברודער אמנון איז קראַנק נאָך דיר,
בענקט נאָך דיר,
און זוכט דיך אויף זיין געלעגער ביינאַכט“
האָט זי זיך אין איהרע הענד בעהאַלטען,
און איהרע ברוסטען אין איהרע האַר פּערהוילען,
און הינטערן בוים זיך געזעצט
און לייכט ווי אַ ווינט
האָט זי געזאָגט: „איך בין דעם קיניגס טאָכטער, און בענק נאָך
דעם קיניגס זוהן“.

און שטיל און פלינק זיך אויפגעהויבען און
ווי א נאכט-שאַטען צווישען די ציפּרעסען פּערשוואַנדען.
אַמנון.

רעד, רעד, ווי טראַפּענס-רעגען אויף פּערדאָרשטער ערד
רעגענען דיינע ווערטער
אויף מיין פּערלעכצט האַרץ.

יונדב.

אין יונגען פּרייהלינג-טאָג,
אין קיניגס גאַרטען
האַבען זיך די בוימער
אין רעגען-טראַפּענס געוואַשען.

און זייער נאַקעט-צווייג און זייער נאַקעט-בליהעכץ
האַבען אין זיך דעם הימעלס טראַפּענס אַיינגעטרונקען.
ווי דער בוימ, ווי דאָס בלאַט—איז
דיין פּלה-שוועסטער געשטאַנען

און אין רעגען
איהר שוואַרץ-האַר געוואַשען, איהר ברוסט געבאַדען.

בין איך צוגעגאַנגען צו איהר
און האָב געזאָגט: „דיין ברודער אַמנון איז קראַנק נאָך דיר,
בענקט נאָך דיר

און זוכט דיך אויף זיין געלעגער ביינאַכט.“

האַט זי איהר
שוואַרץ-האַר צעפּלאַטען, איהר מיידעל-ברוסט ענטפּלעקט,
און שטיל, ווי אַ ליד, און לאַנגזאַם, ווי אַ בענקעניש,
האַט זי געזאָגט:

„געה צו מיין ברודער-חתן און זאָג איהם:

זיין פּלה-שוועסטער וואַשט

איהר האַר—שוואַרץ, איהר ברוסט—ווייס —

אַז זי זאָל

צו דער חתונה זיין רייף.“

אַמנון.

יונדב, מיין פּריינד, —

עס הערען זיך שופּרות בלאַזען, כּלי-זמר קלאַנג.

יונדב.

הער!

די שופרות שאלען, די פלי-זין קלינגען,
דער מלך פאָטער קומט צו דיר.
זאָג איהם דיין בעגעהר,
און היילען וועט ער דיין לייד מיט דיין
שוועסטער תמר.

יונדב אב.

צווייטער געזאנג.

(דוד און אמנון)

דוד.

מיין זוהן אמנון איז קראנק. שוין דעם דריטען טאָג,
ווי ער קומט נישט צום מאָרגען-ברויט.
וואָס איז דיר, אַחינועם'ס זוהן?
וואָס פאַר אַן אונערפילטער פערלאַנג וואוינט אין דיין יונגער ברוסט
און דריקט מיט טרויעריגקייט די הייטלעך איבער דינע אויגען?
נישט גוט איז, מיין קרוין-יורש, צו פערבאַרגען דיין פערלאַנג
און אין בענקען זיך אַינצוהילען.
זאָג, וואָס ברעכט דיין ווילען און בעוויינט דיין שטים
און מאַכט דיך פון יונגעלווייז צום קינד צוריק?

אַמנון.

האַטטו, פּאָטער,
דיין קיניג-שטים
דינע העלדען איבערגעלאָזט צו היטען,
מיר —
דיין פּאָטער-האַרץ צו הילף געבראַכט, —
וועל איך עס דיר זאָגען;
האַטטו, פּאָטער,
דיין פּאָטער-חוב, פּאָטער-בעפעהל
אין מיין מוטערס בעט געלאָזט,
מיר —
פרינדען-האַרץ צו הילף געבראַכט, —
וועל איך עס דיר זאָגען.

דוד.

איך האָב קרוין און פּאָטער הינטער דיין טיר געלאָזט—

סחיטע אָב.

דיר—פריינדען-האַרץ געבראַכט.

זאָג, יונגער פריינד, וואָס קלאַפט אזוי פריה אין דיין בחור-ברוסט?

אַמנון

פאלט צו צום פּאָטער.

לאָז, פּאָטער, אין דיין ברוסט

מיין פנים בעהאַלטען,

לאָז מיך צו דיין האַרץ רעדען.

איך וויל, מיינע ווערטער זאָלען צום ערשט אין דיין קיניג-ברוסט

וואוינען.

בעוואַרעם זיי מיט דיין יונגלינג-ליעבע

און דערנאָך הער זיי—וועסטו

מיין בענקען פיהלען, וועסטו

מיין פערלאַנג פערשטעהן.

דוד.

איך הער דיר, זעהן, זאָג

און דערמאָן מיך דיין מוטערס שטים, ווען זי האָט

אין מיינע ברוסטען געוואוינט אין מדבר פון שרון.

לאָז מיר שמעקען טאָל און באַרג, לאָז מיין האַרץ

מיט יוגענד ווידער קלאַפען,

לאָז מיין בליק ווידער גליהען. דערמאָן מיך

אין די אויסגעשטערנטע נעכט

אין מדבר,

ווען נאָך מיין אומגעקרוינטער קאַפּ האָט גערוהט

אין דיין מוטערס אַרעם,

און נאָר דעם ווילען אין דעם האַרץ, דעם נביא'ס ברכה

אויף מיין קאַפּ,

אַרומגערינגעלט אין די שלאַפענדיגע שאַטענס פון מיינע פיר הונדערט

העלדען.

האַט מיין אויג מיט בענקשאַפט געגליהט

נאך ציונ'ס בארג, וואָס איז
קעגענאיבער מיר.

אין נאכט, אין שטערען
איז ער געשטאַנען, ווי אַ ברוסט פון אַ מוטער,
וואָס זויגט פאַלק און געשלעכט. „דאָ פון דעם באַרג אַראָב זאָל
פלאַטערן

דוד'ס פּאָהן!—האָב איך געזאָגט.
אַבער זעה: מיין ערשט-געבוירענער, מיט ישי'ס בלוט אין אַדערן
איז אין געצעלט פערשטעקט.

עס בלאָזט דער צפון-ווינט אין מיטען נאכט, אין דוד'ס הויז,
און עס שפילט דער ווינט אויפ'ן פידעל, און איך הער, די גרייז-
גראָהע לייט

הינטער מיין לאַדען קלאַפען: וואָך, קיניג, צו מלחמה אויף!

שוין הער איך פּאַנצער-קלאַנג, בויגען-קלונג,

בעגלייט מיט דער מאָרגען-זון,

און אַהער און אַהין

בעפעהלען, געשרייען,

פון יהודה'ס העלדען

הינטער מיין שלאָף-טיר רוישען.

און עס רייסט זיך דער קיניג-פּאַטער פון ווייבער-געלעגער אויף.

שוין בינדט דאָס ווייב דעם פּאַנצער איבער מיין ברוסט,

שוין שטרעק איך מיין האַנד נאָך דעם בויגען אויס, און אויף—

אויף יהודה'ס פיינד!

אַבער זעה:

נישט דער ערשט-געבוירענער פון דוד'ס הויז

בעגלייט דעם מלחמה-גאַנג,

נישט אַמנו'ס שטים ברומט צווישען די בעפעהלער-רופען אין

דוד'ס חייל.

איך הער נישט זיין פּאַנצער-קלאַנג, נישט זיין פּיילען-זילבער שטים

צווישען די כלי-מלחמה קלאַנגען.

אַמנון.

איך בין קראַנק, טאַטע דוד.

אין דער שטיל שלאָפט מיין האַרץ, אין דעם בענקשאַפט-זיסען לייד.

מיך וועקט נישט אויף צום מלחמה הארפען-שפיל און פידעל-שפיל—
 ליעבע-ליד האָט מיין האַרץ פּערוויגט,
 און פּאַנצער און בויגען
 שפּילט מיר נאָר
 אַ ליעבע-ליד
 צו מיין בענקען צו.

דוד.

מיט דער גבורה האָסטו געירש'ענט מיין זינד.
 דאָך די גבורה שלאָפט נאָך, ווען די זינד איז שוין
 אזוי וואָך און וועקט מיט וועקענדיגער קראַפט
 זיך אין דיינע גלידער אויף.
 דאָס ווילד-קרויט וואַקסט אומגעאַקערט און אומגעזייהט.

אַמנון.

איך בין קראַנק, טאַטע דוד. זעה, ווי מיינע הענד, ווי נישט אָנגע-
 טרונקענע בלומען, לעכצען נאָך ליעבע-שטראָם; ווי מיין ברוסט,
 פּערשמאַכט פון בענקען,—שלאָפט אַ שטילען שלאָף, קיינער וועקט
 עס נישט. איך בין קראַנק, טאַטע דוד. ווי אַ יונגער בוים, וואָס
 איז געשטעלט געוואָרען אויף די זומער-היץ און שאַטען און קוואַל
 האַבען אָן איהם פּערגעסען. איך בין קראַנק, טאַטע דוד. לאַז
 זי קומען צו מיר, מיין קליינע שוועסטער, מיט איהרע לייכטע
 פיס און ווינטגיגע הענד, און לאַז וואַלד-געשמאַק און וואַסער-גע-
 שמאַק מיין געצעלט פּערפולען. לאַז קומען צו מיר מיין שוועס-
 טער תמר און לאַז זי מיר באַקען אַ קליין, קליין געריכט... זי
 וועט מיר האַנגי-קיכעל באַקען, פאַר מיינע אויגען וועט זי דאָס
 טייג קנעטען, מיט איהרע קליינע, קליינע הענד דעם האַנגי גיסען,
 דאָס אייל גיסען... צווישען איהרע קליינע ווייסע פינגער וועלען
 די טראַפענס רינען. וועט דער האַנגי יוירען, און איך וועל עס זעהן
 מיט מיינע אויגען, און פון איהרע הענד וועל איך עס אַראַבטריינ-
 קען, און עס וועט קומען אין מיר ווי היילונג, ווי בשמים-געשמאַק
 אויפ'ן לבונה-באַרג, ווי דער טוי-הויך פון ירדן אויפגעשטייגט. איך
 בין קראַנק, טאַטע דוד. ער פאַלט אין פאַטערס אַרעם אין בעהאַלט זיך
 אין איהם.

דוד

הויבט זיך אריף.

עס זאל געשעהן דיין פערלאנג, מײן ערשט-געבוירענער...
אָבער איך קען אבישלוּמ'ס שוועסטער!
איז דער מאן רייפער אין דיין ברוסט
פון דיין פערלאנג—

געה און פאנג און געניס מיט פולען מויל
דאס, וואָס דיין מאן האָט דיר עראָבערט...
לאַז רייפען דאָס ווילד-קרויט, כדי דאָס פעלד פאַר בליטען פעט
צו מאַכען!

אָבער ווען דו פאַלטט אין תּמּר'ס האַנד—
איין שטראָם פון דוד'ס בלוט-פלוס נאָר אין דער ברוסט פון
דוד'ס ערשטגעבוירענעם, —
די גבורה מוז אין אַן אַנדער ברוסט וואוינען פון דוד'ס אָבקומענדיגע...

דוד אָב.

דריטער געזאנג .

(תמר און תמרס מיידען)

תמרס געצעלט אין דודס הויז אין ירושלים.

תמר אליין .

תמר

פלעכט זיך פונאנדער די ברייטע, לאנגע צעפ, פאקט זיך אויס פון איהרע בעהאלטענע קויבערס איהר צירונג: שטיקער גאלרען-בלעך, זיידענע טיכער און פורפור-שטאף .

קומט, גאלדען-בלעך, זילבער-קנויט,
דודס רויב פון די פלשתימ'ס טעכטער געריסען,
און פערפוצט תמרס האָר-קרוין,
בעשווערט די לאַקען, אויף מיין אַקסעל געפאלען,
און מאַכט קלינגען דעם ריח פון זיי אַרויס.
קום פורפור-שטאָף, זיידען-פאַדעם,
געריסען פון עמונס גאַט דורך דוד'ס האַנד, און
בינדט'ס תמרס ברוסט, און פוצט תמרס זייט—צו איהר
חתונה-גאַנג צום קיניג-זוהן .

הע, מיינע מיידען, וואו זענט איהר ?
באָדט'ס דעם קיניגס טאַכטער לייב,
ברענגט די איילען-פעט, די געווירצען-יונג—פון עין-גדי וואַלד
און שמירט מיין ברוסט, און שמירט מיינע זייטען.
הע, מיידען, די פאַנען ברענגט !

אין דער שטיל .

און גנב'עט פון דעם געטליכען אייל,
וואָס פאַר דעם אַרון אין טאַטע דוד'ס הויז
צווישען דעם פוירהאַנג שטעהט .

די מיידען ווייזען זיך אין דער טיר.

ניין, ניין, נישט זיין זאָל אַ פרעמדע האַנד
צווישען תמר-ברוסט און אַמנון-ברוסט .

ענדערט דעם טאָן; צו די מיידען:

מיין ברודער אַמנון איז קראַנק.
דער קיניג דוד האָט מיך געשיקט צו איהם.
איהם מיט אייל שמירען, איהם געריכטען גרייטען.
ברענגט מיינע איילען, מיינע פאַנען-געשירען,
איך וויל איהם זיינע קראַנקע ביינער שמירען,
ער וועט פון מיינע הענד געניסען.
די מיידען געהען, זי בינדט אַיין אין איהרע האַר די שווערע גאַלדשטיקער און זילבער-
שטיקער. די מיידען קומען צוריק מיט די פאַנען.
זאָגט'ס, מיינע חבר'טאָרינס! זאָגט'ס, מיינע דינסטען!
ווי זעהט אויס תמר'ס ברוסט
אין פּורפור-שטאָף געפאַרבט?
ווי זעהט אויס תמר'ס לאַק
מיט גאַלדען-קנויט בעשווערט?

די מיידען.

ווי דער פאַנצער אויף דוד'ס טורעם געהאַנגען.
געפאַנצערט איז תמר'ס בוזעם אין עמון-טעכטערס
יום-טוב טוך,
די בחורים-בליקען פאַלען פון איהם צוריק,
ווי די פלשתים-שפיוען פון דוד'ס ברוסט.
ווי דער שפיוען-גלאַנץ אין דעם זונען-שטראַל,
איז געשפּיזט תמר'ס לאַק אין מואב-טעכטערס
יום-טוב-בלעכען.
זיי צילען אין די בחורי'ס אויגען,
ווי דוד'ס שפּיז אין די פלשתים-ברוסט.

תמר

בעקוקט די איילען.

אַ! נישט, מיינע שוועסטערן,
נישט מיר חלבנה-אייל און לבונה-אייל.
צו שטאַרק איז זייער געשמאַק, און זייער רויך, צו געדיכט,
מור-און דרוּר-געווירצען—ברענגט מיר שוועסטער,
שטיל איז זייער הויך,
ווי נאַרציס-אַטעם נאָך דעם רעגען.

שטיל וויל איך צו מיין ברודער קומען,
מיט גראָז-געשמאַק, מיט רעגען-ריח
וויל איך זיין בעט בעהויכען.

עס קומט אריין

א ב י ש ל ו ם .

וואו אהין, געצירט אין יום-טוב-קלייד, צילט תמר?
גרויס מוז זיין די געפאהר, וואָס שטעהט דיר פאַר, שוועסטער,
אַז דו מוזט זיך אַזוי שטאַרק אין ווייבער-כלי-זיין פאַנצערן.
אויף וועמען צילט גאָלד און פּורפור?
און דאָך, טייער מוז דיר דיין געגנער זיין, אַז דו ווילסט
איהם לייערער מיט די געשמאַקען פּון דייע זאַלבען בעזיגען,
איידער מיט דיין ברודערס שפּיזען.

ת מ ר .

נישט, ברודער. אַ יום-טוב האָב איך היינט,
אַ נדר נאָר צו בעצאָהלען,
אַ מיידעל-נדר—ווען איהרע בלוטען ווערען רייף...
דאָס בעסטע קאַלב וועל איך פאַר דעם כהן פיהרען,
פאַר גאָט שעכטען.
מיט די בשמים צו פערברענען: פאַר איהם צו שמעקען —
אַז ער זאָל מיין ווייבערשאַפט מיט מענער-זוימען בענשען.

א ב י ש ל ו ם .

ווער לערנט תמר ליגענס? די קנעכטשאַפט אָדער
דער אייגענער ווילען?
דעם קיניג דוד'ס בעפעהל אָדער דיין לוסט?
איינס איז ווערט דאָס צווייטע.
עס רויטלען זיך די מיידלעך, דייע שוועסטערן,
איבער דיר

סוד'ען זיך—לאַכען אין די ווינקעלעך.
און מיט מיידעל-נייגעריגקייט קלייבען זיי די ווערטער,
פון זייערע מוטערס איבער דיר געפאַלען,
און וועבען אויס אין זייער מיידעל-זיין.
„דייע שוועסטערן“—נישט איז תמר קיין שוועסטער צום קיניגס

קינדער?

ביליגער זוימען!
 און ווערט ווי דאָס קעבס-ווייב אַוועקגעשאַנקען
 צו דעם קיניג-זוהן...
 שוין בעטען די דינסטען דעם פרינצס געלעגער,
 גרייטען די געווייצען, רייבען די בשמים...
 דעם קעבס-ווייבס טאַכטער,
 די מתנה פון פאַטער היינט געשאַנקען,
 זאָל איהם צום נאַכט-לעגער שמירען.
 ניין, נישט די דינסטען—תּמוּ, אַבישלומ'ס שוועסטער
 גרייט די בשמים אַליין אויס.
 און ווער איז דאָס קעבס-ווייב?
 מעכה, תּלמיס, דעם קיניג גשור'ס טאַכטער!
 און ווער איז דער ביליגער זוימען?
 תּמוּ, אַבישלומ'ס שוועסטער!
 און זעה, תּמוּ פּוצט אַליין איהר בוזעם מיט פּורפור-וואָל,
 צירט איהר האָר מיט גאַלדענע קייטען,
 שמירט איהר לייב מיט בוימעל אויס,
 אז דער שלעכטער גערוך זאָל איהר נידעריגען שטאַם נישט אַרויס
 ווייזען.
 און ווי אַ געניטע דינסט, וואָס ווייסט די מיטלען איהר האָר צו גע-
 פעלען,
 בעקליידט זיך תּמוּ.
 זאָג, שוועסטער: וואו האָסטו אַזוי גוט די קנעכטשאַפט געלערנט?

תּמוּ.

מיין ברודער אַמנון איז קראַנק.
 דער טאַטע דוד האָט מיך געשיקט צו איהם,
 איך זאָל זיינע קראַנקע ביינער מיט בוימעל שמירען,
 איך זאָל איהם געריכטען פאַר די אויגען צוגרייטען,
 ער זאָל פון מיינע הענד אַראָב עסען,
 איך זאָל איהם מיינע לידער אויף דער פלייט שפילען,
 עס זאָל איהם זיס צום שלאָף אַיינוויגען.
 ברודער אַמנון איז קראַנק.

א ב י ש ל ו ם .

קראנק איז ער נאָך לוסט צו דיר,
שוועסטער תמר.

ת מ ר

נייגעריג.

פון וואָנען ווייסטו עס, אבישלום?

א ב י ש ל ו ם .

געפיהרט אז מען האָט דעם אָרון פון עובד אדומ'ס הויז
אין דוד'ס שטאָדט,
דער קיניג און קרוין מיט די שעפער-פייף
האָט פאַר דעם אָרון געטאַנצט
און מיט די שטאָדט-מיידען זיך געפרעהט;
געפיהרט אז מען האָט די קיניגס טעכטער
נאָכ'ן אָרון,
ווי די רויו פון שרון-פעלד האָסטו
פון דיינע שוועסטערן אַרויסגעקוקט, —
געזעהן האָט דיך אמנון און בלייך
איז ער געוואָרען פאַר בענקעניש
נאָך דיר.

ת מ ר

מיט בעהאלטענער נייגעריגקייט.

בלייך איז אמנון געוואָרען?
דערצעהל, ברודער אבישלום.

א ב י ש ל ו ם .

און נישט צום קרבן, און נישט צום שיסען-ציל
ווייזט זיך דעם קיניגס ערשט-געבוירענער זוהן.
די טרומייט בלאָזט, די פידעל שפילט,
די שפיו קלינגט, דער פעלד-מאַרשאַל רופט —
עס ליגט דער קיניגס-זוהן,
האַקט טיר און טויער צו,
אין זיין לוסט, נאָך דיר, פערציקט...

ת מ ר

פאר זיך.

און טוליעט זיך אין זיידענע טעפּיכען איין,
און ציטערט אין דער שטיל, ווי אַ יונגער בוים,
און פערשמאַכט זוכט ער מיט זיינע לעכצענדיגע ליפּען,
ווי נאָך וואַסער, ווי נאָך טוי... שטרעקט ער אויס
זיינע בלייכע, לאַנגע הענד, ווי די צווייגען,
און פרעגט אין דער שטיל, און בענקט אין דער שטיל
נאָך תמר, זיין שוועסטער.

אַ ב י ש ל ו ם

מיט פעס.

און ווי די דינסט-מויד ווערטו איהם

אוועקגעשענקט!

זיין קרענק אין דיר צו היילען...

תמר!

ת מ ר .

ווי פריהער, נישט געהערט דעם ברודערס ווערטער.

און ווי פאלענדיגער טוי איבער ישרון-באָרג,

דעקט אַמנון איבער תמר צו ;

ווי די נאַכט, וואָס הילט דאָס וואַסער איין,

בעהאַלט אַמנון תמר אין זיך איין,

און ברענגט זי אין זיין מאַמעס שטוב אַריין,

און בעהאַלט זיך מיט איהר אין די ווינקלען אַריין.

אַ ב י ש ל ו ם .

שוועסטער תמר!

ת מ ר .

ווי פריהער.

און דעקט זיך מיט איהר הינטער די שעפּסען-וואָל איין,

און שליסט די טירען און פערשטאַפט די פענסטער.

זאָלען בלאָזען די טרומייטען, זאָל די פידעל צו מלחמה וועקען,

זאָלען זיי די פערד צו די רייטוועגען שפּאַנען.

פערשלאָפּען ליגט אַמנון אין תּמֵר'ס ברוסט
און בעהאַלט זיך ציטערנדיג, ווי די נאַכט צווישן די בלעטער,
אין תּמֵר'ס האָר.

אַ בישלום.

ענדערט דעם טאָן, פּלוצלונג.

און ווער וועקט אַמנון פון תּמֵר'ס ברוסט?

תּמֵר.

נישט וועקט אַמנון'ען — נאָר תּמֵר'ס אַטעם-הויך.
ווי דער פּרייהלינג-אַטעם רופט דעם שפּראַצלינג פון דער ערד אַרויס,
רופט תּמֵר'ס אַטעם אין אַמנון'ס האַרץ
דעם פּרייהלינג אויף...

אַ בישלום.

פּלוצלונג.

און נישט קיין צפון-ווינט אויף פידעל זייטען,
נישט קיין פּאַנצער-קלאַנג, נישט קיין שפּיזען-קלונג
אין מלחמה-פעלד, ניט פעלדמאַרשאַל-בעפעהל...

תּמֵר.

אַמנון'ס מלחמה-פעלד איז תּמֵר'ס געצעלט.

אַ בישלום.

שוועסטער תּמֵר! געשוועסטערט דורך מוטער-מילך און פּאַטער-בלוט...

תּמֵר.

וואָס ווילסטו, ברודער אַבישלום?

אַ בישלום

אין שטילען טאָן.

שוועסטער תּמֵר! שלעף אַמנון אין דיינע ברוסטען אַיין,
פּערדעק איהם מיט דיינע האָר האַר געדיכט,
און זינג איהם מיט דייין שטים זיס,
און פּערוויג זיין האַרץ מיט דייין אַטעם-ריח,
און פּערשטום זיין אויער אויף מלחמה-בעפעהל.
וואָך זאָל נאָר אַמנון צו תּמֵר'ס לוסט זיין —

תּמֵר.

צו וואָס, ברודער אַבישלום?

אַבישלום.

ער רוימט איהר אײן.

שטיל זאָל שלאָפען דער קיניג-יורש
אויף זיין שוועסטערס ברוסטען-פאַר...
פערשטאַפּ די פענסטער, פּערהאַק די טירען
און לאָז קיין טרומייטען-בלאָז צו זיין געהער דערגרייכען.
אַ ווערט איז תּמר פּלשתיים-רויב,
מלחמה-פעלד און גבור-רויב! ...

אַב פּלינק.

פֿינמטער געזאנג.

(אמנון — יונדב)

עס איז נאכט, אין אמנון'ס געצעלט, א פייער ברענט אין אן אייל-פאן. אמנון ליגט אויף זיין געלעגער, יונדב שטעהט ביים פענסטער-לאך.

יונדב

פון פענסטער-לאך.

ניין, קיניג-יורש, איך הער נישט קיין רוישען.
שוואַרץ און שטיל ליגט דער גאנצער קיניג-הויף.
שוואַרץ פאלט דער שאַטען פון די געזאָטעלטע קעמלען,
וואָס געלאָדען שטעהען זיי אין הויף צו מלחמה גרויט,
אין דער נאכט אַריין.
געלאָשען איז דער גאנצער קיניג-פליגעל,
די נאכט קוקט פון די לעכער אַרויס,
נאָר איין לעמפעל זעה איך בלויז פון דעם גר-תמיד,
וואָס פאַר דעם אַרון צווישען דעם קיניגס פויר-האַנגען שטעהט.

אמנון.

און הערסטו נישט קיין בלעטער רוישען?
און ווי בויער וואַלטען פאַר מיין פענסטער פאַרבייגעגאַנגען
און מיט זייערע צווייגען אין מיין פענסטער אַריינגעקלאַפט?

יונדב.

שטיל שטעהען די ציפרעסען אין קיניג-הויף, קיניג-יורש,
און שלאָפען אין דער שטיל
נעבען זייערע שאַטענס.

אמנון.

און שפאצירט נישט ווער צווישען זיי?

יונדב.

בעהאַלטען שלאָפט דער ווינט צווישען די בלעטער-צווייגען.

און נאָר זיין לייכטער אָטעם בלאָזט דעם בליטען-ריח
פון זייער בליהעכץ אין דעם הויף אַרום. פּלוצים.
איך זעה יעצט, אין דער שוואַרצער נאַכט
פון דעם ווייבער-געצעלט, אין ווייסען געהילט,
טרעט אַ געשטאַלט אין הויף אַריין.
איהר פאַנען-לאַמפּ לייכט זיך פאַר איהר.

אמנון

מיט שרעק.

וואוהין צילט איהר וועג?

יונדב.

איהר בליק איז אין איהר פאַנען-לאַמפּ אָנגעהאַנגען,
נאָך דעם שיין געהט זי.
לייכט טרעטען איהרע פיס אין דער נאַכט;
ווי רעגען-טראָפענס אין וואַסער געפאַלען,
קלינגט אזוי איהר צירונג-בלעך אין דער נאַכט אַריין.

אמנון.

זאָג, וואו אַהין פערפיהרט זי איהר פלאַם?

יונדב.

איך זעה איהר לאַמפּען-שיין לייכט צו דיין געצעלט,
און נאָך דעם שיין געהט זי.
שוין פיהל איך דעם רויך-געשמאַק פון איהרע געברענטע בשמים—
ער דרינגט אין געצעלט-פענסטער אַריין.
איך הער דעם קלאַנג פון איהרע זילבער-בלעכען.

אמנון.

ווי ציטערט מיין האַרץ, ווי קיהלט מיין בלוט אויף מיין לייב!
דעק מיך ברודער מיט דער דעק צו.
לאָז מיין פנים אין וואַרימען שעפּסען-וואָל בעהאַלטען...
און אזוי, בעהאַלטען אין מיר גליד און ביין,
ווייל איך אויף מיין שוועסטער וואַרטען.

יונדב אַב.

עס קומט אַריין מיט זעהר לייכטע טריט און מיט אַ ברענענדיגער אייל-פאַן ת.מ.ר.

זעקסטער געזאנג.

(אמנון און תמר)

תמר.

מיט זעהר לייכטער שטים.

איך בין געקומען צו דיר, ברודער אמנון.
דער טאטע דוד האָט מיך געשיקט צו דיר,
איך זאָל דיר דיינע קראַנקע ביינער מיט בוימעל שמירען,
איך זאָל דיר דיין בעט צום שלאָף אויפריכטען,
איך זאָל דיר לופט מיט מיין פּאָכער יאָגען.
דו ביסט קראַנק, ברודער אמנון!

אמנון.

שוועסטער תמר!

תמר.

ווי פריהער.

דו ביסט קראַנק, ברודער אמנון.
דיין לייב ווי געצעהרט פון זונען-היץ.
דיין אויג ווי הייס פון גליהונג פערדאָרשט...
און דיין קאָפּ ווי פּערוואַלקענט...
קום, לאָז מיך דיין געלעגער דיר ברייטען.
זי בעט איהם דאָס געלעגער.
ווייך, ווייך מיט מיין מאַמעס טוך וועל איך דיר דיין קאָפּ בעטען.
זי ציהט דאָס טוך פון זיך.
אַ לאָז מיך דיין אויגען-אפעל מיט מיין מויל-הויך אַבקיהלען.
זי טוט דאָס.

דיין אָטעם, ווי וואַרעם, ווי פון דער זון געברענט.
און דיין קערפער, ווי קיהל, ווי אין ווינט געבאָדען.

אָ לאָז מיך איהם מיט די ציגענע פעלכלעך בעדעקען.
זי בעדעקט אמנו'ען מיט די פעלכלעך.

קראַנק איז מיין ברודער אַמנון.

אַמנון.

אַזוי וועל איך אונטער מיין שוועסטערס געלעגער ליגען,
איהר טוך וועט מיין לייב וואַרימען,
איהרע פינגער וועלען ווי זייד מיין קאַפּ קיהלען...

תּמּר

שטעלט זיך פאַר איהם.

אַזוי וועל איך פאַר דיר געריכטען גרייטען.
בויםעל האָב איך פון דעם אַרון געגנב'עט,
וואָס שטעהט ביים טאַטען הינטער דעם פּויר האַנג.
זעמעל-מעהל האָט מיר מיין מאַמע געגעבען.
זי גיסט דאָס אייל אין די פאַנען און גרייט איהם אַ געריכט.

מילך האָב איך פון די ציגען געמאַלקען,
און מיט האַניג וועל איך דיר דאָס טייג קנעטען.
מיט מיינע הענד האָב איך עס פון די ביהנען-שטאַקען
צוזאַמענגענומען.

זעה, ברודער אַמנון, ווי דער האַניג זיך גיסט,
ווי דאָס טייג זיך יוירט,

און די מילך צווישען מיינע פינגער רינט...
אַזוי וועל איך פאַר מיין ברודער
קליינע, קליינע קיכלעך באַקען.

אַמנון.

אַזוי וועל איך פון מיין שוועסטערס הענד עסען.

תּמּר.

אַזוי וועל איך מיין ברודער היילען.

זי דערנענטערט זיך צו איהם.

איך האָב דיר קיכלעך געבאַקען.

זי דערלאַנגט איהם דאָס שפּיין.

זעה, ווי מיין האַנד ציטערט איבער דיר,

ווי דער ווינט, וואָס האַלט דעם בוים—
אזוי גיסט מיין אייל איבער דיין לייב.

א מ ו נ .

שוועסטער תמר! אזוי ציטער אויף מיר
מיט דיין וואַכענדיגער נשמה און שלאַפענדיגען לייב—
לאַז, ווי אַ פרייהלינג-ווינט אויף דעם בוסר-צווייג,
דיין מיידעל-בלוט מיין יונגלינג-הארץ וועקען.
אזוי לאַז אין מייע אַרעמס דיין גליד און ביין ציטערן
און זיך צום לעבען וועקען...

זי דערווייטערט זיך פון איהם און שטעלט זיך פאר איהם.

אזוי וועל איך קוקען אויף דיר, שוועסטער תמר,
און מיט מיין חתן-בליק אויף דיין געשלאַסענעם מיידעל-קוואַל
אַנקלאַפען.

ת מ ר

פון דערווייטענס.

אזוי קיהל מיט דיין חתן-בליק מיין כלה-בלוט,
אויף מיין האַנד געוועקט,
ווי די נאַכט-הויך דאָס וואַסער קיהלט.

א מ ו נ

הויבט זיך אויף, געהט צו צו איהר, אין דער שטיל.

שוועסטער תמר! מיין מאַמע האָט מיר אַ געלעגער געפלאַכטען,
אַ חתונה-בעט האָט זי מיר פון בוקסען-בוים געלאָזט האַקען,
מיט אַ זיידען-דעק דיק בעדעקט,
מיט אַ גאַלדען-קרוין עס אַרומגעפוצט—
האָט זי עס מיר אין מיין בחור-געצעלט אַריינגעשטעלט.
קום מיט מיר, שוועסטער תמר—
מיט די פויר-האַנג איז עס פערשטעלט.

ת מ ר

מיין מאַמע האָט מיר אַ קאַרשען-בוימעל געפלאַנצט,
צו דער חופה מיך צו פיהרען.
ווי קאָן איך זיך אין אַ חתן-בעט לעגען,
אַז מיין חופה-שטאַנג שטעהט נאָך געפלאַנצט?

אָמנון

ראש.

איך וויל אין דיין מאמעס גאָרטען געהן
און פון קארשען-בוימעל פירות רייסען.

ת מ ר .

דו קענסט דאָך נישט אין מיין מאמעס גאָרטען געהן,
פון קארשען-בוימעל פירות רייסען,
פעסט פערשלאָסען האָט איהם מיין מאמע.

אָמנון .

איך וועל די צוימען ברעכען —

נעמט זי אָן.

אין דיין מאמעס גאָרטען געהן.

ת מ ר .

שליס די טיר, פערמאך דאָס פענסטער, ברודער אָמנון!
זאָל דער זונען-שטראל אונז פון דעם אָנקומענדיגען מאָרגען
נישט אָנוואַגען.

אָמנון

פערהאקט די טיר.

אָזוי פערשליס איך די טיר איבער מיין גליק.

ת מ ר

אין זיינע אַרעמס.

דאַרפסט נישט, ברודער אָמנון,

די צוימען ברעכען.

דיין שוועסטער תמר וועט דעם שליסעל
פון אונטער איהר מוטערס קישען גנב'ענען,
און דיר ...

איבערן געצעלט יאָגט אַ קליינער, קליינער ווינט. דאן דערהערט זיך, ווי טענער פון האר-
פען און פידלען אין דער לופט. דערנאָך אַ שטיל-שווייגען.

אָמנון

בלייבט אַ לענגערע וויילע ביי דער טיר, הערט זיך איין.

ת מ ר .

וואָס הערסטו, ברודער אמנון?
וועלכער טענער-גערויש ווענדט אָב דיין אויער
פון דיין שוועסטערס ליד?
איך וויל נישט, קיין אנדערע טענער זאָלען
אונזער ליד שטערען;
פערשטעקען וויל איך די לעכער, פעהראקען די טירען.
קיין פרעמד גערויש, פון דרויסען אָנגעלאָפּען,
זאָל צו אונזער אויער ניט דערגרייכען,
קיין פרעמדער טראָפּען וואסער זאָל
דעם פלאַם פון אונזער חתונה-לאַמפּ
נישט לעשען...

זי פעהראקט דאָס פענסטער.

אַ מ נ ו ן .

שוועסטער תמר! האָרן די טענער, דאָס אָטעמען
פון דעם ווינט איבער די פידעל-פאכערן.
עס יאָגט דער ווינט די טענער אַרום,
און זיי בלאַנדזשען אין דעם גאַנצען קיניג-הויז,
ווי פּעראיינוואַמטע יתומים, וואָס זוכען זיך אַ רוה,
און פּערשטעקען זיך אין די טונקעלע ווינקלען
פון די שטובען.

ת מ ר .

לאָז דאָך, ברודער, ווינט און פידעל
זייער טענער-שפּיל טרייבען. דיין פּלה-שוועסטער
שטעהט פאַר דיר, איהר האָר איז רייך געוואַקסען,
איהר ברוסט איז רייף געוואָרען
צו איהר חתונה-נאַכט.

אַ מ נ ו ן .

און יעצט יאָגט זיי דער ווינט פון די ווינקלען אַרויס
און זיי בעגעגענען זיך, די טענער, און וועקען
דאָס גאַנצע הויז אויף.
שוין הער איך טריט פון די טונקעלע ווינקלען

ארויסטרעטען.

שאַטענס בעגעגענען זיך און נעמען זיך סוד'ענדיג אַרום.
הערסטו נישט, שוועסטער, איינזאמע שטימען
אין די שלאָפענדיגע שטיבער רופען?
פון דרויסען הערט זיך אַ שטילע, לאנגזאמע בעוועגונג.

ת מ ר .

פּעריאַגען וויל איך פון דיר, ברודער אַמנון,
די פּרעמדע טענער, וואָס רויבען דאָס חתן-הארץ
פון זיין פּלה אוועק
אין דער ערשטער נאַכט פון איהר חתונה
זי פּערהענגט דאָס פּענסטער.

ברודער אַמנון!

אונזער חופּה-בעט שטעהט פּערלאָזט
און וואַרט אויף אונז,
ווי אַ פּערלאָזטע פּעלד,
אומפּעראַקערט, אומפּערוזייהט אין הויכען פּרייהלינג.
זעה, די פּרייהלינג-ווינטען יאַגען שוין
אין די לופטען אַרום
און זוכען דעם זוימען-קאַרן
איהם צו אַנטבליהען.

אַ מ נ ו ן

נעמט אַן תּמּר, פּיהרט זי פּאַר'ן פּענסטער-לאָך.

זעהסטו נישט,

ווי די פּייערן צעפּלאַמען שוין אין די אייל-געשירען?
זיי קומען דאָ פון דער טונקעלער נאַכט
פאַר דעם טאַטע דוד'ס שלאָף-געצעלט,
די אַלטע לייט, מיט די לאַנגע, ווייסע בערד,
קלאַפען דורך דעם לאַדען און וועקען הויך:
„קיניג דוד, וואָך פון ווייבער-געלעגער אויף,
די פּידלען — וועקען צו מלחמה אַרויס.“
ווי שוואַרצע שאַטענס מיט פּינקלענדיגע אויגען,
קומען זיי אַלע מיט בויגען און שטאַנג
פון די ווינקלען אַרויס.

עס הערען זיך פון דרויסען אָבגעריסענע טענער, פערטויבט אין די פלי-זין קלאנגען;
אָבגעריסענע רופען—פון די ווינקלען אַרויס... ער רייסט דעם פוירהאנג אַראָב.

זעה די קעמלען, זיי הויבען זיך פון זייער געלעגער אויף,
מיט די זעק אָנגעלאָדען אויך זיי.

שוין שפּאַנען די יונגען די פּערד צו די רייט-וועגען
אין קיניגליכען הויף.

עס בלישטשען די גאַלדענע פּאַנצערס אין דער טונקעלער נאַכט
אַריין.

הע, ווייב, דעם פּאַנצער דערלאַנג!

שפּאַן מײן ברוסט מיט זילבער-בלעך קעגען

דעם פּײַנדס שפּײַז!

ער בינדט דעם פּאַנצער איבער זײן ברוסט. עס הערען זיך טריט פּאַרביילויפּען פּאַר
דער טיר. די רופּען הינטערן פּענסטער ווערען העכער און עפּטער. פון הינטער דער טיר
הערט זיך יונדב'ס קיל.

י ו נ ד ב

רופּט דורך דער טיר.

די קעמלען געלאָדען, די רייט-וועגען געשפּאַנט,

אין קיניג-הויף וואַרטען די גבורים

דעם שופּו-בלאָזען.

אַ מ נ ו ן

אויף וועלכער זייט פּאַלט די שפּײַז?

י ו נ ד ב

הינטער דער טיר.

קעגען עמון שטעהען די גבורים אין הויף גרייט!

זיי וואַרטען דעם קיניגס בעפעהל.

אין די ווינקלען קוקען זיי זיך אַרום,

דעם קיניגס ערשט-געפּוירענעם זוכט זייער בליק.

אַ מ נ ו ן

זאָג זיי: אויפגעשטאַנען איז דער קיניגס-זוהן פון זײן ווייבער-
געלעגער.

צו תמר.

הע, ווייב, די שפיו דערלאנג, הינטער מיין דעק איז זי בעוואָהרט!
און שאַרף דאָס מעסער,
וואָס פּערראָסט איז עס געוואָרען דורך דער לאַנגער צייט
ווען מיינע ליפען האָבען געשמאַכט
נאָך דיין ווייבער-וויין צו טרינקען.

תמר

ווינט פאר זיך.

ווי ווערט דאָס אַמנון דורך דעם רוהם
פון זיין חופּה-בעט פּעריאַגט?
ווי ווערט דאָס אַמנון ווי דער קנעכט —
וואָס געיאָגט דורך דעם גאַרטען אויסצופיהרען
זיין האַרס בעפּעהלען —
האָט קיין צייט פון די טרויבען צו געניסען,
וואָס אויסגעשטרעקט, נאָך לוסט און בענקשאַפט,
איז זיין צונג נאָך זיי? ...

אַמנון.

עס שטעהען די גבורים אין הויף גרייט,
און וואָרטען אויפֿן קיניגס ערשט-געבוירענעם.
הע, ווייב, שניר דעם פּאַנצער איבער מיין ברוסט,
בעסער וויל איך מיין ברוסט מיט מלחמה-געשיר בעהענגען,
איידער אין ווייבער-ברוסטען זי אויספעטען!

תמר

פאלט פאר איהם אויף די קנייה.

גאָט האָט מיך געפלאַנצט, ברודער אַמנון! מיינע בלעטער, מיינע
בליטען אָבעהיט, ווי אַ גוטער גערטנער איבער מיר געוואַכט,
אז איך זאָל צייטיג וואַקסען. איך האָב איהם יעדען טאָג פאַר זיין
געטריי גערטנערשאַפט, אין דער שטיל, מיידעל-אַרטיג, געדאַנקט.
איך בין צייטיג געוואַקסען, ברודער אַמנון. מיינע פּרוכטען זענען
צום געניסען. שטיל האָב איך זיי פאַר מיין האַר געפלעגט און
מיט הכּנעה און שטיל געבעט בין איך צו מיין האַר געקומען, פון
איהם בעפּרוכטעט צו ווערען, אין דער שטיל מיין וועג צו געהן

און גאָט צו דאַנקען, וואָס צו מיין ציל האָט ער מיך געבראַכט.
איך האָב מיך דיר ווי אַ בלום געבראַכט, וואָס איז צייטיג געוואָרען
צום ריכען. איך האָב מיך דיר ווי אַ פּרוכט געבראַכט, וואָס איז
צייטיג געוואָרען צום געניסען. פאַרוואָס געהסטו פאַרביי פאַר
מיר, נישט פון מיינע פּרוכטען צו געניסען? פאַרוואָס ווי וואַסער
גיסטו דעם אייל, וואָס מען האָט דיר געבראַכט צו דייע פיס?...
געה דאָך נישט פאַר דיין גאַרטען פאַרביי אָהן זיין טירעל אויפ-
צוברעכען... פאַרוואָס נעמסטו די דעק פון דיין ברונעם נישט אַראָב?

עס הערט זיך שופר-בלאָזען אין הויך.

אַמנון.

נישט וויל אַמנון פון פּרוכטען געניסען,
ווען זיין לוסט איז נישט דערביי.
היט די בלעטלעך פון דייע בלומען, שוועסטער תמר,
און פערשפרייט זיי נישט איבער די וועגען.
שטרעק נישט די פּרוכטען פון דיין גאַרטען
איבער די צויעמן, איבער די טויערן,
לאָז זיי ליעבער פערטריקענט ווערען —
איידער אָהן לוסט צו פערצעהרען.

אַב.

תמר

אלין. רופט הויך דורך דער אָפענער טיר.

אַבישלום! אַבישלום!
מיין ברודער האָט מיר שלעכטס געטאָן.
האָט אין מיין מיידעל-קוואַל אָנגעקלאַפּט
און איהם ניט אויפגעעפענט.
האָט זיין פּלה-בעט פערלאָזט
אין זיין חופּה-נאַכט...
אַבישלום!

לויפט אַרויס מיט צעפלאַשעטע האַר.

פאַרהאַנג.

1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025